

**Zkouškové otázky k ústní zkoušce z předmětu 2PR101 Právo
(platné od letního semestru ak. r. 2022/2023)**

Obsah

1	Právo (pojem), právo v objektivním a subjektivním smyslu, systém práva. Právo mezinárodní a vnitrostátní. Evropské právo.	2
2	Prameny práva obecně a v ČR. Ústavní pořádek ČR. Prameny soukromého a obchodního práva. Působnost právních norem.	4
3	Prameny práva EU. Orgány EU.....	9
4	Osoby v právním smyslu – dělení, právní osobnost, svéprávnost (přiznání, omezení), delikttní způsobilost.	12
5	Právnícké osoby – pojem, druhy, orgány, jednání. Korporace (spolek), fundace, ústav.	13
6	Podnikatel, podnikání, spotřebitel. Obchodní firma a sídlo podnikatele. Obchodní závod.	15
7	Živnostenské a neživnostenské podnikání.	17
8	Obchodní korporace (obecně), vztah občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. Podíl, vklad, základní kapitál.	19
9	Založení, vznik, zrušení a zánik obchodních korporací. Neplatnost obchodních korporací.	20
10	Veřejná obchodní společnost, komanditní společnost.	21
11	Společnost s ručením omezeným.....	24
12	Akciová společnost	26
13	Orgány obchodních korporací. Péče řádného hospodáře. Smlouva o výkonu funkce.....	28
14	Zrušení obchodních korporací bez likvidace (přeměny) a s likvidací.....	29
15	Veřejné rejstříky a seznamy – právní účinky zápisu. Obchodní rejstřík a sbírka listin. Katastr nemovitostí.	31
16	Právní jednání (pojem, druhy náležitosti, výklad). Jednání podnikatele.	33
17	Vady právních jednání (zánlivost, neplatnost a relativní neúčinnost).	35
18	Zastoupení (včetně zastoupení podnikatele) – pojem, druhy, zákonné zastoupení, smluvní zastoupení (plná moc a prokura), opatrovnictví.	36
19	Právní události, lhůty a doby v právu, protiprávní stavy. Právní domněnky a fikce.....	38
20	Věci v právním smyslu – pojem a jejich rozdělení. Součást věci a příslušenství k věci.	40
21	Cenné papíry – pojem, forma, druhy, vydávání. Akcie, kmenový list.	41
22	Práva k duševnímu vlastnictví. Autorská práva a práva průmyslového vlastnictví – přehled předmětů ochrany.	43
23	Věcná práva k věci vlastní – vlastnictví (vznik, obsah, ochrana, omezení), spoluvlastnictví, společné jmění manželů. Držba.	45
24	Věcná práva k věci cizí – právo stavby, věcná břemena, právo zástavní a zadržovací. Správa cizího majetku.	49
25	Relativní majetková práva (závazky). Pohledávka. Dluh. Vznik závazků. Postup při uzavírání smluv. Obsah závazků.	52
26	Zvláštní způsoby uzavírání smluv. Smlouva o smlouvě budoucí. Zadávání veřejných zakázek.	55
27	Změny závazků	56
28	Zajištění dluhu věcně právními zajišťovacími prostředky.	57
29	Zajištění dluhu obligačními zajišťovacími prostředky. Utvrzení dluhu.	59
30	Zánik závazků splněním. Zánik nesplněného závazku na základě právního jednání a právní události.	61
31	Kupní smlouva a smlouva o dílo.	64
32	Smlouvy příkazního typu.....	67
33	Smlouvy o přenechání věci k užití jiné mu – nájemní smlouva, pacht, výpůjčka, zápůjčka, úvěr, licenční smlouva.	68
34	Smlouva pracovní a dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.	70
35	Právní odpovědnost, předpoklady vzniku, funkce, druhy právní odpovědnosti.	72
36	Závazky z deliktů (odpovědnost za škodu). Bezduvodné obohacení.	73
37	Odpovědnost za vady a za prodlení.....	75
38	Zneužití účasti v hospodářské soutěži. Ochrana a omezení hospodářské soutěže (obecně). Nekalá soutěž. Kartelové právo.	77
39	Soudní systém v ČR (soustava obecných soudů a Ústavní soud). Druhy civilního procesu, zásady soudních řízení.	79
40	Řešení sporů před soudy – průběh občanského soudního řízení, opravné prostředky.	81
41	Mimo soudní způsoby řešení sporů. Rozhodčí řízení a alternativní způsoby řešení sporů.	87

- 1 Právo (pojem), právo v objektivním a subjektivním smyslu, systém práva. Právo mezinárodní a vnitrostátní. Evropské právo.

Právo = soubor pravidel chování, vytvořený státem v určité formě státem vynutitelná

- **Právo hmotné a procesní**
  - **Hmotné** – soubor norem, které obsahují oprávnění a povinnosti účastníků (subjektů) právních vztahů
  - **Procesní** – soubor norem, jichž je třeba použít, jestliže je hmotné právo porušeno
    - Slouží k vynucení chování v právních vztazích

OBJEKTIVNÍ A SUBJEKTIVNÍ SMYSL

- **Objektivní** – soubor obecně závazných pravidel chování, státem stanovené nebo uznané, také státem vynutitelné
- **Subjektivní** – oprávnění, právo na něco, právo nějak se chovat

SYSTÉM PRÁVA

VNITROSTÁTNÍ PRÁVO – v rámci jednoho státu

= upravuje vztahy mezi subjekty na území daného státu

- **Veřejné právo** – normy upravující vztahy mezi státem a občany
  - Stát má postavení nadřazené, FO a PO jsou podřazené
  - Správní, finanční, trestní a ústavní právo
- **Soukromé právo** – subjekty vztahu jsou si rovny
  - Subjekty jsou souřadné (i když je to stát)
  - Občanské, obchodní, rodinné právo
- **Právo se smíšenou povahou**
  - Pracovní právo – veřejnoprávně upravená výše minimální mzdy a soukromoprávně upravené smlouvy

MEZINÁRODNÍ PRÁVO

= upravuje vztahy mezi státy a mezi státy a mezinárodními organizacemi či mezinárodními organiza- cemi navzájem

- Nejčastěji upraveno pomocí mezinárodních smluv

EVROPSKÉ PRÁVO (PRÁVO EVROPSKÉ UNIE)

- Cizí orgán může upravovat právo ve státě (pravomoci členských států)

PRIMÁRNÍ PRÁVO

= **právo, které upravuje samotnou Evropskou Unii**

- Založena na základě **3 mezinárodních organizací**
  - **ESUO** = Evropské společenství uhlí a oceli
    - Zakládající státy: Německo, Francie, Itálie, Benelux
    - Založeno **Pařížskou smlouvou**
  - **EHS** = Evropské hospodářské společenství
  - **EURATOM** = Evropské společenství pro atomovou energii
    - Založena **Římskou smlouvou**
    - Jediná fungující

Primární právo EU
Formovali se orgány,
pravomoci, vztah mezi
unií a členskými státy

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ DOKUMENTY – hlavní, primární právo, které upravuje EU v současnosti

- **Smlouva o Evropské unii**
- **Smlouva o fungování Evropské unie**

SEKUNDÁRNÍ PRÁVO

= **právo, které vytváří EU prostřednictvím svých orgánů**

- Směřuje k zajištění výkonu pravomocí Evropské unie
- Základem, rámcem a hranicí pro právní akty EU jsou právní předpisy zahrnuté do **primárního evropského práva**
- **Nařízení** – všeobecně závazné
  - Nepřevádí se do národních řádů
  - Samo o sobě je přímo závazné pro všechny osoby ve všech členských státech
- **Směrnice** – závazné, jen co do výsledku, který má být dosažen (udává určitá pravidla, ale je ponecháno na státu, jak zajistí, aby byla dodržována)
  - Převádějí se do národních řádů
  - Při nesplnění hrozí státu zahájení řízení o porušení smlouvy ze strany EU
  - Závazná pouze pro členské státy (většinou transpoziční lhůta pro úpravu právního řádu)
- **Rozhodnutí** – je závazné pro toho, komu je určeno
  - Určité zemi EU nebo konkrétní společnosti
  - Pro tyto státy je následně závazné
- **Stanoviska** – nezávazné, může je plnit dobrovolně
  - Přizpůsobení k budoucí směrnici či nařízení
- **Doporučení** – nezávazné, může je plnit dobrovolně
  - Patří sem i rozsudky Evropského soudního dvora

- 2   Prameny práva obecně a v ČR. Ústavní pořádek ČR. Prameny soukromého a obchodního práva. Působnost právních norem.

PRAMENY PRÁVA

= formy, v níž je právo (právní normy) obsaženo

- **NORMATIVNÍ PRÁVNÍ AKTY**

- **Předpisy** (zákony, nařízení vlády)
- Psaný projev práva
- Právní akt vydaný státem, který obsahuje právní normy

- **NORMATIVNÍ SMLOUVA**

- Smlouva, která obsahuje právní normy – smlouva obsahuje pravidla, která jsou závazná obecně (Mezinárodní smlouva)

- **SOUDNÍ PRECEDENTY**

- Rozhodnutí státního orgánu (soudu) daného státu, které je závazné pro všechna další rozhodnutí daného orgánu v budoucnu
- Časté v USA – soudnictví na tomto principu funguje (rozhodnutí soudu v minulosti je následně závazné pro další soudy)
  - Rozhodnutí se stává pramenem práva

- **PRÁVNÍ OBYČEJE**

- Význam v mezinárodním právu, právo VB
- Nepsané právo
- Forma živelné tvorby práva, kdy v určité společnosti **po dlouhou dobu** fakticky existuje dlouhotrvající masové **uskutečňování určitého chování**
  - Pravidlo se po dlouhé době stane pramenem práva a je vynucováno státem
- V anglo – americkém systému se právní obyčej = **common law**

- **OBECNÉ PRÁVNÍ ZÁSADY**

- Zásady, které dlouho fungují ve společnosti
- VB

- **JURISPRUDENCE**

- Právní věda v podobě určených starých právnických knih
- VB

PRAMENY PRÁVA V ČR

NORMATIVNÍ PRÁVNÍ AKTY

- **Předpisy** (zákony, nařízení vlády)
- Psaný projev práva
- Právní akt vydaný státem, který obsahuje právní normy
- Nejdůležitější pramen práva u nás

PRIMÁRNÍ NORMATIVNÍ AKTY (vydává parlament)

- **Ústavní pořádek ČR**: Ústava, LZPS + další ústavní zákony
- **(Nařízení EU)**
- **Zákony** (vydáváno PS) a **zákonná opatření** (= zákony vydané Senátem při neexistenci PS)
  - **Zákon a zákoník** – na stejném stupni právní síly
  - **Zákoník** – speciální forma zákona, specifické pro jedno odvětví – nejdůležitější zákon pro dané odvětví (obchodní zákoník, trestní zákoník, občanský zákoník)

SEKUNDÁRNÍ NORMATIVNÍ AKTY (vydávají je další orgány státu, na základě pověření parlamentu)

- **Nálezy Ústavního soudu** – pomocí nálezu může změnit zákon, který by byl v

- rozporu s Ústavou
- **Vyhlášky obcí a krajů**
- **Nařízení vlády**
- **Vyhlášky ministerstev a jiných úředních správních orgánů**
- **Nařízení Rady obcí a nařízení krajů**
- **Obecně závazné vyhlášky obcí a krajů**

NORMATIVNÍ SMLOUVY

- Smlouva, která obsahuje právní normy – smlouva obsahuje pravidla, která jsou závazná obecně (mezinárodní smlouvy)
  - Nenormativní smlouvy (obyčejné) – zavazují pouze strany
- **Mezinárodní smlouvy** podle článku 10 Ústavy – mají **aplikační přednost** (nadřazenost nad běžnými zákony)

ÚSTAVA

= **základní zákon státu a nejvyšší právní norma jeho právního řádu**

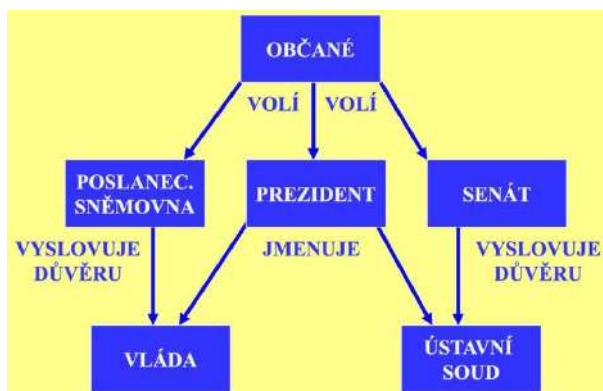
- Vytváří pravidla výkonu státní moci
- Zaručuje občanům základní lidská práva
- Zákony a podzákonné právní předpisy musejí být v souladu s Ústavou a ústavními zákony, které dohromady tvoří ústavní řád
  - V ČR ústavní pořádek České republiky
- Na dodržování ústavního řádu dohlíží a případné rozpory prostých zákonů s ním řeší v právních státech ústavní soudy
- **ČR** – psaná, rigidní (ke změně je potřeba souhlas)
- Základní zákon České republiky – přijat jako ústavní zákon Českou národní radou **16. 12. 1992**
- Obsahuje **preambuli** (úvodní prohlášení) a **113 článků** rozdělených do **8 hlav**

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

- Součást ústavního pořádku České republiky
- **Vyhází především z:** Všeobecná deklarace lidských práv (1948)
- Základní práva a svobody vyjadřují vztah mezi státem a občanem
- Práv a svobod se zpravidla může dopomoci každý (některá práva a svobody jsou vázané na státní občanství)
- **44 článků** členěných do **šesti** hlav

DĚLBA MOCI

- ČR stát unitární, demokratický právní stát (respektování práva, platí sekulární stát (není založen na žádném náboženství))
- Nikdo nesmí držet neomezenou moc = základní princip demokracie

Poslanec	4 roky
Senátor	6 let (každé 2 roky se volí 1/3 senátu)
Člen vlády	4 roky
Prezident republiky	5 let
Soudce	bez časového omezení (max. do 70 let)
Soudce Ústavního soudu	10 let
Prezident NKÚ	9 let
Guvernér a členové Bankovní rady ČNB	6 let

ZÁKONODÁRNÁ MOC

- Ústava ČR, zákon o jednacím řádu PS a Senátu, zákon o střetu zájmů, zákon

o sídle Parlamentu, ústavní zákon o bezpečnosti ČR

- **PARLAMENT ČR**

- **Pravomoci** – zákonodárná, vyjadřovat souhlas k ratifikaci mezinárodních smluv, vyjadřovat se k připravovaným rozhodnutím EU, přijímat státní rozpočet (pouze PS), kontrolní a kreační, samosprávnost
- Dvoukomorový = vyvážení moci ve státě (eliminace výrazných změn)
- **Poslanecká sněmovna** – 200 poslanců, 4 roky, volby každý 4 roky (systém poměrného zastoupení), volební právo (aktivní 18 let, pasivní 21 let)
  - **Rozpuštění PS** (prezident může/ musí – návrh 3/5 poslanců)
– nevyslovení důvěry (návrh předsedy PS, není usnášeníschopná)
  - Poslanci si volí předsedu a místopředsedu
  - Kontroluje vládu – vyslovuje jí nedůvěru, může interpelovat členy vlády
  - Mají trestní imunitu
- **Senát** – 81 senátorů, 6 let, volby každé 2 roky 1/3 senátorů (většinový systém – 2 kola), volební právo (aktivní 18 let, pasivní 40 let)
  - Není možné rozpustit
  - Pojistka proti zneužití moci PS
  - Má právo podat žalobu na prezidenta za velezradu
  - Mají trestní imunitu

VÝKONNÁ MOC

- **VLÁDA ČR**

- Nejvyšší orgán výkonné moci ve státě
- **Hlavní úkol** – spravovat stát podle platných zákonů (řídít školy, státní nemocnice, sestavovat státní rozpočet, vybírat daně...)
- Podílí se na legislativním procesu – právo navrhnout zákon
- **Složení vlády:**
  - Předseda vlády (premiér) – řídí vládu
  - Místopředsedové vlády – zastupují premiéra
  - Ministři – každý má na starost určitou oblast (resort) – školství, zdravotnictví, průmysl, finance, spravedlnost...
- Vláda rozhoduje kolektivně – hlasováním všech členů
- Vláda je odpovědná poslanecké sněmovně – potřebuje její důvěru
- **Jmenování vlády**
  - **Prezident jmenuje premiéra** – zpravidla jmenuje předsedu politické strany, která vyhrála poslední volby do poslanecké sněmovny
  - **Na návrh premiéra jmenuje prezident ostatní ministry**
  - **Vláda do 30 dnů musí požádat o důvěru poslanecké sněmovny**
  - K plnému fungování vláda potřebuje podporu 101 poslanců
    - Pokud ji získá, může zahájit činnost
    - Pokud vláda nezíská důvěru PS, podá demisi a prezident jmenuje novou vládu

- **PREZIDENT ČR**

- Hlava státu = zastupuje stát navenek
- Je ze své funkce neodvolatelný
- Může být stíhán pouze za velezradu, pokud podá žalobu senát k Ústavnímu soudu
- Jeden člověk může být zvolen prezidentem max. 2x po sobě (5 let)
- **Volba prezidenta**
  - Pasivní volební právo – 40let

- Prezident se **volí přímo** občany ČR
- **V prvním kole** prezidentských voleb zvítězí kandidát, který obdrží nadpoloviční počet platných hlasů od oprávněných voličů
- Není-li zvolen prezident v prvním kole nadpoloviční většinou platných hlasů, koná se za čtrnáct dnů po začátku prvního kola volby druhé kolo volby, do kterého postupují dva nejúspěšnější kandidáti z prvního kola volby – vítězí ten, který v druhém kole dosáhl nejvyššího počtu hlasů
- **Pravomoci prezidenta**
  - **SUVERÉNNÍ** = záleží na jeho rozhodnutí
    - Jmenovat vládu a přijímat její demisi
    - Právo suspenzivního veta (Vracet návrh zákona do PS)
    - Svolávat zasedání PS
    - Jmenovat soudce Ústavního soudu
    - Udělovat milost
  - **KONTRASIGAČNÍ** = potřebuje souhlas (podpis) předsedy vlády
    - Ratifikovat mezinárodní smlouvy
    - Jmenovat soudce
    - Vyhlašovat volby Parlamentu
    - Jmenovat a povyšovat generály (vrchní velitel Armády ČR)
    - Udělovat státní vyznamenání
    - Vyhlásit amnestii

SOUDNÍ MOC (=justice)

= činnost nezávislých soudů jako státních orgánů, vykonávaná podle stanovených pravidel a spočívající v závazném řešení konkrétních případů podle právních norem

- Úkolem chránit dodržování práva – interpretují (vykládají) zákony = rozhodují, kdo je v právu
- Nestranné a nezávislé instituce – při rozhodování se soudci řídí pouze platným zákonem
- U soudního řízení dodržována zásada **presumpce nevinny**
  - Každý má právo na obhájce a na odvolání
- **4 úrovně soudů**
  - Okresní soud
  - Krajské soudy
  - Vrchní soud (Praha, Olomouc)
  - Nejvyšší soud (Brno) + Nejvyšší správní soud (Brno)
- **Druhy soudnictví**
  - Civilní
  - Trestní
  - Právní
  - Ústavní
- **Ústavní soud ČR**
  - Nejvýznamnější soud v ČR
  - Dohlíží na dodržování ústavy ČR
  - Má pravomoc zrušit zákon, který je v rozporu s ústavou
  - Může soudit prezidenta za velezradu
  - Tvoří ho 15 soudců, kteří jsou jmenováni prezidentem republiky se souhlasem senátu na dobu 10 let
  - Soudcem ústavního soudu ČR – bezúhonný občan ČR starší 40 let, který má vysoko školské právnické vzdělání a min. 10 let působil v právnickém povolání
  - Sídlí v Brně

Pramen soukromého práva – Občanský zákoník

Pramen obchodního práva – Obchodní zákoník (zrušen 1.1.2014), Zákon o obchodních korporacích

Působnost (účinnost) právních norem

= norma již musí být používána na konkrétní právní vztahy, je pro **každého závazná** **Legisvakanční doba** – doba mezi platností a účinností (délka záleží na obsahu)

- **Časová** = kdy počíná a kdy končí účinnost právní normy
  - Den účinnosti bývá zpravidla určen – pokud tomu tak není, tak nabývá účinnosti 15. den od platnosti
  - **Derogační klauzule** je výslovné ustanovení k zániku platnosti normy (platnost normy není zpravidla omezená)
  - **Zpětná působnost právní normy** (skoro se nevyskytuje)
    - **RETROAKTIVITA** = zpětná působnost právní normy
    - **Pravá retroaktivita** – trestnost činu se posuzuje podle pozdějšího zákona jen tehdy, je-li pro pachatele příznivější
    - **Nepravá retroaktivita** – vznik právního vztahu se určuje podle normy účinné v době vzniku, ale obsah vztahu se určuje podle normy nové
- **Prostorová** – na kterém území je právní norma účinná
  - Trestní zákon se vztahuje na trestné činy spáchané na území ČR, bez ohledu na to, zda je spáchal občan ČR či cizinec
- **Osobní** – pro které osoby je právní norma účinná
- **Věcná** – pro jaké skutkové podstaty je právní norma účinná
  - Vymezení okruhu společenských vztahů, (např. právní vztahy v oblasti školství, obchodu, zaměstnanosti apod.)

3   Prameny práva EU. Orgány EU

= prameny vydané EU, které zavazují osoby ve členských státech, bez toho, aniž by potřebovali součinnost jednotlivých členských států

PRIMÁRNÍ PRÁVO

= právo, které upravuje samotnou Evropskou Unii

- EU vznikla po 2. SV, protože se státy chtěly vyhnout dalším konfliktům a válkám
- **1950 Schumannův plán** – plán Roberta Schumanna na integraci Evropy
- Založena na základě **3 mezinárodních organizací**
  - **ESUO** = Evropské společenství uhlí a oceli
    - Zakládající státy: Německo, Francie, Itálie, Benelux
    - Založeno **Pařížskou smlouvou**
  - **EHS** = Evropské hospodářské společenství
  - **EURATOM** = Evropské společenství pro atomovou energii
    - Založena **Římskou smlouvou**
    - Jediná fungující

Primární právo EU
Formovali se orgány,
pravomoci, vztah mezi
unií a členskými státy

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ DOKUMENTY – hlavní, primární právo, které upravuje EU v současnosti

- **Smlouva o Evropské unii**
- **Smlouva o fungování Evropské unie**
- Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii
- Protokoly a přílohy ke smlouvám
- Smlouvy o přistoupení členských států k EU
- Ostatní smlouvy

SEKUNDÁRNÍ PRÁVO

= právo, které vytváří EU prostřednictvím svých orgánů

- Směřuje k zajištění výkonu pravomocí Evropské unie
- Základem, rámcem a hranicí pro právní akty EU jsou právní předpisy zahrnuté do **primárního evropského práva**
- **Nařízení** – všeobecně závazné
  - Nepřevádí se do národních řádů
  - Samo o sobě je přímo závazné pro všechny osoby ve všech členských státech
- **Směrnice** – závazné, jen co do výsledku, který má být dosažen (udává určitá pravidla, ale je ponecháno na státu, jak zajistí, aby byla dodržována)
  - Převádějí se do národních řádů
  - Při nesplnění hrozí státu zahájení řízení o porušení smlouvy ze strany EU
  - Závazná pouze pro členské státy (většinou transpoziční lhůta pro úpravu právního řádu)
- **Rozhodnutí** – je závazné pro toho, komu je určeno
  - Určité zemi EU nebo konkrétní společnosti
  - Pro tyto státy je následně závazné
- **Stanoviska** – nezávazné, může je plnit dobrovolně
  - Přizpůsobení k budoucí směrnici či nařízení
- **Doporučení** – nezávazné, může je plnit dobrovolně
  - Patří sem i rozsudky Evropského soudního dvora

ORGÁNY EU

EVROPSKÁ RADA (ER)

- Politický orgán, nevykonává legislativní funkci
- **Členové:**
  - Hlavy členských států a předsedové vlád členských států
  - Předseda Komise
  - Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku
- **Funkční období:** 5 let (schází se 4x ročně)
- **Rozhodování:** konsenzuálně (jednomyslnost)
- **Oblast působnosti:** vymezuje obecný politický směr a priority Evropské unie
- **Sídlo:** Brusel

RADA EVROPSKÉ UNIE

- **Funkce:** zastupuje zájmy jednotlivých členských států
- **Členové:** ministři vlád jako zástupci vlád členských států podle oblasti politiky, která je projednávána
- **Předseda:** předsednictví vždy na 6 měsíců jeden členský stát na základě rotace („trojice“ předsednictví)
- **Funkční období:** podle právních řádů členských států
- **Rozhodování:** konsenzuální nebo většinové (každý členský stát určitý počet hlasů; ČR má 12 hlasů)
- **Oblast působnosti:** prakticky všechny zásadní otázky společné politiky, vč. legislativní činnosti
- **Sídlo:** Brusel

EVROPSKÁ KOMISE

- **Funkce:** prosazuje obecné zájmy EU, navrhuje a vymáhá dodržování právních předpisů, provádí politiky a plní rozpočet EU
- **Členové:** každý členský stát má 1 komisaře, reprezentuje obecný zájem EU
- **Funkční období:** 5 let, zasedá neveřejně 1x týdně **Rozhodování:** konsenzuální nebo prostou většinou
  - Tvoří ji **28 komisařů**
  - **Česká eurokomisařka** od 1. listopadu 2014 – Věra Jourová
- **Oblast působnosti:** výkonný orgán EU, exekutivní činnost v rámci svěřené pravomoci, kontroluje plnění rozpočtu a výkon legislativy EU, má výlučnou zákonodárnou iniciativu (kromě lidové iniciativy), má pravomoc žalovat porušování evropského práva u SDEU
- **Sídlo:** Brusel

EVROPSKÝ PARLAMENT

- **Členové:** 751 poslanců, voleni ve volbách v jednotlivých členských státech (ČR má 22 poslanců, zvolení 2014)
- **Funkční období:** 5 let
- **Rozhodování:** podílí se na legislativní činnosti (různou měrou podle věcné tematiky), ale nemá zákonodárnou iniciativu
- **Oblast působnosti:** legislativní, rozpočtová a dozorčí pravomoc
  - Schvaluje předsedu a členy EK, schvaluje evropský rozpočet
- **Sídlo:** Štrasburk (výbory Brusel, sekretariát Lucemburk)

EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR

- Dva orgány: Soudní dvůr a Tribunál
- **Funkce:** zajistit, aby bylo právo EU vykládáno a uplatňováno stejným způsobem ve všech zemích EU zajistit, aby země a orgány EU dodržovaly právní předpisy Unie
- **Členové:**
  - Soudní dvůr: 1 soudce každý stát + 11 generálních advokátů
  - Tribunál: 47 soudců
- **Funkční období:** 6 let s možností prodloužení (předseda 3 roky)
- **Oblast působnosti:** rozhoduje o žalobách týkajících se porušování primárního a sekundárního práva EU, podílí se na dotváření práva prostřednictvím řízení o předběžné otázce
- **Sídlo:** Lucemburk

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR

- **Funkce:** Kontrolovat správný výběr finančních prostředků a jejich využití a napomáhat k lepšímu hospodaření s těmito prostředky na úrovni EU
- **Členové:** 1 člen z každé země EU, reprezentuje obecný zájem EU
- **Funkční období:** 6 let
- **Oblast působnosti:** provádí kontrolu účetnictví EU
- **Sídlo:** Lucemburk

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

- **Funkce:** Spravovat jednotnou měnu, udržovat stabilní ceny a provádět hospodářskou a měnovou politiku EU
- **Členové:** Prezident a viceprezident ECB a guvernéři národních centrálních bank všech zemí EU
- **ORGÁNY**
  - Rada guvernéřů (hlavní rozhodovací orgán)
    - **Členové:** Výkonná rada + guvernéři CB států eurozóny
  - Výkonná rada (běžný chod ECB)
    - **Členové:** Prezident + viceprezident ECB + 4 členové (jmenováni na 8 let vedoucími představiteli zemí eurozóny)
  - Generální rada (spíše poradní a koordinační úloha)
    - **Členové:** Prezident + viceprezident ECB + všichni guvernéři CB všech států EU
- **Sídlo:** Frankfurt nad Mohanem

- 4 Osoby v právním smyslu – dělení, právní osobnost, svéprávnost (přiznání, omezení), delikt ní způsobilost.

DĚLENÍ: SUBJEKTY (ÚČASTNÍCI)

- **Fyzické osoby = lidé**
  - Vrozená, samostatným rozumem a citem poznatelná práva = osoba
- **Právní osoby**
  - Organizovaný útvar, jimž právní řád přiznává právní subjektivitu (= právní osobnost)
  - Obchodní společnosti

PRÁVNÍ OSOBNOST

= způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti (=být účastníkem právních poměrů)

- **U FO** – Vzniká narozením, končí smrtí
  - Určité aspekty vznikají již před narozením – dědické právo
  - Určité aspekty trvají i po smrti – ochrana autorských práv
- **U PO** – ode dne vzniku (od zápisu do příslušného rejstříku) do svého zániku

SVÉPRÁVNOST (POUZE ČLOVĚK)

= způsobilost svým vlastním právním jednáním nabývat práv a zavazovat se k povinnostem (= způsobilost právně jednat)

- **Plná svéprávnost se nabývá:**
  - **Zletilostí** – 18 let + duševní zdraví
  - **Uzavřením manželství** – od 16 let (povolení soudu – ve výjimečných případech – mateřství)
  - **Přiznáním svéprávnosti** – od 16 let návrh zletilého a souhlas zákonného zástupce
    - Schopnost se sám živit a obstarávat si své záležitosti
- Svéprávnost se nabývá postupně (během růstu, do 18 let) – rozšiřuje se
  - Jednají za ně zákonní zástupci
- **Právní osoba** – nemá svéprávnost, vždy musí být zastoupena fyzickou osobou
  - Jedná prostřednictvím členů statutárního orgánu
  - Zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná

Omezení svéprávnosti

- Svéprávnosti nelze zcela zbavit, lze pouze **omezit** (musejí mu zůstat běžné záležitosti každodenního života)
- Soud pak stanoví opatrovníka
- **Podmínky:**
  - V zájmu člověka, jehož se týká
  - Po jeho shlednutí
  - S plným uznáním jeho práv a jeho jedinečnosti
  - Hrozila-li by mu jinak závažná újma
  - Nejdéle na 3 roky (lze prodloužit)

Delikt ní způsobilost - Způsobilost k protiprávním jednáním

= způsobilost nést právní odpovědnost za svá jednání

- Od 15 roku věku + přičetnost v době spáchání trestného činu (význam pro trestní právo)

- 5 Právnícké osoby – pojem, druhy, orgány, jednání. Korporace (spolek), fundace, ústav.

PRÁVNICKÁ OSOBA

= organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, na jehož právní osobnost zákon uzná

- **Nemá svéprávnost**, vždy musí být zastoupena fyzickou osobou
  - Členem statutárního orgánu
  - Zaměstnanec nebo člen orgánu, který se nezapisuje do VR
  - Zmocněnec
- **Právní osobnost**
  - Mohou vystupovat v právních vztazích (poměrech)
  - Mají vlastní majetek oddělený od majetku svých členů
  - Mohou právně jednat prostřednictvím svých zástupců
  - Mohou vystupovat jako účastníci správních a soudních řízení

DRUHY:

KORPORACE – založeny na společenství osob

Veřejnoprávní korporace

- Obce, kraj

Soukromoprávní korporace

- **Spolek**
  - Zakládají alespoň 3 osoby se společným zájmem
  - Jednoduše založitelná právnická osoba
  - **Účel založení** – jakýkoliv s výjimkou podnikání (podnikat může jen jako vedlejší činnost k naplnění činnosti hlavní = nemůže být založen za účelem zisku)
- **Obchodní korporace**
  - Významné z hlediska podnikání
  - Všechny obchodní korporace mohou být založeny za účelem podnikání
  - **Obchodní společnosti**
    - Osobní (veřejná obchodní společnost, komanditní společnost)
    - Kapitálové (společnost s ručením omezeným, akciová společnost)
  - **Družstva**

FUNDACE – založeny na společenství majetku

Nadace

- Hospodářsky či společensky užitečný účel, účel veřejně prospěšný, dobročinný

Nadační fondy

- Hospodářsky či společensky užitečný účel

ÚSTAVY – založeny na společenství osob i majetku

- Provozování užitečné činnosti hospodářsky nebo společensky
- S využitím osobní a majetkové složky
- Může provozovat i podnikatelskou činnost

ZALOŽENÍ A VZNIK PRÁVNICKÝCH OSOB

- Vznikají dvoufázově:
  1. **Založení** – zakladatelé se sejdou a dohodnou se na základních parametrech
    - Zakladatelským právním jednáním
    - Zákonem
    - Rozhodnutím OVM
    - Jiným způsobem (předpis)
  - **Přijetí zakladatelského právního jednání** (písemná forma) – u každé právnické osoby jiné (stanovy, společenská smlouva)
    - Název
    - Sídlo
    - Předmět činnosti
    - Statutární orgán
  2. **Vznik** – zápisem do veřejného rejstříku

ORGÁNY

- **Dělení podle počtu členů:**
  - **Individuální** – jeden člen (statutární ředitel)
  - **Kolektivní** – více členů (valná hromada, kontrolní komise, představenstvo)
    - Rozhodují na principu majority = nadpoloviční většina (přítomnost alespoň poloviny členů)
- **Dělení podle činnosti:**
  - **Nejvyšší** (musí být vždy) – sdružuje **všechny** vlastníky podílů, členy, ...
  - **Statutární** (musí být vždy) – exekutiva = vedení
    - Určené, dále jedná za právnickou osobu
  - **Kontrolní** (není povinný)

Člen

- Plně svéprávný
- Funkci vykonává s **péčí řádného hospodáře** – vykonává jí osobně
  - S nezbytnou loajalitou
  - S potřebnými znalostmi
  - S pečlivostí

ZRUŠENÍ A ZÁNİK PRÁVNICKÝCH OSOB

- Zanikají dvoufázově (mezi **zrušením** a **zánikem** probíhá vypořádání poměrů a likvidace)
  1. **Zrušení**
    - Právním jednáním
    - Uplynutím doby
    - Dosažením účelu
    - Rozhodnutím orgánem veřejné moci (soud zruší)
      - Nezákonná činnost PO
      - Již nesplňuje předpoklady vzniku
      - Více než 2 roky není usnášeníschopný statutární orgán + další zákonné důvody
    - Další zákonné důvody
  2. **Zánik** – výmaz z veřejného rejstříku

- 6 Podnikatel, podnikání, spotřebitel. Obchodní firma a sídlo podnikatele. Obchodní závod.

PODNIKÁNÍ

= Samostatná výdělečná činnost vykonávaná podnikatelem samostatně na jeho vlastní účet a odpovědnost živnostenským nebo jiným obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku

- **5 typických znaků:**
  - **Výdělečnost** – prováděná za účelem zisku
  - **Soustavnost** – nikoli nahodilá činnost
  - **Živnostenským nebo obdobným způsobem** – spočívající v nabídce zboží a služeb třetím osobám
  - **Samostatnost** – podnikatel rozhoduje o organizaci, čase, místě a způsobu svého podnikání, neplní pouze pokyny někoho jiného
  - **Na vlastní účet a odpovědnost** – výsledky činnosti se přičítají pouze podnikateli

PODNIKATEL

- Ten, kdo podniká (vyvíjí podnikatelskou činnost) – věcné hledisko
- Každá osoba zapsaná v obchodním rejstříku – formální hledisko
- Ve vztahu ke spotřebitelům při uzavírání smluv každá osoba, pokud takovou smlouvu uzavírá v souvislosti se svou vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností
- Ten, kdo je držitelem podnikatelského oprávnění

Identifikace podnikatele

- Každý podnikatel musí na svých obchodních listinách nebo internetových stránkách uvádět
  - **Obchodní firma nebo jméno** (jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku (nejedná se o jméno, ale pouze název))
  - **Sídlo** (Je určeno adresou zapsanou ve obchodním rejstříku)
  - **IČO** (Unikátní osmimístné číslo právnické osoby, podnikající fyzické osoby nebo organizační složky státu)
  - + údaj o zápisu do veřejného rejstříku včetně oddílu a vložky (**na obchodních listinách – smlouvy, a internetových stránkách**)
    - **Akciová společnost** je povinna si zřídit internetové stránky
- **Obchodní firma nebo jméno** (FO: jméno a příjmení, PO: název)
  - **Obchodní firma** = jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku (nejedná se o jméno, ale pouze název)
    - Samostatná nehmotná věc
    - **Je možné:**
      - Převést na jiného podnikatele (i samostatně)
      - Poskytnout jinému podnikateli licenční smlouvu (např.: franšíza) – původní podnikatel zůstává vlastníkem
  - Pokud je osoba (FO/ PO) zapsaná v obchodním rejstříku – **jméno = obchodní firma**
  - Každý podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku má **jen jednu firmu**, i kdyby měl několik závodů
- **Sídlo**
  - Je určeno adresou zapsanou ve obchodním rejstříku
  - Pokud není zapsaná, tak adresa hlavního závodu
  - Adresa bydliště
  - Před zápisem sídla musí podnikatel doložit právní důvod užívání daných prostor (např. nájemní smlouva, souhlas vlastníků)
  - Sídlo má význam pro příslušnost soudu, správce daně či jiného správního orgánu

SPOTŘEBITEL

- Člověk (vždy FO), který **mimo rámec své podnikatelské činnosti** nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání, **uzavírá smlouvu s podnikatelem** nebo s ním jinak jedná

OBCHODNÍ ZÁVOD

- Organizovaný soubor jmění (věcí), který podnikatel vytvořil a který slouží k provozování činnosti
- V závodu se propojují osobní, hmotné a nehmotné složky podnikání (např. goodwill – duše závodu)
- Je věcí v právním smyslu – vlastník může různě nakládat
  - Koupě, darování, směny, pacht
  - Závod tvoří vše, co slouží k jeho provozu
    - **Aktiva** – prostory, soubor hmotných věcí (stroje, výpočetní technika) včetně hromadných věcí (materiál, zásoby) i nehmotných věcí (patenty, know-how)
    - **Pasiva** – dluhy
- **Pobočka** – část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočnou
- **Odštěpný závod** – pobočka zapsaná do obchodního rejstříku

ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ

Živnost

= Soustavná činnost, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem

Podmínky provozování živnosti

- **Všeobecné**
  - Plná svéprávnost – dosažení zletilosti (18 – ti let nebo manželstvím)
  - Bezúhonnost – ten, kdo nebyl trestán v souvislosti s podnikáním
- **Zvláštní podmínky** – odborná nebo jiná způsobilost (v případech odborných živností)

Překážky provozování živnosti

- **Překážky soukromoprávní**
  - Pokud byl na majetek prohlášen konkurs
  - Pokud dojde k zamítnutí insolvenčního návrhu proto, že majetek dlužníka nebude postačovat k náhradě insolvenčního řízení
  - Pokud je vydáno rozhodnutí o zrušení konkursu proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů
- **Překážky veřejnoprávní**
  - Pokud byl soudem uložen trest nebo zákaz

Provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce

- Odpovědným zástupcem může být jen fyzická osoba, která splňuje všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti, odpovídá za řádný provoz živnosti
- **Obligatoční odpovědný zástupce** – zákon uloží podnikateli ho stanovit když:
  - Podnikatelem je FO, která nesplňuje zvláštní podmínky provozování živnosti
  - Podnikatelem je PO se sídlem v ČR
  - Podnikatelem je zahraniční PO
- **Fakultativní odpovědný zástupce** – u osoby, která by sice mohla provozovat živnost osobně, ale z jakéhokoli důvodu to nechce

Povinnosti podnikatele při provozování živnosti

- Zajistit účast odpovědného zástupce při provozování živnosti v potřebném rozsahu
- Viditelně označit obchodní firmou nebo jinak objekt, v němž má sídlo
- Prokázat kontrolnímu orgánu způsob nabytí prodáváného zboží atd.
- Povinnost, aby na provozovně byla osoba hovořící česky, slovensky
- Povinnost vydat doklady o prodeji zboží

Dělení živností

- **OHLAŠOVACÍ**
  - Řemeslné – nutná odborná způsobilost – vyučení v oboru (cukrářství, pekařství, kadeřnictví)
  - Vázané – nutná odborná způsobilost (účetnictví, provozování autoškoly, masáže)
  - Volné – žádná odborná způsobilost (pronájem, návrhářství, modeling)
- **KONCESOVANÉ**
  - Mohou být provozovány jen na základě státního povolení – koncese (výroba alkoholických nápojů, prodej zbraní, výroba paliv)

Co umožňuje živnostenské podnikání: vyrábět, prodávat, prodávat výrobky i jiných výrobců, poskytování služeb

Živnostenské oprávnění

- Oprávnění provozovat živnost
- U ohlašovacích živností vzniká dnem ohlášení
- U PO zapisujících se do obchodního rejstříku, vzniká oprávnění až po zapsání
- **Prokazování oprávnění:** výpisem z obchodního rejstříku, rozhodnutím o udělení koncese
- **Živnostenské úřady** vydávají a odebírají oprávnění

NEŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ

- **Činnost, která není v živnostenském zákoně**, je upravena jinými předpisy než zákonem o živnostenském podnikání. Může být vykonáváno FO, PO, FO + PO.
- **NEPODNIKATELSKÉ ČINNOSTI:**
  - **Pronájem nemovitostí**, bytů a nebytových prostor není živností v případě, že vedle pronájmu není poskytována i jiná činnost.
  - Činnosti, které nejsou právně regulovány – služby k **uspokojování sexuálních potřeb, služby přírodních léčitelů**
  - **Využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti chráněných zvláštními zákony, jejich původci nebo autory**
    - Pokud tuto činnost vykonávají autoři, nepotřebují ani ničí souhlas, ani získání živnostenského či jiného podnikatelského oprávnění
    - Podmínkou je, že vydávají, rozmnožují či rozšiřují svá autorská díla na své náklady
    - Jiná osoba, než autor potřebuje k takové činnosti vedle souhlasu autora i příslušné oprávnění
  - **Restaurování kulturních památek** nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi
  - **Provádění archeologických výzkumů**
- **PODNIKATELSKÉ ČINNOSTI** – musí mít podnikatelské oprávnění
  - **Neživnostenské podnikání FO:** Svobodná povolání (lékaři, notáři, auditoři, advokáti, právníci, veterináři atd. – nutné vysokoškolské vzdělání + praxe + atestace).
  - **Neživnostenské podnikání PO:** činnost bank, výroba elektřiny, obchod s elektřinou, drážní doprava, televizní vysílání, lesnictví, výroba léčiv, zemědělství, činnosti vyhrazené ze zákona státu (pošta)

- 8 Obchodní korporace (obecně), vztah občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. Podíl, vklad, základní kapitál.

OBECEŇ O KORPORACÍCH (dle NOZ – nový občanský zákoník)

- Jsou to právnické osoby, které mají právní osobnost
- Korporace jsou vytvářeny jako společenství osob
  - Výjimka u a.s. a s.r.o., kde může být i jen jeden člen = jednočlenná společnost
- Mají **výdělečný** účel – hlavní činností je totiž podnikání, ale mohou být založené za účelem správy vlastního majetku (není podnikatelská činnost), a.s. a s.r.o. i za jiným účelem

OBCHODNÍ KORPORACE (dle ZOK – zákon o obch. korp.)

- **OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI**
  - **Kapitálové** (Společnost s ručením omezeným, akciová společnost)
    - **Společníci ručí za dluhy společnosti jen do výše svých nesplacených vkladů** a po splacení riskují pouze ztrátu svého vstupního vkladu
    - **Převoditelnost podílů** – možnost převést svůj podíl na jiného společníka I ochrana před likvidací – společník nedosáhne vrácení vkladu nebo likvidace bez souhlasu většiny
    - **Statutární orgány – členy nemusí být jen společníci rozhodují se většinovým hlasováním** (váha jejich hlasů odpovídá velikosti jejich majetkového podílu na společnosti)
  - **Osobní** (Veřejná obchodní společnost, komanditní společnost)
    - **Společníci ručí za dluhy společnosti v plném rozsahu** (výjimkou jsou komanditisté, kteří mají postavení jako společníci u kapitálových společnostech)
    - **Nemohou převést svůj podíl, ale mohou společnost vypovědět** (společnost pak buď zanikne, nebo se společníci dohodnou na jejím pokračování a musí pak tomuto společníkovi vypořádat podíl)
    - **Statutárními orgány** – musí být vždy společníci a vyžaduje se **jednomyslnost**
  - **Evropská společnost**
  - **Evropské hospodářské zájmové sdružení**
- **DRUŽSTVA** (Družstvo, Evropská družstevní společnost)
  - Specifická forma obchodní korporace
  - Rozdíl: variabilní ZK

VZTAH ZOK A NOZ

- Zákon o obchodních korporacích je ve vztahu k občanskému zákoníku (NOZ) zvláštním zákonem
- To znamená, že občanský zákoník se použije tam, kde nelze některou otázku řešit podle ZOK

9 Založení, vznik, zrušení a zánik obchodních korporací. Neplatnost obchodních korporací.

ZALOŽENÍ A VZNIK

- **Založení** = dochází k němu tzv. zakladatelským jednáním zakladatelů
- **Inkorporační proces**
  - Obchodní korporace se zakládá **společenskou smlouvou (zakladatelským právním jednáním)**,
    - Kapitálová společnost – forma **veřejné listiny** (notářského zápisu), jeden zakladatel – **zakladatelská listina pořízena ve formě veřejné listiny**
    - Akciová společnost – **stanovy**
    - Družstvo (družstvo zakládají **min. 3 osoby**) – **přijetí ustavující schůzi**
- Má-li korporace vyvíjet podnikatelskou činnost, musí před vznikem získat podnikatelské oprávnění
  - Pokud je založena za správou vlastního majetku, tak toto oprávnění **nepotřebuje**
- Poté se do obchodní korporace **vnáší nepeněžitě a splácí peněžitě vklady**
- Posledním krokem je podání návrhu na **zápis do obchodního rejstříku** (není-li návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku podán do 6 měsíců ode dne jejího založení, účinky zanikají)
- **Vznik** = zápisem do obchodního rejstříku

NEPLATNOST OBCHODNÍ KORPORACE

Soud prohlásí OK za neplatnou (i bez návrhu), jestliže:

- Společenská smlouva nebyla pořízena v předepsané formě
- Ustanovení o výši nejnižšího splacení ZK nebyla dodržena
- Zjistí nezpůsobilost všech zakládajících společníků k právnímu jednání

Náležitost nezbytná pro právní existenci PO

- Uvedení obchodní firmy, Výše vkladů, Celkové výše upsaného základního kapitálu, Předmět podnikání nebo činnosti

ZRUŠENÍ A ZÁNİK

- **Zrušení společnosti s likvidací**
  - **Dobrovolná likvidace** – po uplynutí doby, na kterou byla korporace založena, rozhodnutím společníků či valné hromady
  - **Nedobrovolná likvidace** – rozhodnutím soudu (díky nesplněným požadavkům – není-li schopna po dobu delší 1 rok vykonávat svou činnost) nebo na návrh některého ze společníků
  - Poté dochází k **vypořádání právních vztahů, zpeněžení majetku a rozdělení likvidačního zůstatku společníkům**
- **Zrušení společnosti bez likvidace** – přeměnou
  - Fúze
  - Převod jmění na společníka
  - Rozdělení
  - Změna právní formy
- **Zánik** = společnost zaniká výmazem z obchodního rejstříku

VEŘEJNÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST

- Společnost alespoň **2 osob (FO nebo PO)**, které se účastní na jejím podnikání nebo správě jejího majetku a **ručí za její dluhy společně a nerozdílně**
- **Minimální výše základního kapitálu:** není (pokud není tvořen na základě společenské smlouvy)
- **Předmět činnosti:** podnikání, správa vlastního majetku
- Společník veřejné obchodní společnosti za závazky společnosti: **ručí, ale neodpovídá**
- Firma obsahuje **označení** „veřejná obchodní společnost“ („v.o.s.“)
- Obsahuje-li firma jméno alespoň jednoho ze společníků, postačí název „a spol.“

Založení a vznik

- Společnost se zakládá uzavřením **společenské smlouvy** (písemná forma + úředně ověřené podpisy všech zakladatelů)
  - **Obsahuje** také: název, sídlo, předmět činnosti, statutární orgán, určení společníků
- Společenskou smlouvu **lze měnit** pouze dohodou všech společníků
- Každý společník má **jeden hlas**, ledaže společenská smlouva určí jinak
- K rozhodování ve všech věcech společnosti je zapotřebí souhlasu všech společníků
- Společnost **vzniká zápisem do obchodního rejstříku**

Práva a povinnosti společníků

- **Statutárním orgánem** společnosti jsou všichni společníci (společenská smlouva může určit jen některé z nich nebo jen jednoho)
- **Společníkem nemůže být ten,**
  - Na jehož majetek byl v posledních 3 letech prohlášen konkurs
  - Nebo byl návrh na zahájení insolvenčního řízení zamítnut pro nedostatek majetku
  - Anebo byl konkurs zrušen proto, že je jeho majetek zcela nepostačující
- **Nemajetková práva** – právo podílet se na řízení a vedení společnosti
  - Být statutárním orgánem společnosti, právo podat žalobu, právo na poskytnutí informací o záležitostech společnosti (právo nahlížet do všech dokladů společnosti)
- **Majetková práva** – právo na podíl na zisku, právo na vypořádací podíl a právo na podíl na likvidačním zůstatku
- **Povinnosti** – společníci nemají vkladovou povinnost, mají zákaz konkurence

Podíly společníků

- Podíly společníků jsou **stejně** (není-li uvedeno jinak)
- **Převod podílu** společníka se zakazuje

Zisk a ztráta

- Zisk a ztráta se dělí mezi společníky **rovným dílem**
- Společník má právo na podíl na zisku ve výši **25% z částky**, v níž splnil svou vkladovou povinnost

Zrušení společnosti

- Při zrušení společnosti postupuje společnost do **likvidace**
- Společnost zaniká **výmazem z obchodního rejstříku**

KOMANDITNÍ SPOLEČNOST

- Společnost, v níž alespoň jeden společník ručí za její dluhy omezeně (komanditista) a alespoň jeden neomezeně celým svým majetkem (komplementář) = **minimálně 2 osoby** (ručí za dluhy společnosti solidárně)
- Předmět činnosti: **podnikání, správa vlastního majetku**
- Firma obsahuje název „komanditní společnost“, „kom. spol.“, „k. s.“
- **Komanditista**, jehož jméno je uvedeno ve firmě, ručí za dluhy společnosti jako komplementář

Založení a vznik

- Společnost se zakládá uzavřením **společenské smlouvy** (písemná forma + úředně

ověřené podpisy všech zakladatelů)

- Společenská smlouva **obsahuje** také: určení, který ze společníků je komplementář a který komanditista, výši vkladu každého komanditisty
- Společnost **vzniká zápisem do obchodního rejstříku**

Práva a povinnosti společníků

- **Statutární orgán** – všichni komplementáři (společenská smlouva může určit jen některé z nich nebo jen jednoho)
- **Společníkem nemůže být ten komplementář,**
  - Na jehož majetek byl v posledních 3 letech prohlášen konkurs
  - Nebo byl návrh na zahájení insolvenčního řízení zamítnut pro nedostatek majetku
  - Anebo byl konkurs zrušen proto, že je jeho majetek zcela nepostačující
- **Komanditisté**
  - Podobné právní postavení jako právní postavení společníka v s.r.o.
  - **Mají vkladovou povinnost** (vklad ve výši a způsobem určený SS)
  - **Právo nahlížet** do všech dokladů společnosti
  - **Zákaz konkurence**
- **Komplementáři**
  - **Nemají vkladovou povinnost**
  - **Právo nahlížet** do všech dokladů společnosti
  - Přistoupivší komplementář ručí i za **dluhy** společnosti vzniklé před jeho přistoupením do společnosti
    - Může však požadovat po ostatních společnících, aby mu poskytli plnou náhradu za poskytnuté plnění a nahradili náklady s tím spojené
  - Po zániku účasti ve společnosti, ručí komplementář jen za ty dluhy společnosti, které vznikly před zánikem jeho účasti
  - **Povinnost jednat s péčí řádného hospodáře**
  - **Zákaz konkurence**

Podíly komanditistů

- Určují se podle poměru jejich vkladů
- Výše vypořádacího podílu komanditisty se určí podle pravidel stanovených tímto zákonem pro vypořádací podíl ve společnosti s ručením omezeným
- **Za dluhy společnosti** ručí komanditista s ostatními společníky společně a nerozdílně do výše nesplaceného vkladu (je-li splacen celý vklad, neručí komanditista za dluhy ks)
- Nabytí podílu **derivativním způsobem**:
  - **Převoditelnost podílu** – u komanditisty se použijí přiměřeně ustanovení o převoditelnosti podílů ve společnosti s ručením omezeným a u komplementáře ve v.o.s. I **převod podílu** komplementáře se zakazuje
  - **Smrtí společníka** – dědic podílu, který se nechce stát společníkem, je oprávněn svou účast ve společnosti vypovědět, a to ve lhůtě 3 měsíce ode dne, kdy se stal dědicem, jinak se k této výpovědi nepřihlíží
    - **Výpovědní doba** činí tři měsíce a po dobu jejího běhu není dědic podílu povinen se podílet na činnosti společnosti

Zisk a ztráta

- **Zisk a ztráta** se dělí mezi společnost a komplementáře na polovinu
- **Komplementář** má právo na podíl na zisku ve výši **25 %** z částky, v níž splnil svou vkladovou povinnost
- Pokud zisk společnosti k vyplacení této částky nepostačuje, rozdělí se mezi společníky v poměru částek, v nichž splnili svou vkladovou povinnost
- Část zisku, která připadla společnosti, se po zdanění rozdělí mezi **komanditisty** v poměru jejich podílů.
- **Ztrátu** komanditisté nenesou

Zrušení společnosti

- Společnost zaniká **výmazem z obchodního rejstříku**
- Ke zrušení komanditní společnosti postačí, že žádný z komanditistů nesplňuje základní požadavky

Komanditní suma

- Pokud společenská smlouva určí, že komanditisté ručí za dluhy společnosti do výše určené částky („komanditní suma“), uvede se tato částka ve společenské smlouvě
- Nelze sjednat nižší komanditní sumu, než kolik činí vklad komanditisty
- Komanditní suma se snižuje v rozsahu, ve kterém komanditista splnil svou vkladovou povinnost

11 Společnost s ručením omezeným

= Společnost, jejíž základní kapitál je tvořen vklady společníků a za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti (společníci ručí omezeně)

- Kapitálová společnost, **min. 1 společník** FO/PO
- **Min. vklad = 1 Kč** a minimální výše základního kapitálu = 1 Kč (1 společník)
- **Předmět činnosti:** podnikání, jakákoliv zákonem dovolená činnost
- Firma obsahuje **označení** „společnost s ručením omezeným“, „**spol. s.r.o.**“, „**s.r.o.**“

Založení a vznik

- Uzavřením **společenské smlouvy** – v případě zakládá-li společnost více osob
- Uzavřením **zakladatelské listiny** – v případě zakládá-li společnost jedna osoba (forma notářského zápisu)
- Před podáním návrhu na zápis společnosti do OR musí být splaceno celé vkladové ážio a na každý peněžitý jednotlivý vklad splaceno nejméně 30%
- Společnost vzniká **zápisem do obchodního rejstříku**

Práva a povinnosti společníků

- **PRÁVA SPOLEČNÍKŮ**
  - **Společenstevní práva**
    - Právo **účastnit se řízení společnosti** – prostřednictvím účasti na VH, právo nahlížet do všech dokladů společnosti
    - Právo **podat žalobu**
    - Právo **ukončit účast na společnosti**
  - **Majetková práva**
    - Právo **na podíl na zisku** – rozdělen mezi společníky v poměru jejich podílů
    - Právo **na vypořádací podíl** – podíl v poměru odpovídajícím jejich podílům
    - Právo **na podíl na likvidačním zůstatku** – likvidační zůstatek se rozdělí mezi společníky nejprve do výše, v jaké splnili svou vkladovou povinnost. Nestačí-li likvidační zůstatek na toto rozdělení, podílejí se společníci na likvidačním zůstatku v poměru svých splacených vkladů.
- **POVINNOSTI SPOLEČNÍKŮ**
  - **Vkladová povinnost** – do 5 let ode dne vzniku společnosti, jinak úrok z prodlení
  - **Příplatková povinnost** – povinnost společníka přispět na vytvoření vlastního kapitálu podle poměru svého podílu, musí však určit společenská smlouva
  - **Ručební povinnost** – společníci ručí solidárně, avšak omezeně. Rozsah ručení je dán výší, v jaké souhrnně nesplnili vkladové povinnosti.
  - **Zákaz konkurence**

Kmenový list

= **cenný papír na řad**, umožňující snazší převod podílu ve společnosti na někoho jiného

= **cenný papír**, který se v listinné podobě převádí rubopisem (indosamentem) a předáním (tradicí)

- KL **nelze vydat** jako zaknihovaný cenný papír
- **Podíl společníka** může být představován **kmenovým listem**, určí-li tak společenská smlouva
- Každý společník **může převést svůj podíl** na jiného společníka anebo se souhlasem VH i na osobu, která není společníkem
- **Zemře-li společník**, přechází podíl na dědice
  - **Dědic podílu**, který se nechce stát společníkem, je oprávněn svou účast ve společnosti vypovědět, a to ve lhůtě 3 měsíce ode dne, kdy se stal dědicem, jinak se k této výpovědi nepřihlíží

- **Vznik a zánik účasti na společnosti**
  - **Originární** – uzavřením společenské smlouvy
  - **Derivativní** – převodem a přechodem podílu

Orgány společnosti

- **Valná hromada**
  - **Nejvyšší orgán společnosti**, členy jsou všichni společníci
  - **Provádí usnesení**, jsou-li přítomni společníci, kteří mají alespoň polovinu všech hlasů
    - Rozhodnutí jsou přijímána prostou většinou přítomných společníků
  - Svolává jednání **minimálně jednou za účetní období**
  - Zvýšení a snížení ZK – rozhoduje 2/3 všech hlasů
    - **Zvýšení** – probíhá buď převzetím vkladové povinnosti, nebo z vlastních zdrojů
    - **Snížení** – snížením počtu vkladů nebo snížením výše vkladů
- **Jednatelé**
  - **Statutární orgán** společnosti
  - Přísluší jim obchodní vedení společnosti
- **Dozorčí rada**
  - **Fakultativní** (nepovinný) **orgán**, kontroluje činnost jednatelů

Zrušení a zánik

- Všichni společníci se dohodnou o zrušení společnosti – dohoda má formu **veřejné listiny**
- **Společník se může také domáhat** zrušení společnosti u soudu z důvodů určených společenskou smlouvou
- Zrušení **společnosti s likvidací**
  - **Dobrovolná likvidace** – po uplynutí doby, na kterou byla korporace založena, rozhodnutím společníků či valné hromady
  - **Nedobrovolná likvidace** – rozhodnutím soudu (díky nesplněným požadavkům – není-li schopna po dobu delší 1 rok vykonávat svou činnost) nebo na návrh některého ze společníků
    - Poté dochází k **vypořádání právních vztahů, zpeněžení majetku a rozdělení likvidačního zůstatku společníkům**
- Společnost zaniká **výmazem z obchodního rejstříku**

Přeměny

- **Fúze** – sloučení nebo splynutí společností s ručením omezeným
  - Přípuštěno sloučení nebo splynutí s akciovou společností, nástupnická společnost může být akciová nebo s ručením omezením
- **Převod jmění na společníka** – jen v případě, že jeho podíl představuje nejméně 90% základního kapitálu
- **Změna právní formy** – možnost změny na veřejnou, komanditní, akciovou společnost i družstvo

12 Akciová společnost

= Obchodní společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií

- Může být založena jedním či více zakladateli (PO či FO)
- Firma obsahuje označení „**akciová společnost**“, „**akc. spol.**“, „**a.s.**“
- **Základní kapitál** = 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR
- **Podíl** = Akcie
- **Účastnické cenné papíry** = CP vydané společností, se kterými je spojen podíl na ZK nebo hlasovacích právech

Založení a vznik

- K založení se **vyžaduje přijetí stanov**, které mají formu **veřejné listiny (notářského zápisu)**
- **Založení společnosti je účinné**, splatí-li každý zakladatel případné emisní ážio
  - V souhrnu alespoň 30% jmenovité nebo účetní hodnoty upsaných akcií v době a na účet banky určený ve stanovách (emisní ážio = emisní příplatek ke jmenovité/nominální hodnotě akcie)
- Akciová společnost **vzniká dnem zápisu do OR**

Orgány společnosti

Dualistický model AS – neslučitelnost funkcí = nemůže být řízena 1 osobou

- **Nejvyšší orgán:** valná hromada
  - Kolektivní orgán, který tvoří všichni akcionáři
  - Koná se nejméně jednou za rok
- **Statutární orgán:** představenstvo
  - **Výkonný orgán**
  - Řídí její činnost a jedná jejím jménem navenek
  - Má 3 členy, pokud není uvedeno jinak
  - Délka funkčního období – 1 rok
- **Kontrolní orgán:** dozorčí rada
  - **Kontrolní orgán**
  - Počet jejích členů musí být dělitelný třemi (dvě třetiny členů dozorčí rady volí valná hromada a jednu třetinu zaměstnanci společnosti)
  - Volí a odvolává členy valné hromady a představenstva
  - Délka funkčního období – 3 roky

Monistický orgán AS – akciová společnost, založena jako jednočlenná je v rukou jedné osoby

- **Nejvyšší orgán:** valná hromada
  - Kolektivní orgán, který tvoří všichni akcionáři
  - Koná se nejméně jednou za rok
- **Statutární orgán:** statutární ředitel (**od 1. 1. 2021 bude zrušen**)
  - Obchodní vedení firmy
  - Pouze jeden – musí být fyzická osoba
  - Jmenuje ho správní rada
- **Kontrolní orgán:** správní rada
  - **Kontrolní, i částečně výkonný orgán** = širší kompetence
  - Nastavuje určité mantinely
  - 3 členy, které volí valná hromada (pokud není stanoveno jinak)
  - V čele stojí předseda

Práva a povinnosti akcionáře

PRÁVA:

Majetková práva

- Právo na **podíl na zisku**
- Právo na **likvidačním zůstatku** – části likvidačního zůstatku se dělí mezi akcionáře v poměru odpovídajícím **splacené jmenovité hodnotě jejich akcií**
- Právo účasti na zvyšování základního kapitálu – právo na upisování nebo koupi akcií

Nemajetková práva

- Právo na rovné zacházení
- Právo podílet se na řízení společnosti – právo účastnit se VH I právo uplatňovat návrhy a protinávrhy, hlasovací právo:
  - **Korespondenční hlasování** = společníci odevzdají své hlasy písemně před zahájením valné hromady
  - **Rozhodování per rollam** = rozhodování mimo valnou hromadu (VH se nekoná a každý akcionář se vyjádří k rozhodnutí v určité lhůtě)
  - **Kumulativní hlasování** = volí se tak členové orgánů společnosti osobu/osoby
- Právo kvalifikovaného akcionáře
  - Právo požadovat svolání valné hromady
  - Právo podat akcionářskou žalobu

POVINNOSTI:

- Povinnost splatit **emisní kurz akcií** – částka, za kterou vydává společnost akcie (jmenovitá hodnota akcie + emisní ážio)
- Povinnost loajality – chovat se čestně a zachovat vnitřní řád společnosti
- Vkladová povinnost

AKCIE

= CP nebo zaknihovaný CP, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se podle tohoto zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při jejím zrušení s likvidací

- **Akcie obsahuje:** označení, že jde o akcii, společnost, jmenovitou hodnotu, označení formy, jméno akcionáře
- Společnost může vydat buď akcie se jmenovitou hodnotou, nebo kusové = bez jmenovité hodnoty (ne oboje)

Zrušení a zánik

- Všichni společníci se dohodnou o zrušení společnosti – dohoda má formu **veřejné listiny**
- **Společník se může také domáhat** zrušení společnosti u soudu z důvodů určených společenskou smlouvou
- Zrušení **společnosti s likvidací**
  - **Dobrovolná likvidace** – po uplynutí doby, na kterou byla korporace založena, rozhodnutím společníků či valné hromady
  - **Nedobrovolná likvidace** – rozhodnutím soudu (díky nesplněným požadavkům – není-li schopna po dobu delší 1 rok vykonávat svou činnost) nebo na návrh některého ze společníků
    - Poté dochází k **vypořádání právních vztahů, zpeněžení majetku a rozdělení likvidačního zůstatku společníkům**
- Společnost zaniká **výmazem z obchodního rejstříku**

- 13 Orgány obchodních korporací. Péče řádného hospodáře. Smlouva o výkonu funkce.

ORGÁNY OBCHODNÍCH KORPORACÍ (SPOLEČNOSTÍ)

- Mají právo na úplatu za svou činnost
- Orgány se mohou usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina členů.
Rozhodující většina, při nerozhodnosti hlas **předsedy**
- **Kolektivní orgán** = více členů, **individuální orgán** = jeden člen

TYPY ORGÁNŮ

- **Obligatorní orgány** = orgány, jejichž existenci vyžaduje zákon.
- **Fakultativní orgány** = orgány, které vznikají z vůle společníků, zákon jejich zřízení nevyžaduje
- **Dozorčí orgán** – sleduje a kontroluje činnost statutárních orgánů
  - Dohlíží na uskutečňování podnikatelské činnosti společnosti, Kontroluje hospodaření společnosti, Obligatorní jen u akciové společnosti
- **Výbor pro audit** – povinný orgán pro společnosti, které naplňují definici tzv. subjektu veřejného zájmu
- **Statutární orgán** – rozhoduje o všech záležitostech, které nejsou svěřeny jinému orgánu, obchodní vedení – řízení korporace
- **Nejvyšší orgán** – jmenuje a odvolává statutární/ kontrolní orgány

ORGÁNY JEDNOTLIVÝCH SPOLEČNOSTÍ

- **Veřejná obchodní společnost**
  - **Nejvyšší orgán**: všichni společníci
  - **Statutární orgán**: každý společník
- **Komanditní společnost**
  - **Nejvyšší orgán**: všichni společníci
  - **Statutární orgán**: každý společník (komplementáři)
- **Společnost s ručením omezeným**
  - **Nejvyšší orgán**: valná hromada (alespoň 2 společníci na svolání valné hromady)
  - **Statutární orgán**: jednatelé (individuální či kolektivní orgán)
- **Akciová společnost**
  - **DUALISTICKÁ STRUKTURA**
    - **Nejvyšší orgán**: valná hromada
    - **Statutární orgán**: představenstvo (kolektivní orgán)
    - **Kontrolní orgán**: dozorčí rada – POVINNÁ
  - **MONISTICKÁ STRUKTURA**
    - **Nejvyšší orgán**: valná hromada
    - **Statutární orgán**: ředitel + správní rada (kontrolní orgán)
- **Družstvo**
  - **Nejvyšší orgán**: členská schůze
  - **Statutární orgán**: představenstvo
  - **Kontrolní orgán**: kontrolní komise

PÉČE ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE

- Spočívá ve výkonu funkce s nezbytnou loajalitou, s potřebnými znalostmi a pečlivostí
- Za porušení této péče se výslovně považuje i situace, kdy určitá osoba přijme funkci, byť si musela být vědoma, že na ni znalostmi nebo z jiných důvodů nestačí
- Posuzuje-li soud, zda člen porušil povinnost, nese člen důkazní břemeno – on je ten, kdo musí dokázat svou nevinu

SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE

= Smlouva člena orgánu s korporací

- Schvaluje ji ten orgán, který člena orgánu zvolil
- Jsou zde obsaženy podmínky výkonu funkce, dále obsahuje náležitosti jako je odměna za výkon, práva a povinnosti člena

BEZ LIKVIDACE

- **Fúze, rozdělení, převod jmění na společníka** – slučování a rozdělování jmění
- **Změna právní formy, přesun sídla do jiného státu** – nedochází ke změně majetku, ale ke změně právního režimu

FÚZE (vč. fúze přeshraniční)

- Sloučením nebo splynutím nejméně dvou zúčastněných právnických osob
- Považuje se za převod činnosti zaměstnavatele
- **SLOUČENÍM**
  - Nejméně jedna ze zúčastněných osob zaniká
  - Práva a povinnosti zanikajících osob přecházejí na jedinou ze zúčastněných osob jako na nástupnickou právnickou osobu
  - $A+B=B$ (častější)
- **SPLYNUTÍM**
  - Zanikají všechny zúčastněné osoby a na jejich místě vzniká nová právnická osoba jako osoba nástupnická
  - Práva a povinnosti všech zanikajících osob na ni přecházejí
  - $A+B=C$

ROZDĚLENÍ (vč. rozdělení přeshraničního)

- **ROZŠTĚPENÍM** – v jehož důsledku rozdělovaná společnost nebo družstvo zaniká a její jmění přechází
  - Na dvě nebo více nově vznikajících společností nebo družstev
  - Na dvě nebo více již existujících společností nebo družstev
  - Nebo kombinací forem uvedených v bodech 1 a 2, nebo
- **ODŠTĚPENÍM** – v jehož důsledku rozdělovaná společnost nebo družstvo nezaniká a část jejího jmění přechází (častější)
  - Na jednu nebo více nově vznikajících společností nebo družstev
  - Na jednu nebo více již existujících společností nebo družstev
  - Nebo kombinací forem uvedených v bodech 1 a 2, nebo

- **Právní účinky** fúze i rozdělení nastávají zápisem do obchodního rejstříku, avšak **účetní účinky** nastávají k **rozhodnému dnu**, který nastává dříve
- **Musí být schváleno** všemi společníky (u osobních společností) a většinou (v případě ostatních společností)
- **Společníci obchodní korporace**, která v procesu fúze nebo rozdělení zanikne, se stávají společníky nové korporace (i u odštěpení mají společníci právo na účast na nově vzniklé korporaci)
  - Přecházejí i dluhy zanikající korporace na nástupnickou

PŘEVOD JMĚNÍ NA SPOLEČNÍKA = zvláštní druh fúze mezi společností a společníkem

- Společnost zaniká a její jmění přechází na jejího společníka
- **U osobních společností** – jen tehdy, pokud zaniká účast všech společníků a zůstává ve společnosti jediný společník
- **U kapitálových společností** – jen na společníka, jehož obchodní podíl představuje nejméně 90% základního kapitálu společnosti
  - Ostatním společníkům musí tento společník vyplatit přiměřené vypořádání (cash-out merger)
- **Není u družstev**

ZMĚNA PRÁVNÍ FORMY

- **Změna vnitřní právní struktury, korporace nezaniká**
- Každá korporace může změnit svou právní formu na jakoukoli jinou formu korporace
- „**Křížení**“ různých forem korporací – jen vzájemně mezi **osobními** (v.o.s. + k.s.) a **kapitálovými** společnostmi (a.s. + s.r.o.)

PŘESHRANIČNÍ PŘEMÍSTĚNÍ SÍDLA

- Firms stěhující se do ČR se musí **přizpůsobit českému právu**
- České firmy stěhující se do zahraničí se zase musí přizpůsobit **právu zemi, do které se stěhují, pokud nestanoví jinak**

S LIKVIDACÍ

- **Společnost se zruší s likvidací**
  - **Dobrovolná likvidace** – po uplynutí doby, na kterou byla korporace založena, rozhodnutím společníků či valné hromady
  - **Nedobrovolná likvidace** – rozhodnutím soudu (díky nesplněným požadavkům) nebo na návrh některého ze společníků
- Poté dochází k **vypořádání právních vztahů, zpeněžení majetku a rozdělení likvidačního zůstatku společníkům**

LIKVIDACE

- Při vstupu do likvidace musí být jmenován **likvidátor**
- Likvidátor musí oznámit všem věřitelům **vstup do likvidace**
- Ze **zpeněženého majetku** (likvidační podstaty) se postupně hradí náklady likvidace, pohledávky zaměstnanců, pohledávky ostatních věřitelů
- **Likvidace nepředlužené společnosti** – společnost má majetek, který stačí k úhradě všech závazků
  - Likvidace končí **rozdělením likvidačního zůstatku** (tomu předchází vyhotovení konečné zprávy o průběhu likvidace a konečné účetní závěrky)
- **Likvidace předlužené společnosti** – společnost má majetek, který nestačí k úhradě všech závazků
  - likvidátor musí podat **insolvenční návrh**
- Likvidátor podá návrh na výmaz obchodní korporace z obchodního rejstříku a tím obchodní korporace zaniká

15 Veřejné rejstříky a seznamy – právní účinky zápisu. Obchodní rejstřík a sbírka listin. Katastr nemovitostí.

= Informační systém veřejné správy, kam se zapisují zákonem stanovené údaje o osobách, o kterých to zákon stanoví (všechny PO a některé FO)

- Veřejný rejstřík je veden rejstříkovým soudem (Městský soud v Praze, krajské soudy)

VEŘEJNÉ REJSTŘÍKY

- Spolkový rejstřík
- Nadační rejstřík
- Rejstřík ústavů
- Rejstřík společenství vlastníků jednotek
- Obchodní rejstřík
- Rejstřík obecně prospěšných společností

PRINCIP FORMÁLNÍ PUBLICITY

- Obchodní rejstřík **je každému přístupný**, každý má právo do něj nahlížet, pořizovat si z něj opisy a výpisy (výjimkou je rodné číslo, které se nezveřejňuje, pokud není součástí listin)
  - **Ve formálním smyslu:** samotná veřejná přístupnost rejstříku
  - **V materiálním smyslu:** údaje zapsané v rejstříku jsou považovány za platné a aktuální
    - Pokud by se lišily od skutečných, pak zákon chrání každého, kdo důvěřoval údajem zapsaným ve veřejném rejstříku

Princip materiální publicity

- **Pozitivní** – má za následek vznik, změnu nebo zánik
  - Pokud by neproběhl, daný stav by vůbec nebyl
- **Negativní** – Pokud zápis neodpovídá skutečnosti:
  - Osoba zapsaná se sama nemůže dovolávat toho, že stav zapsaný neodpovídá skutečnosti
  - Vůči třetím osobám jsou účinné zapsané skutečnosti (ač třeba neaktuální)

PRÁVNÍ ÚČINKY ZÁPISU

- **Konstitutivní zápis** – má za následek vznik, změnu nebo zánik určitého právního stavu
  - Aby daná skutečnost nastala, je nezbytné, aby byla zapsána do VR
  - Bez zápisu by právní stav vůbec nenastal (např.: Zápis vzniku či zániku obchodní společnosti)
- **Deklaratorní zápis** – něco již vzniklo, změnilo se, zaniklo a zápis do veřejného rejstříku to pouze dává ve známost – deklaruje
  - na existenci dané stavu nemá vliv

ŘÍZENÍ

- **Je vedeno rejstříkovými soudy – krajské soudy** (pro Prahu a Středočeský kraj – Městský soud v Praze)
- **Návrh na zápis musí být podán** prostřednictvím tzv. inteligentních formulářů – elektronické, podpis na formuláři musí být úředně ověřen
  - U elektronického návrhu musí obsahovat elektronický podpis

POVINNOST ZAPSANÉ OSOBY VŮČI VEŘEJNÉMU REJSTŘÍKU

- Vedení aktuálních informací, podat návrh na zápis do 15 dnů ode dne, kdy došlo k nějaké změně
- Pokud tato daná osoba nesplní, zahájí soud řízení a pokud daná osoba nesplní svou povinnost ani v dodatečné lhůtě, může dostat pořádkovou pokutu nebo může dojít až k zrušení PO

ZAPISOVANÉ ÚDAJE

- **Zapisují se zákonem stanovené:**
  - Osoby
  - Údaje
  - Listiny
  - + možnost zapsat i to, co zákon nestanoví
- Jméno (osobní jméno a příjmení fyzické osoby – podnikatele nebo název právnické osoby)
- Sídlo
- Předmět činnosti
- Právní forma PO
- Den vzniku/zániku PO
- Datum narození FO
- IČO
- Název statutárního orgánu, počet členů a údaje o nich

OBCHODNÍ REJSTŘÍK

= veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje, jež se týkají podnikatelů či organizačních složek

- Veden u krajských soudů, v Praze u městského soudu.
- Každý má právo do něj nahlížet a pořizovat si výpisy, ovšem za příslušný soudní poplatek
- **Subjekty zapisované do OR** – Pouze osoby zapsané do OR mají obchodní firmu, mohou zřídit odštěpený závod a mít prokuristu.
- **Zapisují se tam:** obchodní společnosti, družstva a subjekty, u kterých to upravuje zákon (např. státní podniky), zahraniční FO s bydlištěm nebo PO se sídlem mimo EU podnikající na území ČR, FO s vysokým obrátem
- **Obsah zápisu:** název, sídlo, předmět činnosti, právní forma, orgány + u a.s. a s.r.o.: výše základního kapitálu

SBÍRKA LISTIN

= Součást obchodního rejstříku, obsahující důležité listiny týkající se jednotlivých subjektů (zakladatelská listina, společenská smlouva, účetní závěrky, podpisové vzory statutárních orgánů atd.)

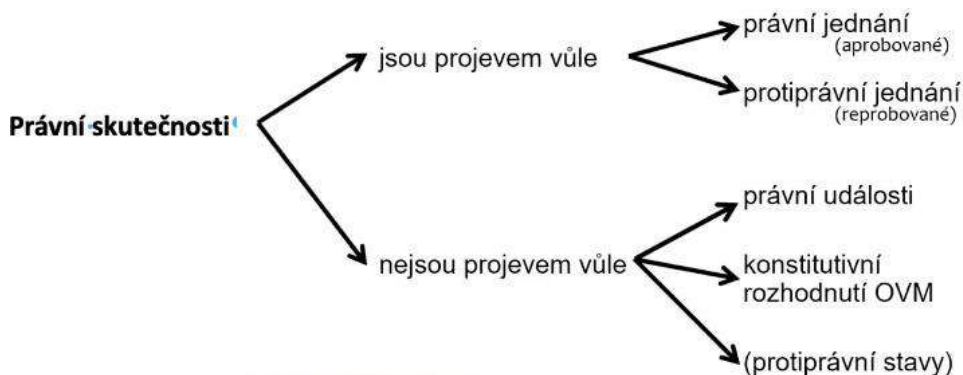
- Nahlížet do ní může každý

KATASTR NEMOVITOSTÍ

= Veřejný rejstřík, který eviduje informace o nemovitostech v daném území. Jeho hlavním účelem je zajištění právní jistoty vlastnictví a omezených věcných práv k nemovitostem

- Je spravován příslušnými katastrálními úřady. Tyto úřady jsou odpovědné za zajištění a aktualizaci záznamů v katastru nemovitostí

PRÁVNÍ JEDNÁNÍ

- Jednání (chování) projev osoby, jež je **způsobilé vyvolat právní následky** – vznik, změna nebo zánik práv a povinností
- **Právní následky** jsou vyjádřeny:
  - V samotném právním jednání (ve smlouvě)
  - V zákoně
  - Vyplyvají z dobrých mravů
  - Ze zvyklostí
  - Zavedené praxe stran (praxe mezi stranami – často uzavírané obchody)

DRUHY

- **Jednostranná, dvoustranná, vícestranná**
  - **Jednostranné** úkony jsou – projevy vůle jednoho subjektu (závěť)
  - **Dvoustranné a vícestranné** – spočívají ve shodě projevů vůle (konsensu) více subjektů
- **Adresovaná, neadresovaná**
  - Musí být někomu adresovány (reklamace)
  - Či nikoli (veřejný příslib)
- **Úplatné, neúplatné**
  - Má-li strana, která úkon činí, obdržet na jeho základě majetkovou hodnotu (většina úkonů)
  - Či nikoli (darovací smlouva)
- **Pojmenovaná, nepojmenovaná**
  - Právní normy tyto úkony výslovně upravují či nikoli
  - Jsou určené, nebo neurčené

ZPŮSOBY PROJEVU VŮLE

Aktivně (konání)– darovací smlouva, kupní smlouva

- Něco dát
- Něco činit

X

Pasivně (nekonání)

- Něco nevykonat (i když jsme měli)
- Něčeho se zdržet (měli jsme právo, ale nedělali jsme to)
- Něco strpět (strpět zásah do svého práva)

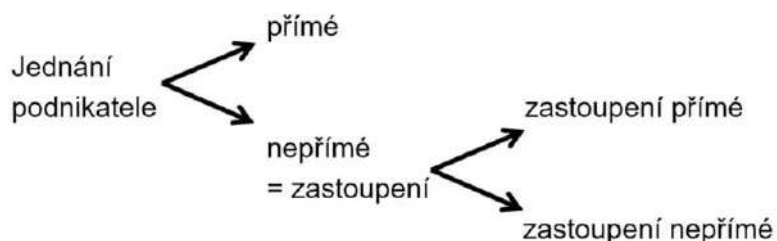
- **Výslovně – slovy** = písemně, ústně
- **Konkludentně** – projev vůle učiněný jiným způsobem než slovně
  - **Vyjádřeno** – podáním ruky, roztrhnutí obálky, vstoupení do určité místnosti (dopravního prostředku)
  - Vše je nutné dodržovat stejně, jako kdyby byl projev vůle **výslovný**
- **Tacitně (mlčky)** – projevem vůle je nečinnost
  - Primární smlouvu nelze uzavřít mlčky
  - U smluv (operátor, banka) – ve smlouvách může být uvedeno, že obchodní podmínky mohou být měněny tacitně, následně změny mohou přijít a bude tam uvedeno „Pokud nesouhlasíte, můžete se ozvat do 2 týdnů, jinak ji považujeme za schválenou“ = **tacitní způsob**

NÁLEŽITOSTI PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ

- **Náležitost osoby**
  - Musí být osobou v právním smyslu – **právní osobnost** (FO bez problému, PO musíme si ověřit, zda opravdu je)
  - Musí být způsobilá k danému právnímu jednání – **svéprávnost**
- **Náležitost vůle**
  - **Vůle** = psychický vztah jednajícího člověka k zamýšlenému následku
  - Pokud chybí vůle = nejde o právní jednání
  - **Musí být**: svobodná, vážná, prostá omylu (rozhodující/ vedlejší okolnost, lest)
- **Náležitost projevu vůle**
  - **Projev vůle musí být**: určitý, srozumitelný, případně ve stanovené formě
  - **FORMY PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ**
    - **Ústní forma** (prohlášení o uzavření manželství)
    - **(Prostá) písemná forma** – jednání je podepsáno
      - Zřízení nebo převod vlastnického práva k nemovité věci
    - **Přísná písemná forma** = forma veřejné listiny
      - Společenská smlouva s. r. o.
    - **Předepsaná forma** – zákon nebo ujednání (jinak je libovolná)
    - **Následky vadné formy**
      - Zákon = absolutní neplatnost
      - Ujednání stran = relativní neplatnost
- **Náležitost předmětu vůle**
  - **Předmět právního jednání** = to, čeho se právní jednání týká
  - Předmět vůle musí být možný:
    - **Právně** – musí být dovolený
    - **Faktický** – počáteční nemožnost plnění

JEDNÁNÍ PODNIKATELE

- **Jednání** = realizace právních úkonů navenek podniku vůči 3. osobám
  - Přímé jednání – pouze jako fyzická osoba
  - Právnícké osoby musí být zastoupeny

17 Vady právních jednání (zdánlivost, neplatnost a relativní neúčinnost).

ZDÁNLIVÉ PRÁVNÍ JEDNÁNÍ

= jednání, které vůbec právním jednáním není – **nevvolává právní následky**

- Chybí vůle jednající osoby (pro fyzické násilí)
- Nebyla zjevně projevována vážná vůle
- Vada v projevu vůle – nesrozumitelnost/ neurčitost
- Právní jednání ještě nebylo dovršeno (imperfekce)
  - Ke zdánlivému jednání se nepřihlíží

NEPLATNÉ PRÁVNÍ JEDNÁNÍ

ABSOLUTNĚ NEPLATNÉ – určuje pouze **soud**

- Sankce neplatnosti na ochranu celé společnosti
- Neplatnosti se může dovolat kdokoliv
- Soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu
- **Zjevně se přičí dobrým mravům**
- **Odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek**
- **Zavazuje k plnění od počátku nemožnému** – právní jednání je neplatné od začátku a pokud by si strany už něco plnily, tak si to musí vrátit – nemá žádné následky

RELATIVNĚ NEPLATNÉ – rozhoduje o tom znevýhodněná strana

- **Zákon chrání postiženou osobu** – stanoví náležitosti na ochranu
  - Nechá na osobě, aby se rozhodla, zda je důležitější platnost nebo neplatnost
  - Platí až do té doby, kdy se neplatnosti postižená strana dovolá
  - **Soud sám ze své vůle nemůže dané jednání prohlásit za neplatné**
- Platí pro případy neplatnosti, kde nejsou naplněny podmínky pro absolutní neplatnost

RELATIVNĚ NEÚČINNÉ PRÁVNÍ JEDNÁNÍ

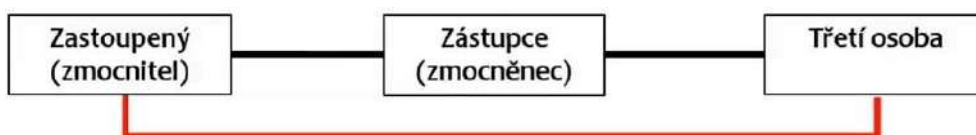
- Jednání je sice **platné**, ale (pouze) **proti konkrétní osobě** (věřiteli nebo v případě úpadku vůči majetkové podstatě) neúčinné
  - Dlužník má vůči věřiteli dluh – neučiní to
  - Dlužník místo plnění převede určitý majetek účelově na svoje příbuzné (manželku), aby znemožnil uspokojení pohledávky věřitele
  - Převod je platný, ale je relativně neúčinný vůči věřiteli = věřitel má právo vyžadovat pohledávku i po těch, na které to bylo převedeno
- Soud rozhoduje na základě **odpůrčí žaloby**
  - V případě, že jednání dlužníka zkracuje uspokojení vykonatelné pohledávky věřitele

18 Zastoupení (včetně zastoupení podnikatele) – pojem, druhy, zákonné zastoupení, smluvní zastoupení (plná moc a prokura), opatrovnictví.

- **Přímé jednání** – osoba jedná sama za sebe
  - Pouze člověk = fyzická osoba
  - Právnická osoba sama jednat nemůže – nemá vlastní vůli
- **Nepřímé jednání** – za osobu jedná její zástupce
  - = **Zastoupení** = jednání za jiného na základě smlouvy nebo zákona
    - **Zástupčí oprávnění** – rozsah oprávnění jednat za jiného
    - Zastoupený = **zmocnitel**
    - Zástupce = **zmocněnec**
    - Kdo jiného zastupuje, musí dát najevo, co ho k tomu opravňuje (plná moc)
    - Ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému
    - Pokud z jednání nevyplývá, že někdo jedná za jiného platí, že jedná vlastním jménem (se všemi důsledky)

DRUHY ZASTOUPENÍ

- **Přímé zastoupení**
  - Zástupce (zmocněnec) jedná na účet a jménem zastoupeného (zmocnitele)

- **Nepřímé zastoupení**
  - Zástupce jedná na účet zastoupeného vlastním jménem

SMLUVNÍ

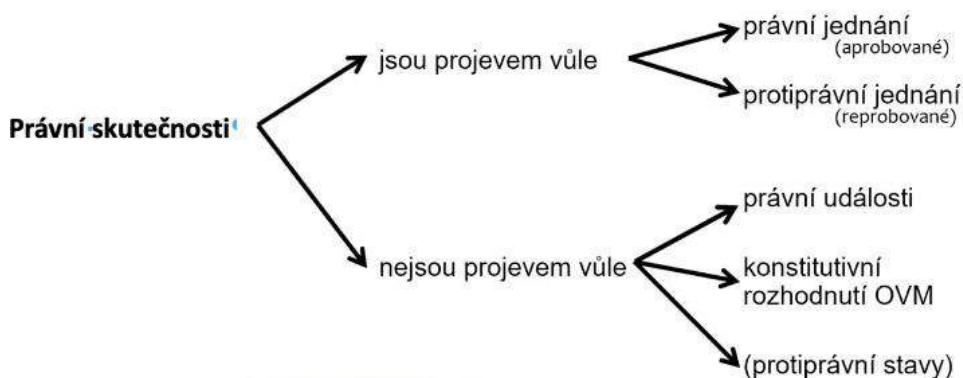
- **Běžné smluvní zastoupení**
  - Vzniká **dohodou** zmocnitele a zmocněnce (=smlouva o zastoupení)
    - Že jeden druhého zastupuje
    - Jakým způsobem
    - V jakém rozsahu
    - Po jakou dobu
    - Při jakých právních jednáních
  - Nemá předepsanou formu
  - Zvláštní typ smluvního zastoupení – **prokura**
- **Plná moc** – jednostranné právní jednání, dokazující existenci zastoupení a jeho rozsah
  - Důkaz existence zastoupení
  - Vystavena zastoupeným zástupci, aby při jednání mohl prokázat existenci zastoupení

ZÁKONNÉ = ZÁKONNÍ ZÁSTUPCI

- Vzniká přímo ze zákona, není potřeba nic dalšího
- Jedná se o situace, kdy je zastoupení nutné pro ochranu zájmů zastoupeného
  - Zastoupení **nezletilého dítěte** (rodiči, poručníkem)
  - **Vzájemné** zastupování **manželů**
  - Zastoupení **právnických osob** (členem statutárního orgánu, členem orgánu nebo zaměstnancem)
  - Zastoupení **podnikatele**

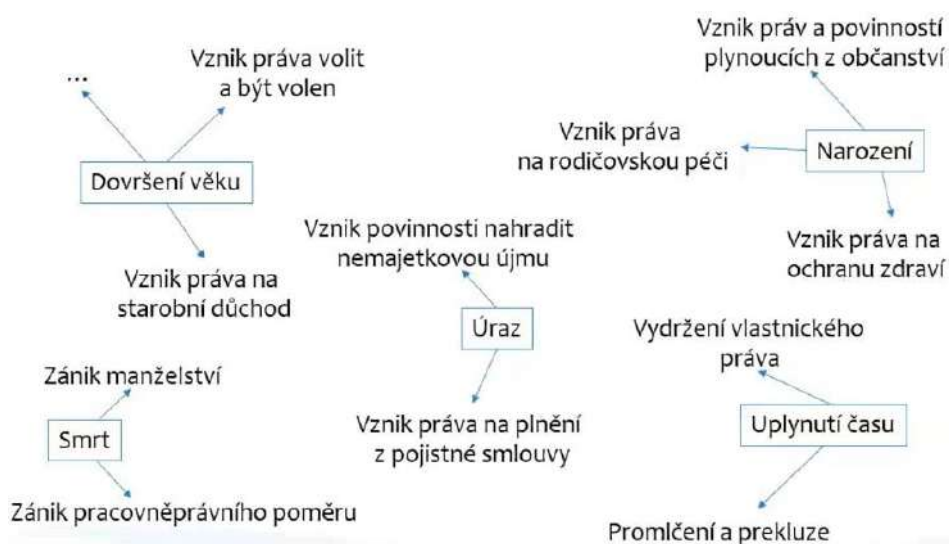
NA ZÁKLADĚ ROZHODNUTÍ SOUDU

- Soud jmenuje osobně opatrovanci zástupce
  - Je-li to potřeba k ochraně jeho zájmů
  - Vyžaduje-li to veřejný zájem
- Opatrovník
  - Tomu, jehož ve svéprávnosti omezil
  - Tomu, o kom není známo, kde pobývá
  - Neznámému člověku zúčastněnému při určitém právním jednání
  - Tomu, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv
- **Opatrovník PO** – v případě, kdy je PO bez členů statutárního orgánu (novinka)
- **Kolizní opatrovník** – stanoven při kolizi, zájmy zástupce a zastoupeného jsou rozporné
  - Rozvod rodičů nezletilého dítěte

PRÁVNÍ UDÁLOSTI

- Takové právně relevantní události, které jsou nezávislé na lidské vůli a vyvolávají právní následky
  - Vznik, změnu nebo zánik práv a povinností
  - Plynutí času, narození a smrt člověka, dosažení určitého věku, katastrofické jevy

- **Právní následky**
  - Stanoveno zákonem
  - Ujednáno mezi stranami

DOBY A LHŮTY = BĚH ČASU (vyvolává právní následky)

Doba

= časový úsek, jehož uplynutí bez dalšího zaniká právo nebo povinnost (výpovědní doba v pracovním poměru)

- Nájem – na dobu určitou (v tu dobu má nájemce právo užívat byt, povinnost platit nájemné) po uplynutí doby dochází k zániku práva na užívání a povinnost platit nájemné
- Výpovědní doba

Lhůta

= časový úsek stanovený k uplatnění práva dané osoby (u druhé strany, soudu, jiného orgánu veřejné moci), nebo ke splnění povinnosti

- Pevně vymezeno počátkem a koncem

- **Dělení lhůt**

- **Lhůty prekluzivní** – její uplynutí právo zaniká
    - Dlužník prekluzi nemusí namítat, soud k ní přihlédne i z moci úřední
    - Pokud by dlužník plnil, měl by nárok na vrácení bezdůvodného obohacení (věřitel si plnění nemůže nechat)
    - „jinak toto právo zaniká“
  - **Lhůty promlčecí** – jejich uplynutím právo nezaniká, ale existuje v naturální podobě
    - První den po uplynutí doby – **splatný dluh**
    - **Obecná promlčecí lhůta** – 3 roky, jinak stanovena zákonem
    - Věřitel se neobráť na soud včas – dlužník může namítnout promlčení u soudu (právo promlčené a nemusí se plnit)
    - Pokud po promlčecí lhůtě plnil, nemá nárok na vrácení
  - **Objektivní lhůty** – začíná běžet od okamžiku, kdy k rozhodné skutečnosti došlo
  - **Subjektivní lhůty** – začíná běžet od okamžiku, kdy se daná osoba dozvěděla o rozhodné skutečnosti (zpravidla kratší)
- Délku lhůt **stanoví zákon** (strany si je mohou v rámci zákonného omezení upravit). Rozhodující je, která ze lhůt **uplyne jako první**
- **Lhůty hmotněprávní** – lhůty k uplatnění práva podle hmotněprávních předpisů
    - Nelze prominout – práva buď zanikají (prekluze), není jim přiznána soudní ochrana (promlčení)
    - Rozhodné včasné dojití (kdy dojde žaloba k soudu)
  - **Lhůty procesní** – lhůty k provedení určitého procesního úkonu podle procesních předpisů
    - Lze výjimečně prominout
    - Rozhodné včasné odeslání (kdy byla žaloba odeslána)

PROTIPRÁVNÍ STAVY

= výsledek nezaviněného chování nebo události, které jsou v rozporu s právem

- Právní norma ukládá někomu povinnost takový stav napravit nebo odstranit, a to někomu, kdo stav svým jednáním nezavinil
- Organizace odpovídá za škodu vzniklou pracovníkům při plnění pracovních úkolů pracovním úrazem nebo nemocí z povolání i tehdy, jestliže škodu nezavinila

PRÁVNÍ DOMĚNKY

= zákon předpokládá existenci něčeho, o čem není jisté, že ve skutečnosti existuje

- Zákon může podpůrně vycházet z existence nějaké skutečnosti, která není právem prokázaná
- Užívají si, aby zjednodušoval postavení jednotlivých osob
- Nemusejí se prokazovat – usnadnění situace
- **Vyvratitelná** – je připuštěn důkaz opaku
  - „má se za to, že“
- **Nevyvratitelná** – není připuštěn důkazu opaku
  - „platí, že“

PRÁVNÍ FIKCE

- Jisté, že to neexistuje, ale z praktických důvodů se k tomu právo staví, jako by to tak bylo
- Užívají si, aby zjednodušoval postavení jednotlivých osob
- „se považuje“

- 20 Věci v právním smyslu – pojem a jejich rozdělení. Součást věci a příslušenství k věci.

VĚC

= vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí

- Musí být užitečná, ovladatelná
- **Věcí není:** osoba, lidské tělo ani jeho části, živé zvíře

→ **hmotné** = ovladatelná část vnějšího světa, která má povahu samostatného předmětu
→ **nehmotné** = věci bez hmotné podstaty

→ **nemovitě** = pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením + věcná práva k nim + práva, která za nemovité věci prohlásí zákon
→ **movité** = veškeré ostatní

→ **zastupitelné** = movitá věc, která může být nahrazena jinou věcí téhož druhu
→ **nezastupitelné** = veškeré ostatní

→ **zuzivatelné** = movitá věc, jejíž běžné použití spočívá v jejím spotřebování, zpracování nebo zcizení
→ **nezuzivatelné** = veškeré ostatní

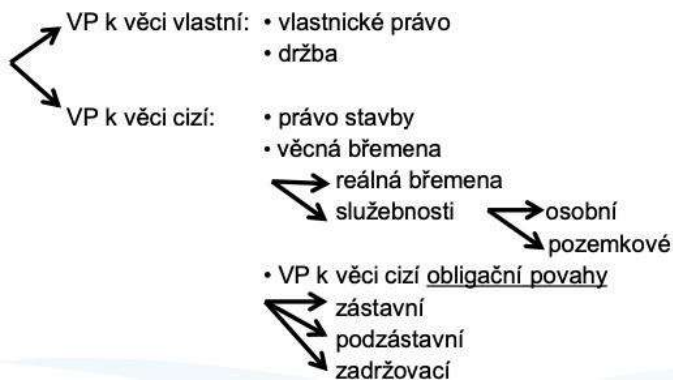
- **Součást** – vše, co k věci podle její povahy náleží a nesmí být od ní odtrženo, aniž by věc ztratila svou funkci (auto – volant)
- **Příslušenství** – jsou 2 věci – jedna je věc hlavní auto, druhá je příslušenství I řetězy, která je trvale užívána s věcí hlavní, určuje to vlastník
  - Může být od věci odděleno, aniž by věc ztratila svou původní funkci

TŘÍDĚNÍ SUBJEKTIVNÍCH PRÁV

VĚCNÁ PRÁVA

- Předmětem je **věc**
- **Absolutní práva:** působí proti všem
- Věcná práva **lpí** na věci

CENNÉ PAPÍRY

= listina, se která obsahuje soukromé právo a je s tím pevně spjata

• DRUHY CENNÝCH PAPÍRŮ

- **Akcie** – s níž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se podle tohoto zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při jejím zrušení s likvidací
- **Podílové listy** – majetkový cenný papír neboli doklad o vlastnictví nebo spoluvlastnictví majetku v otevřeném nebo uzavřeném podílovém fondu
- **Dluhopisy** – je cenný papír na řad nebo zaknihovaný cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení určité dlužné částky
- **Šeky** – bankovní formulář, ze kterého se po vyplnění předepsaných náležitostí stává platební prostředek a cenný papír
- **A další:** kupóny, směnky, náložné listy, opční listy

• CP Z HLEDISKA PODOBY – lze je vydat jako:

- **Listinný cenný papír** (fyzické listiny)
- **Zaknihovaný cenný papír** (zápis v evidenci)
- Mezikrok – **imobilizovaný cenný papír** – listinný cenný papír, který byl předán do hromadné úschovy a dále vystupuje v zaknihované podobě

• CP Z HLEDISKA FORMY

- **Na doručitele** – cenný papír, který se v listinné formě převádí předáním (tzv. tradicí), je neomezeně převoditelný
  - Za majitele cenného papíru se považuje vlastník listiny
- **Na řad** – cenný papír, který se v listinné podobě převádí rubopisem (indosamentem), v němž se uvede jednoznačná identifikace nabyvatele, a předáním (tradicí)

• CP Z HLEDISKA DRUHU

- **Kmenové akcie** = nejběžnější, s právem na podíl na zisku a likvidačním zůstatku, na účast a hlasování na VH
- **Prioritní akcie** = akcie, se kterou jsou spojena prioritní práva týkající se podílu na zisku nebo na likvidačním, jsou vydány bez hlasovacího práv.
- **Další druhy:** zatímní listy, opční listy, dluhopisy, kupóny

AKCIE

= CP nebo zaknihovaný CP, s níž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se podle tohoto zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při jejím zrušení s likvidací

• Z HLEDISKA PODOBY – lze je vydat jako:

- **Listinný cenný papír** (fyzické listiny)
- **Zaknihovaný cenný papír** (zápis v evidenci)
- Mezikrok – **imobilizovaný cenný papír** – listinný cenný papír, který byl předán do hromadné úschovy a dále vystupuje v zaknihované podobě

• Z HLEDISKA FORMY

- **Na doručitele** – cenný papír, který se v listinné formě převádí předáním (tzv. tradicí), je neomezeně převoditelný
  - Za majitele cenného papíru se považuje vlastník listiny
- **Na řad** – cenný papír, který se v listinné podobě převádí rubopisem (indosamentem), v němž se uvede jednoznačná identifikace nabyvatele, a předáním (tradicí)

• Z HLEDISKA DRUHU

- **Kmenové akcie** = nejběžnější, s právem na podíl na zisku a likvidačním zůstatku, na účast a hlasování na VH

- **Prioritní akcie** = akcie, se kterou jsou spojena prioritní práva týkající se podílu na zisku nebo na likvidačním, jsou vydány bez hlasovacího práv.
- **Další druhy:** zatímní listy, opční listy, dluhopisy, kupóny

KMENOVÝ LIST

- Může představovat **podíl společníka s.r.o.**
= **cenný papír na řad** – cenný papír, který se v listinné podobě převádí rubopisem (indosamentem) a předáním (tradicí)
- Umožňuje snazší převod podílu ve společnosti na někoho jiného
- KL **nelze vydat** jako zaknihovaný cenný papír

22 Práva k duševnímu vlastnictví. Autorská práva a práva průmyslového vlastnictví – přehled předmětů ochrany.

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

= soubor právních norem, které upravují **nehmotné statky** (= předměty práv duševního vlastnictví)

- **Zásady**
  - Absolutní právní ochrana
  - Teritorialita (na daném území platí jen právo tohoto státu)
  - Ochrana vzniká neformálně (autorské právo, nechráněné nehmotné statky)
  - Ochrana vzniká formálním rozhodnutím státního orgánu (průmyslové vlastnictví)

AUTORSKÁ PRÁVA A PRÁVA SOUVISEJÍCÍ

- Práva autora k jeho autorským dílům
- Práva související s autorským právem
  - Výkony výkonných umělců
  - Zvukové záznamy
  - Zvukově-obrazné záznamy
  - Rozhlasové a televizní vysílání
- Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících
- **Autor** = FO
- **Autorské dílo** = jedinečný výsledek tvůrčí činnosti v literární a jiné umělecké a vědecké oblasti, vyjádřený v objektivně vnímatelné podobě (i elektronické)
  - Není to jen myšlenka
- **Druhy děl:**
  - Slovesná
  - Hudební
  - Audiovizuální (filmové)
  - Výtvarná
  - Fotografická

Subjektivní výlučná autorská práva

- Vznikají vytvořením díla neformálně (bez registrace, jsou nepřevoditelná – lze jen poskytnout licenci = výkon práva na užití – smlouvou)
- **Osobnostní** (autor se jich nemůže vzdát ani je na někoho převést)
  - Zanikají smrtí autora, pak je chrání sdružení autorů, osoby blízké, kolektivní správci
- **Majetková** (zejména právo na výlučné užívání díla autorem či jinou osobou), trvají po dobu života autora a 70 let po jeho smrti
  - **Rozmnožování** (v hmotné i nehmotné podobě)
    - **Šíření v hmotné podobě** – rozšiřování (distribuce) = šíření formou převodu vlastnictví k hmotnému nosiči
      - Prodej knih, CD
      - Pronájem
      - Půjčování
    - **Šíření v nehmotné podobě** – sdělování veřejnosti (šíření na internetu, v televizi)

PRÁVA PRŮMYSLUVÉHO VLASTNICTVÍ

Výsledky tvůrčí činnosti

- **Vynálezy**
  - Aby byl udělen patent, musí být vynález světově nový
  - Patent platí pouze 20 let od podání přihlášky a jen na území ČR, výjimkou je evropský patent
- **Užitné vzory** – technické řešení (malé patenty)
  - Patent platí max. 10 let
- **Průmyslové vzory** – estetické řešení, design, vzhled výrobku

- Chráněn může být nejvýše 25 let
- **Topografie polovodičových výrobků**
- **Odrůdy rostlin**

Hospodářsky ochranná značení

- **Ochranné známky** – jakékoli označení schopné grafického znázornění
- **Označení původu a zeměpisná označení**
  - Název území, odkud pochází zboží (i služby)
  - Jeho **vlastnosti** jsou převážně **dány zvláštnostmi zeměpisného prostředí** původu, probíhá-li výroba, zpracování a příprava zboží na daném území
  - Šampaňské, uherský salám, české sklo, žatecký chmel aj.
- **Obchodní firma** – jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku (nezapsaná osoba nemá firmu)

Jiné nehmotné statky

- **Zlepšovací návrhy** – technické, výrobní nebo provozní zdokonalení
  - Řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a životního prostředí
- **Obchodní tajemství** – veškeré konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí s obchodním závodem a jejichž vlastníci zajišťují jejich utajení

NECHRÁNĚNÉ NEHMOTNÉ STATKY

- **Know-how**
- **Goodwill** – ochrana proti nekalé soutěži typu zlehčování, parazitování na pověsti, generální klauzule nekalé soutěže, obecná ochrana pověsti člověka či právnické osoby
- **Doménové jméno, obchodní jména, loga, jiné symboly podnikatelů**

- 23 Věcná práva k věci vlastní – vlastnictví (vznik, obsah, ochrana, omezení), spoluvlastnictví, společné jmění manželů. Držba.

VĚCNÁ PRÁVA

- **Práva k věcem vlastním** – vlastnictví, spoluvlastnictví, držba
- **Práva k věcem cizím**
  - **Zástavní** – požadování uspokojení pohledávky ze zástavy
  - **Zadržovací**
  - **Věcná břemena** – vlastník je povinen něco splnit ve prospěch jiného

VLASTNICTVÍ

= právo vlastníka nakládat se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně a jiné osoby z nakládání vyloučit

- Nejdůležitější majetkové právo
- **Hmotné předměty** (věci, byty, nebytové prostory)
- **Nehmotné předměty** (duševní vlastnictví, průmyslové vlastnictví)
- Právo věc **držet, užívat a požívat** její plody a užitky, **nakládat** s ní
- Vlastnictví je nepromlčitelné

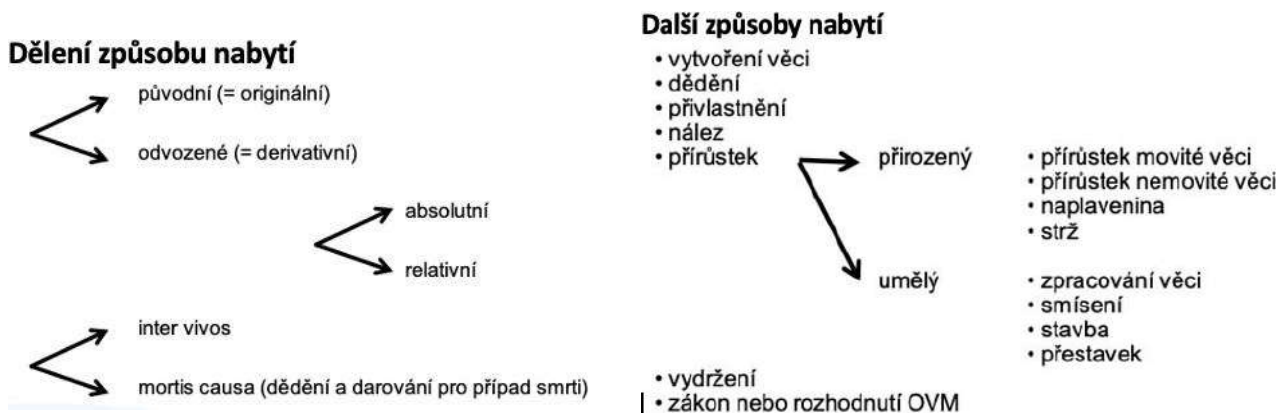
Majetek – všechny věci, které vlastníkově patří

Jmění – výsledná hodnota toho, co daná osoba má, majetek po odečtení dluhů)

NABYTÍ VLASTNICTVÍ

= vznik subjektivního vlastnického práva určité osobě (vlastníkovi)

- Musí existovat **právní důvod**
  - **Právní skutečnost** – právní jednání, konstitutivní rozhodnutí orgánu veřejné moci, právní událost
  - **Zákon** – málo časté
  - **Vytvoření věci** (=právní událost svého druhu)

- **Absolutní** – dotyčnou věc ještě nikdo nevlastnil (zpravidla proto, že ještě věcí v právním smyslu nebyla)
  - Přírůstek, zhotovení věci, přivlastnění věci ničí
- **Relativní** – nabyvatel (sukcesor, právní nástupce) získá věc od jiného (dosavadního) vlastníka (auktor, původce, původní vlastník)
  - Sukcese mezi živými (smlouva)
  - Po smrti (dědictví)
- **Původní (originální)** – nabytí vlastnictví k věci, která dosud vlastníka neměla (viz absolutní) nebo k nabytí dojde nezávisle na vlastnictví dosavadního vlastníka
  - Nález, rozhodnutím OVM, vydržením, zpracováním, přírůstkem, zhotovením věci)
- **Odvozené (derivativní)** – nabytí od původního vlastníka přechodem (dědictví) nebo převodem vlastnického práva (smlouva)

- Nabyvatel odvozuje své právní postavení od právního předchůdce
- **Nabytí na základě smlouvy** (inter vivos)
  - **Jakoukoli smlouvou**, na jejímž základě dochází k převodu vlastnického práva (kupní, směnná, darovací, zápůjčka)
    - Movité věci určené jednotlivě
    - Movité věci určené druhově
    - Nemovité věci zapisované
    - Nemovité věci nezapisované

OMEZENÍ

- **Zákonná**
  - Veřejnoprávní
  - Soukromoprávní
- **Smluvní**
- Na **základě rozhodnutí OVM** (soud, správní orgán)
- **Imise** – cokoli co uniká z nemovitosti na pozemek souseda (zvuk, kouř, pach, včely), zakázány v míře nepřiměřené místním poměrům
- **Sousedská práva** – vlastník pozemku musí ze zákona strpět určité jednání vlastníka sousedního pozemku, plody přes plot

OCHRANA

- Vlastník má **právo na vydání své věci** od toho, kdo ji neoprávněně zadržuje
  - **Žaloba na vydání** (reivindikační)
  - Žádá vydání věci
  - Věc musí být určena zcela konkrétními znaky
- Někdo **jinak zasahuje** do vlastnického práva nebo ruší vlastnické právo
  - **Žaloba zápůrčí** (negatorní)
  - Žádá, aby ten, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje:
    - Zasahovat nebo rušit přestal
    - Odstranil následky = navrátil věc do původního stavu
- **Žaloba z domnělého vlastnictví**
  - **Publiciánská žaloba** – žaloba kvalifikovaného držitele, kterou má vůči všem, kdo mají slabší právo
  - Držitel má stejné právo domáhat se ochrany jako vlastník
- **Další žaloby**
  - Žaloba na určení mezí
  - Žaloba oprávněného dědice

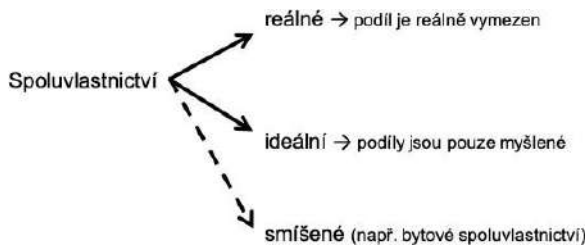
VYVLASTNĚNÍ, OMEZENÍ

- **Veřejný zájem**, který nelze uspokojit jinak
- **Zákonný podklad** (zákon stavební, elektrizační, o plynovodu, teplovodu atd.)
- **Plná náhrada** odpovídající míře dotčení vlastnického práva (= tržní cena + náhrada nemajetkové újmy – zásah do soukromí atd.)

SPOLUVLASTNICTVÍ

= dvě a více osob vlastní jednu věc

- Subjekty spoluvlastnictví – **spoluvlastníci** (společníci)
- Spoluvlastníci se podílí (účastní) určitým **podílem** (pokud není určeno ve smlouvě, podíly jsou stejné)
  - Na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví dané věci
  - Na rozhodování o věci

SPRÁVA SPOLEČNÉ VĚCI

= hospodaření se společnou věcí (tj. provozování spoluvlastnictví)

- Každý spoluvlastník je oprávněn ke správě společné věci = každý má **právo se podílet** (účastnit)
- **Počet hlasů** pro rozhodování = podle podílů
- Navenek **vůle** spoluvlastníků jednotná
- Vůči třetím osobám **oprávnění a závázán solidárně**

ROZHODOVACÍ O SPOLEČNÉ VĚCI

- Běžné záležitosti = **princip majority**
- Významné záležitosti = **2/3 většina**
  - Podstatné zhoršení/zlepšení věci, změna účelu, zpracování věci
  - Zatížení věci pro její zlepšení či obnovu
- Jiné zatížení + rozhodnutí omezující práva spoluvlastníků na dobu >10 let = **jednomyslnost**

ZÁNIK SPOLUVLASTNICTVÍ

- Nikdo nemůže být nucen setrvávat ve spoluvlastnictví
- Zrušení spoluvlastnictví je možné žádat kdykoliv (ne v nevhodnou dobu)
- **ZPŮSOBY**
  - **Dohodou spoluvlastníků** – musí se týkat vždy celého předmětu (nemovitost/ závod = písemná forma)
  - **Rozhodnutím soudu** – nedojde-li k dohodě
    - Reálné **rozdělení věci** – pokud je to dobře možné
    - **Přikázání** věci jednomu nebo více spoluvlastníkům – za přiměřenou náhradu
    - Nechce-li nikdo = **veřejná dražba** a rozdělení výtěžku
    - Založí bytové spoluvlastnictví

SPOLEČNÉ JMĚNÍ MANŽELŮ

- **Jmění** = souhrn majetku (aktiv) a dluhů (pasiv)
- **Společenství jmění** = případ, kdy jmění patří více osobám tvořícím společenství
  - Každá z osob ve společenství má práva a povinnosti vůči všem součástí jmění (je vlastníkem každé věci v tomto celku)
  - Vše patří všem
- Základní úprava majetkových vztahů mezi manžely
- Předmět – majetek a závazky

VZNIK SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ

- Okamžikem uzavření manželství
- Dohodou manželů (forma notářského zápisu) může být odložen až ke dni zániku manželství

ZÁNIK SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ

- **Zánikem manželství** – smrtí rozvodem i vyslovením neplatnosti manželství soudem
- **Za trvání manželství ze zákona** – uložením trestu propadnutí majetku nebo prohlášením konkurzu na majetek jednoho z manželů podle zákona

VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ

- **Dohodou manželů** – forma písemné smlouvy

- **Dohodou manžela se subjektem** – v případě že jmění zaniklo uložením trestu propadnutí majetku jednomu z manželů, může se druhý manžel dohodnout s příslušným finančním orgánem
- **Rozhodnutím soudu** – pokud nedošlo k dohodě, soud přihlíží k tomu, že podíly jsou stejné, k potřebám nezletilých dětí a k tomu, jak se který manžel staral o rodinu
- **Ze zákona uplynutím doby** – po třech letech
  - **Věci movitých** – vlastníkem se stává ten z bývalých manželů, který tyto věci nadále používá
  - **Věci nemovité** – zůstávají v podílovém vlastnictví, přičemž podíly jsou stejné

DRŽBA

= kontrolu, kterou osoba úmyslně vykonává nad věcí, přičemž držitel s ní nakládá jako s vlastní

ÚČEL DRŽBY

- Chránit (vedle právního stavu) také **faktický stav** – pouhé držení věci
- Umožnit legitimaci → oprávnit pouhého držitele za určitých podmínek a po určité době k nabytí vlastnického práva – **vydržení**
- **Detence** – stav, kdy někdo má věc u sebe, zpravidla z vůle vlastníka

KVALIFIKOVANÁ DRŽBA

= taková držba, která je chráněna zákonem jako držba (a tedy může vést k nabytí vlastnického práva)

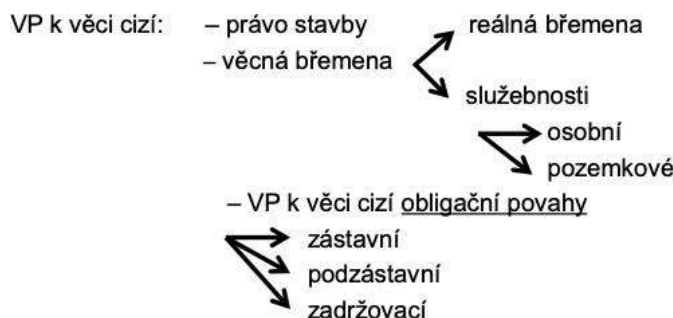
- Má se za to, že držba je řádná, poctivá a pravá
- **Řádná** – zakládá se na platném právním důvodu (takový, který stačí pro to, aby člověk měl věc u sebe jako držitel)
- **Poctivá** – má-li ten, kdo držbu nabyt, z přesvědčivého důvodu za to, že mu právo, které vykonává, náleží (je v dobré víře)
- **Pravá**

- 24 Věcná práva k věci cizí – právo stavby, věcná břemena, právo zástavní a zadržovací. Správa cizího majetku.

VĚCNÁ PRÁVA

- **Práva k věcem vlastním** – vlastnictví, spoluvlastnictví, držba
- **Práva k věcem cizím**
  - **Zástavní** – požadování uspokojení pohledávky ze zástavy
  - **Zadržovací**
  - **Věcná břemena** – vlastník je povinen něco splnit ve prospěch jiného

PRÁVO STAVBY

= časově omezené věcné právo jedné osoby (stavebníka) zatěžující pozemek jiné osoby mít na povrchu nebo pod povrchem tohoto pozemku stavbu

- Zahrnuje:
  - Právo stavbu vybudovat (zřídit)
  - Již zřízenou stavbu převzít a mít
- **Právo stavby = věc nemovitá**

NABYTÍ

- Smlouvou
- Vydržením
- Rozhodnutím OVM

VZNIK

- Smlouvy – zápisem do katastru nemovitostí
- Vydržení a rozhodnutí OVM – vzniká již samotnou právní skutečností, zápis do katastru nemovitostí **deklaratorní**
- **Dočasné** – nejdéle 99 let – poslední den zaznamenán v katastru nemovitostí
- V případě **vydržení**: 40 let ode dne vydržení
- Lze zřídít za **úplatu i bezplatně** (stavební plat = reálné břemeno váznoucí na právu stavby)

ZÁNIK

- Zánikem práva stavby se stavba stává součástí pozemku (zhodnocení pozemku)
- Vlastník pozemku zaplatí náhradu stavebníkovi (= polovinu hodnoty stavby v době zániku práva stavby)

VĚCNÁ BŘEMENA

SLUŽEBNOSTI

= věcné právo zatěžující vlastníka věci něco strpět nebo něčeho se zdržet ve prospěch jiného

- Služebnost nikdy nemůže spočívat v konání
- Většinou zatížen pozemek (ale lze movitá i nemovitá)

Druhý

osobní služebnost (*služebnosti ad personam*)

→ ve prospěch určité osoby

pozemková služebnost (*služebnosti ad rem*)

→ ve prospěch určitého pozemku

- **Pozemkové služebnosti** – služebnost zatěžující vlastníka určité nemovitosti něčeho se zdržet či něco strpět ve prospěch určitého pozemku
  - Oprávnění má tedy každý vlastník tohoto pozemku (v případě zcizení změna v osobě oprávněného)
  - 2 sousední pozemky – jeden druhého potřebuje (nebo se potřebují na vzájem) – stálá potřeba (výhled, opora, cesta)
    - **Vždy 2 pozemky – panující a sloužící**
  - Opora cizí stavby, služebnost okapu (právo na svod vody), služebnost rozlivu, služebnost inženýrské sítě, služebnost stezky, průhonu, cesty
- **Osobní služebnosti** – služebnost zatěžující vlastníka určité věci něčeho se zdržet či něco strpět ve prospěch určitého oprávněné osoby
  - Smrt oprávněného = zánik služebnosti
  - **Vždy jen 1 pozemek – sloužící a osoba oprávněná**
  - **Uživací právo** – právo užívat nějakou věc (movitou i nemovitou) pro vlastní potřebu
  - **Poživací právo** – spolu s uživatelským právem má poživatel také právo brát plody a užitky
  - **Služebnost bytu** – právo užívat byt a společné části domu
- **Nabytí**
  - Smlouvou
  - Pořízení pro případ smrti
  - Vydržení
  - Zákonem
  - Rozhodnutím OVM
- **Vznik**
  - Zapisuje do VS – vzniká zápisem do seznamu
  - Vznikla již dříve (např. rozhodnutím OVM) – zápis do seznamu pouze deklaratorní
- **Zánik**
  - Dohodou
  - Uplynutím dohodnuté doby
  - Trvalou změnou, která způsobí, že služebná věc již nemůže sloužit
  - Zrušení soudem – při hrubém nepoměru mezi zatížením a oprávněním (na návrh povinného a za náhradu)
  - Smrtí oprávněné osoby (u osobní služebnosti)

REÁLNÉ BŘEMENO

= věcné právo zakládající vlastníku věci povinnost k určitému konání (stříhat trávnik)

- Nebude-li plněno = náhradní plnění (peněžitá náhrada)
- Povinná vykupitelnost
- Zatížena může být pouze nemovitá věc zapisovaná KN
- **Vznik:** vkladem do katastru nemovitostí
- **Zánik**
  - Dohodou
  - Uplynutím dohodnuté doby
  - Trvalou změnou, která způsobí, že služebná věc již nemůže sloužit
  - Zrušení soudem – při hrubém nepoměru mezi zatížením a oprávněním (na návrh povinného a za náhradu)
  - Smrtí oprávněné osoby (u osobní služebnosti)

ZÁSTAVNÍ PRÁVO

= věcné právo zatěžující věc dlužníka a zajišťující pohledávku věřitele pro případ, že by dlužník byl v prodlení s plněním závazku

- **Dlužník neplní řádně a včas = možnost zpeněžení zástavy** = realizace zástavního práva
  - **POSTUP**
    - Podle dohody (na začátku stanovena)
    - Není-li stanovena, tak podle ObčZ
    - Věřitel **písemně** oznámí dlužníkovi zahájení výkonu zástavního práva (30 dnů lhůta na splnění, nebo vyplacení zástavy) věřitel

prodá zástavu ve veřejné dražbě = uhrazení pohledávky

- **Zánik zástavního práva**
  - Zánikem zajištěného dluhu
  - Zánikem zástavy
  - Zástavní věřitel se vzdá zástavního práva
  - Zástavní věřitel vrátí zástavu
  - Složí-li zástavce cenu věci
  - Uplynutí doby, na kterou bylo zástavní právo zřízeno

ZADRŽOVACÍ PRÁVO

= věcné právo k věci dlužníka, kterou věřitel zadrží (odmítne vydat), dokud dlužník nevyrovná splatný dluh (nebo jej alespoň nezajistí)

- Může vzniknout jen ohledně **movité věci**
- **VZNIK:**
  - Ne smlouvou
  - **Jednostranným konkludentním jednáním** (zadržením věci)
- **Podmínky vzniku:**
  - Splatnost dluhu (musí dojít do fáze, kdy dlužník má povinnost platit)
  - Věřitel má dlužníkovu věc **oprávněně u sebe**
- **POSTUP:**
  - Věřitel **informuje** dlužníka o zahájení výkonu zadržovacího práva (lhůta na splnění, nebo vyplacení zástavy) věřitel **prodá zástavu ve veřejné dražbě** = uhrazení pohledávky
- **Zánik zadržovacího práva**
  - Zánik zajištěného dluhu
  - Zánik zadržené věci
  - Věřitel se vzdá zadržovacího práva
  - Věc se dostane trvale z moci věřitele
  - Dlužník poskytne dostatečnou jistotu

SPRÁVA CIZÍHO MAJETKU

- Majetek může být spravován třetí osobou = **správce**
  - Každý, komu je svěřena správa majetku, který mu nepatří, ve prospěch někoho jiného (**beneficienta**), je správcem cizího majetku
  - Správce právně jedná jako zástupce vlastníka
  - Správce odpovídá za výběr osoby, které pověřil k určitému úkolu

SVĚŘENECKÝ FOND

- Vzniká smlouvou nebo pořízením pro případ smrti
- Zakladatel **vyčlení ze svého majetku určitou část** a svěří ji správci, který majetek spravuje ve prospěch určité osoby (obmyšleného) či za konkrétním (např.: charitativním) účelem
- Správce je však oprávněn ke svěřenému majetku vykonávat práva, která přísluší vlastníkovu
  - Nenabývá svěřený majetek do vlastnictví – nemůže být použit na jeho dluhy
- **Zánik** – uplynutím doby, dosažením účelu, rozhodnutím soudu

- 25 Relativní majetková práva (závazky). Pohledávka. Dluh. Vznik závazků. Postup při uzavírání smluv. Obsah závazků.

RELATIVNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA (ZÁVAZKY)

- Působí jen mezi stranami závazku
- Vznik ze smlouvy, z porušení smlouvy či zákona
- Relativní charakter závazku spočívá v tom, že **vzniká mezi dvěma nebo více určitými subjekty (věřitel a dlužník)**

ZÁVAZEK

- Vztah mezi věřitelem a dlužníkem
- Jeho obsahem jsou práva a povinnosti těchto dvou (či více) osob v rámci tohoto vztahu
- Věřitel je ten, kdo má právo na určité plnění jako pohledávku od dlužníka
- Dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit

CHARAKTERISTICKÉ RYSY ZÁVAZKŮ

- **Relativnost** – práva a povinnosti mezi subjekty
- **Majetkový závazek** – dluh má majetkovou povahu (dá se hospodářsky ocenit)
- **Dispozitivnost** – obsah závazku budou především určovat projevy vůle samotných subjektů, nejen právní normy

DRUHY ZÁVAZKŮ

- **Podle počtu subjektů**
  - Jednoduché
  - Společné (dílčí, solidární, nedílné)
- **Podle důvodu vzniku**
  - Kauzální (nejčastěji důvod ekonomický)
  - Abstraktní (nevyjadřují důvod)
- **Podle předmětu a způsobu plnění**
  - Závazky s plněním (dluhem) určeným
  - Jednotlivě
  - Podle druhu (genericky)
  - Alternativně
  - Závazky vzájemné (synallagmatické) a jednostranné (asynallagmatické)
  - Závazky s plněním jednorázovým, opakovaným a nepřetržitým
  - Závazky ve prospěch třetího (např. pojistná smlouva uzavřená ve prospěch třetí osoby – pojištěného)
- **Podle způsobu jejich vzniku**
  - Závazky z právního jednání
  - Závazky z protiprávního jednání (z deliktů)
  - Závazky vznikající na základě jiných právních skutečností

DLUH

= předmět vztahu mezi věřitelem a dlužníkem, který zahrnuje oprávnění věřitele a povinnost dlužníka, aby dluh vyrovnal

POHLEDÁVKA

= oprávnění věřitele požadovat od dlužníka vyrovnaní dluhu – **plnění**

- Pohledávka může být peněžitá, nebo nepeněžitá
- Jedná se o majetkovou hodnotu, kterou lze až na výjimky převést na jiného (postoupení pohledávky) a která, nezanikne-li smrtí věřitele, může být předmětem dědění

VZNIK ZÁVAZKU (obligace)

- Obchodní závazky mohou vznikat ze smluv, z protiprávního činu, nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá

- Právní vztah v němž má - „právo na plnění od druhé osoby“
  - Určitá osoba (věřitel) právo na určité plnění
  - Dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu (plnění – peněžité i nepeněžité) uspokojit
- **Obchodní závazek** – závazek, ve kterém na straně věřitele i dlužníka stojí podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti
- Vznik závazku
  - Ze smluv
  - Z protiprávního činu (z deliktu) (např.: povinnost náhrady škody – nehoda)
  - Z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá

Závazky ze smluv

- Smlouva = dvou nebo vícestranné právní jednání, které vzniká konsenzem, tj. **úplným a bezpodmínečným přijetím** návrhu na uzavření
- Smlouvy typové a netypové
  - Pojmenované/typové (nominální, smluvní typy) - kupní smlouva
  - Nepojmenované/netypové (inominální) - smlouvy, které nejsou nijak obsažené v zákoně, např.: franšízová smlouvy, leasingová smlouva
  - Smíšené – kombinace, většinou složité
- Proces uzavírání smluv – smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah
  - Základní princip
    - Navrhovatel učiní nabídku (návrh na uzavření smlouvy)
    - Akceptace nabídky

OBSAH ZÁVAZKU - Nabídka (oferta)

- Musí obsahovat podstatné náležitosti smlouvy
- Musí z ní plynout vůle navrhovatele být smlouvou vázán
- Musí být určena konkrétní osobě
- *Účinky nabídky* – od okamžiku doručení osobě, které je určen
  - Akceptační lhůta – lhůta pro přijetí návrhu, v rámci akceptační lhůty je navrhovatel návrhem vázán
    - Uvedena přímo v nabídce
    - Neuvedena – ústní nabídka nebo písemná přítomné osobě – bezodkladně, ostatní případy – ve lhůtě přiměřené (stanoveno soudem)
- *Zrušení nabídky* – od okamžiku
- *Přijetí nabídky*
  - Včasné přijetí nabídky (akceptace) - změny podstatných náležitostí (=nová nabídka), změny nepodstatné (=přijetí nabídky, pokud navrhovatel BZO přijetí neodmítne)
  - Opožděné přijetí – akceptování se souhlasem navrhovatele
  - Zrušení přijetí nabídky – dojde-li zrušení navrhovatelem nejpozději s přijetím
- *Právní účinky smlouvy*
  - Nastávají – uzavřením smlouvy nebo později, je-li to smluvně ujednáno
  - **Podmínka odkládací** - na jejím splnění závisí, zda vůbec účinky smlouvy nastanou (darovací smlouva - „pokud doděláš školu, tak ti dám auto“)
  - **Podmínka rozvazovací** - na jejím splnění závisí, zda nastalé právní následky pominou („každý měsíc dostaneš 1000 dokud budeš studovat“)

SMLOUVA

- Smlouva představuje nejčastější důvod vzniku obchodních závazků
- Smlouva je svobodný projev vůle o vzniku závazku mezi stranami i o konkrétním obsahu této smlouvy
- Smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah

- **Forma:**
  - **Písemná** – nutná stanoví-li to zákon; pokud to alespoň jedna strana chce písemně
  - **Ústní** – není-li nutná písemná smlouva (kupní, smlouva o dílo)
- **Prvky smlouvy (závazku = právního vztahu):** subjekty, obsah (dát, vykonat, zdržet, strpět, práva a povinnosti, obchodní podmínky), objekt

UZAVÍRÁNÍ SMLUV

- **Nabídka – návrh smlouvy**
  - **Jedna strana učiní nabídku a druhá ji akceptuje**
  - **Nabídka (oferta) musí obsahovat**
    - Podstatné náležitosti smlouvy
    - Musí z ní plynout vůle navrhovatele být smlouvou vázán v případě jejího přijetí
    - Musí být určena jedné nebo více osobám
  - Konkrétní délka lhůty pro přijetí nabídky (**akceptační lhůta**) ze zákona nevyplývá, ale měla by být obsažena v nabídce
  - Návrh působí od doby, kdy dojde osobě, které je určen
  - Nabídku může **zrušit**, pokud zrušovací návrh dojde před nebo současně s nabídkou
  - Nabídka může být **odvolána**, ale jen pokud odvolání dojde před tím, než ji druhá strana akceptuje
  - Nabídka **zaniká** uplynutím akceptační lhůty, odmítnutím
- **Uzavření smlouvy**
  - **Včasné přijetí** – smlouva vzniká
  - **Opožděné přijetí** – k přijetí smlouvy je třeba souhlasu navrhovatele.
  - Obsahuje-li přijetí nabídky **dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny**, představuje odmítnutí nabídky a považuje se za nabídku novou

- 26 Zvláštní způsoby uzavírání smluv. Smlouva o smlouvě budoucí. Zadávání veřejných zakázek.

ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY UZAVÍRÁNÍ SMLUV

- Jedná se o **veřejnou soutěž o nejvhodnější nabídku, veřejnou nabídku a dražbu**

Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku

- Uzavření maximálně výhodné smlouvy
- Vyhlašovatel vyhlásí veřejnou soutěž, čímž učiní výzvu k podávání nabídek
- Vyhlašovatel pak vybere a přijme nejvhodnější nabídku a tímto přijetím je uzavřena smlouva
- Je zahájena výzvou k podávání nabídek
- Je vyžadováno, aby byl vymezen předmět, způsob a lhůta, ve které lze návrhy podat

Dražba

- Smlouva uzavřena příklepem
- Uzavřena s tím, kdo dá nejvyšší nabídku (učiněná nabídka je zrušená podáním vyšší nabídky)

Veřejná nabídka

- Právní jednání, které směřuje k více osobám
- Navrhovatel se obrací na neurčité osoby s návrhem na uzavření smlouvy (nabídkou)
- Smlouva je uzavřena s tím, kdo nabídku přijme nejdříve

SMLOUVA O SMLOUVĚ BUDOUCÍ

- Jedná se o právní dokument, který se uzavírá mezi dvěma stranami a má za účel stanovit podmínky pro uzavření budoucí smlouvy.
- Tato smlouva se používá v případech, kdy se strany dohodnou na podmínkách, které budou platit pro budoucí smlouvu, ale samotná smlouva nebyla ještě uzavřena nebo není možné ji okamžitě uzavřít.

ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

- Mnoho společných rysů s veřejnou soutěží
- Veřejnou zakázkou je zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací
- **Zadavatelé:**
  - **Veřejný zadavatel** – především stát (organizační složky státu)
  - **Dotovaný zadavatel** – PO nebo FO, zadaná zakázka je hrazena z 50% z veřejných zdrojů + z veřejných zdrojů
  - **Sektorový zadavatel** – např. plynárenství, teplárenství, elektroenergetika
- **Druhy zakázek (podle hodnoty):** nadlimitní, podlimitní, malého rozsahu
- **Druhy zakázek (podle předmětu):** veřejné zakázky na dodávky, na stavební práce, na služby
- **Postup řízení:** zahájení, nabídka = návrh smlouvy, vyhodnocení, uzavření písemné smlouvy
- **Dohled nad zadáváním VZ** – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, může dojít ke zrušení zadání zakázky

27 Změny závazků

- Závazky se **mohou v průběhu svého trvání změnit**, aniž dojde k jejich zániku
  - **Změna subjektu**
  - **Změna obsahu** – práva a povinnosti stran
- Vyloučena je pouze tam, kde jsou dluh nebo pohledávka vázány na určitou osobu, nebo tam, kde by změna závazku znamenala jeho zánik a nahrazení závazkem novým

ZMĚNA V SUBJEKTECH

- **Postoupení pohledávky nebo souboru pohledávek**
  - Změna v osobě věřitele
  - Písemná i ústní forma
  - Souhlas dlužníka není potřeba, ale musí být informován, ale nesmí se zhoršit postavení dlužníka
  - Postoupení může být bezúplatné nebo za úplatu
  - Byla-li pohledávka zajištěna, postoupitel musí vyzoomět osobu, která zajištění poskytla
  - **Pohledávku nelze postoupit:**
    - Když zaniká nejpozději smrtí věřitele
    - Jejíž obsah by se změnou věřitele změnil
    - Jejíž postoupení by bylo v rozporu s dohodou
- **Převzetí dluhu**
  - Změna na straně dlužníka
  - Nastane na základě dohody dlužníka s třetí osobou, která přijímá jeho dluh a nastupuje v závazku na jeho místo (písemně i ústně)
  - Je nutný souhlas věřitele
- **Přistoupení k dluhu**
  - Změna na straně dlužníka
  - Dohoda věřitele s třetí osobou, na jejímž základě se třetí osoba zavazuje, že se stane dlužníkem vedle dlužníka původního (písemně i ústně)
  - Oba dlužníci jsou pak zavázání **solidárně** (může chtít uhrazení po komkoliv)
  - Přistoupení lze realizovat i bez souhlasu původního dlužníka
- **Převzetí majetku**
  - Převzme-li někdo od zcizitele veškerý majetek nebo jeho poměrnou část, stává se nabyvatel do výše hodnoty nabytého majetku solidárním dlužníkem z dluhů, které s převzatým majetkem souvisí
- **Postoupení smlouvy**
  - Změna v subjektech závazku, kdy jedna ze smluvních stran převede svá práva a povinnosti ze smlouvy na třetí osobu
  - **Postoupená strana** (která zůstává v závazku) musí s postoupením souhlasit
    - Postoupení je vůči ní účinné od udělení souhlasu
    - Nemohou být krácena její práva
  - **Nesmí to vylučovat povaha smlouva** (přednáška uznávaného experta)
  - **Smlouvy na řad** – některé ze stran, kde je převod rubopisem

ZMĚNA V OBSAHU

- Ke změně obsahu závazku může dojít **na základě ujednání stran**
- **Forma** – písemná i ústní (stejná, jakou byla smlouva domluvena)
- Návrh na změnu musí být **přijat včas a řádně**
- Ke změně obsahu závazku může dojít **novací** nebo **narovnáním** (ústně nebo písemně)
  - **Novace**
    - **Privativní** – původní závazek se zruší a nahradí se novým
    - **Kumulativní** – starý zůstává a rozšiřuje se novým (dodatek)
  - **Narovnání** = jeden ze způsobů řešení sporů
    - Lze odstranit spory nebo pochybnosti
    - Dohodou o narovnání se dosavadní závazek ruší a nahradí se novým

- **Zajištění** = náhradní možnost uspokojení pohledávky
- **Obsahem závazku vztahů** je vždy povinnost dlužníka splnit věřiteli právní povinnost (dluh)
- **Zajišťovací prostředky** = Prostředky, které se uplatňují v případě, že dlužník nesplní svůj závazek včas a řádně
- Mezi věcně právní zajišťovací prostředky patří **zástavní, podzástavní a právo zadržovací**
- Věcně právní závazky se **váží na určitou věc**

Zajišťovací a utvrzovací instituty závazkového práva

= instituty, které umožňují věřiteli hojit se z majetku dlužníka (popř. jiné osoby) v případě neplnění dluhu

- **Význam institutů**
  - Zlepšují postavení (budoucího) věřitele
  - Působí preventivně – odrazují dlužníka od případného porušení povinnosti
  - V případě porušení povinnosti dlužníkem = uspokojení věřitele z náhradního zdroje (uhrazovací funkce)
  - Utvrzují (= zvyšují či mění kvalitu) pohledávky
- **Princip akcesority** – vznik a trvání zajišťovacích a utvrzovacích institutů spjata s existencí a platností daného závazku = co se stane se závazkem, stane se i se zajištěním
  - Když je závazek splněn a zanikne, tím zaniká i zajištění
  - Pokud zanikne z jiného důvodu, aniž by byl splněn, zaniká i zajištění
- **Princip subsidiarity** – jejich použití přichází v úvahu podpůrně až tehdy, nedošlo-li k řádnému uspokojení věřitele z hlavního závazku

ZÁSTAVNÍ PRÁVO

= věcné právo zatěžující věc dlužníka a zajišťující pohledávku věřitele pro případ, že by dlužník byl v prodlení s plněním závazku

- **Dlužník neplní řádně a včas = možnost zpeněžení zástavy** = realizace zástavního práva
  - **POSTUP**
    - Podle dohody (na začátku stanovena)
    - Není-li stanovena, tak podle ObčZ
    - Věřitel **písemně** oznámí dlužníkovi zahájení výkonu zástavního práva (30 dnů lhůta na splnění, nebo vyplacení zástavy) věřitel **prodá zástavu ve veřejné dražbě** = uhrazení pohledávky
- **Zánik zástavního práva**
  - Zánikem zajištěného dluhu
  - Zánikem zástavy
  - Zástavní věřitel se vzdá zástavního práva
  - Zástavní věřitel vrátí zástavu
  - Složí-li zástavce cenu věci
  - Uplynutí doby, na kterou bylo zástavní právo zřízeno

PODZÁSTAVNÍ PRÁVO

= zastavení pohledávky zajištěně zástavním právem

- Specifický podtyp zástavního práva

ZADRŽOVACÍ PRÁVO

= věcné právo k věci dlužníka, kterou věřitel zadrží (odmítne vydat), dokud dlužník nevyrovná splatný dluh (nebo jej alespoň nezajistí)

- Může vzniknout jen ohledně **movité věci**
- **VZNIK:**
  - Ne smlouvou
  - **Jednostranným konkludentním jednáním** (zadržením věci)

- **Podmínky vzniku:**
  - Splatnost dluhu (musí dojít do fáze, kdy dlužník má povinnost platit)
  - Věřitel má dlužníkovu věc **oprávněně u sebe**
- **POSTUP:**
  - Věřitel **informuje** dlužníka o zahájení výkonu zadržovacího práva (lhůta na splnění, nebo vyplacení zástavy) věřitel **prodá zástavu ve veřejné dražbě** = uhrazení pohledávky
- **Zánik zadržovacího práva**
  - Zánik zajištěného dluhu
  - Zánik zadržené věci
  - Věřitel se vzdá zadržovacího práva
  - Věc se dostane trvale z moci věřitele
  - Dlužník poskytne dostatečnou jistotu

- **Zajištění** = náhradní možnost uspokojení pohledávky
- **Obsahem závazku vztahů** je vždy povinnost dlužníka splnit věřiteli právní povinnost (dluh)
- **Zajišťovací prostředky** = Prostředky, které se uplatňují v případě, že dlužník nesplní svůj závazek včas a řádně
- Mezi obligační zajišťovací prostředky patří **ručení, finanční záruka, zajišťovací převod práva a dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů**
- Založeny na tom, že zajištění hlavního závazku spočívá na vzniku nového závazku, který zajišťuje závazek hlavní
  - U zajišťovacího závazku vzniká povinnost osobě v případě, že dlužník neplní řádně a včas plnit místo něj

RUČENÍ

= právní poměr vznikající mezi věřitelem, dlužníkem a třetí osobou ručitelem, jehož prostřednictvím ručitel zajišťuje daný dluh (vzniká prohlášením třetí osoby vůči věřiteli, že ho uspokojí, jestliže dlužník vůči němu nesplní svůj dluh)

- Musí být v **písemné formě** (souhlas dlužníka není třeba)
  - Kdo ručí
  - Kdo je dlužník
  - Dluh
- **Ručení ze zákona** – může vzniknout i bez ručitelského prohlášení (společníci obchodních korporací)

FINANČNÍ ZÁRUKA

= právní poměr založený prohlášením výstavce v záruční listině, že uspokojí věřitele podle záruční listiny do výše určité peněžní částky, pokud dlužník nesplní dluh (nebo splní-li se jiné podmínky určené v záruční listině)

- **Výstavce** – kdokoliv, pokud to zvláštní předpis nevyklučuje výstavce banky = bankovní záruka
- **Záruční listina** – písemná forma
  - Identifikaci vystavovatele
  - Identifikace věřitele oprávněného ze záruky
  - Údaj o zajišťovaném dluhu
  - Maximální výše plnění
  - Podmínky vyplacení, doba platnosti záruky

ZAJIŠŤOVACÍ PŘEVOD PRÁVA

= právní poměr založený na základě smlouvy uzavřené mezi věřitelem a dlužníkem, popřípadě třetí osobou, ve které dlužník nebo třetí osoba **převádí na věřitele své právo** (pokud je věc zapsaná na veřejném seznamu, vzniká zajištění až zápisem) = převod s **rozvazovací podmínkou**

- V případě převodu vlastnického práva spolu s věcí, je věřitel oprávněn mít věc po dobu trvání zajištění u sebe a současně je povinen se o ní starat
- **Splnění dluhu** – převod práva je neúčinný a právo zůstává dlužníkovi
- **Nesplnění dluhu** – převod práva se stává na vždy účinný – právo je věřiteli

DOHODA O SRÁŽKÁCH ZE MZDY NEBO JINÝCH PŘÍJMŮ

= Písemná dohoda mezi dlužníkem a věřitelem, že pohledávka bude uspokojena srážkami

- **PŘÍJMY**
  - Mzda
  - Plat
  - Odměna ze smlouvy o výkonu závislé práce zakládající odborný závazek
  - Náhrada mzdy nebo platu
- **Podmínky**
  - Maximálně ve výši nepřesahující polovinu příjmů
  - Nutný předchozí souhlas zaměstnavatele
  - Náklady nese plátce mzdy (x několik dohod/ několika věřitelům = dlužník)

UTVRZENÍ DLUHŮ

- **Utvrzení** = neznamená náhradní možnost uspokojení pohledávky, ale přesto **zlepší postavení věřitele**

SMLUVNÍ POKUTA

= vedlejší smluvní ujednání, jímž se strana smlouvy zavazuje poskytnout **pro případ porušení smluvní povinnosti** další plnění ve prospěch druhé smluvní strany

- **Majetkové sankce** – může požadovat pokutu, i kdyby mu porušením povinnosti nevznikla škoda (peněžitě a nepeněžitě plnění)
- **Paušalizované náhrady škody** – věřitel má nárok jen na smluvní pokutu, ne však na náhradu vzniklé škody (místo náhrady škody)
- **Povinné náležitosti**
  - **Porušení povinnosti** zakládající povinnost smluvní pokuty
  - **Výše** smluvní pokuty (popř. způsob jejího určení) = není omezeno (moderační právo soudu)

UZNÁNÍ DLUHU

= **jednostranné jednání dlužníka vůči věřiteli, kterým uznává závazek, co do důvodu a výše**

- Písemná forma
- **Právní důsledky**
  - Vyvratitelná právní domněnka – dluh v době uznání trval v uvedeném rozsahu (důkazní břemeno přechází na dlužníka)
  - Přetržení běhu promlčecí lhůta = ode dne uznání nová promlčecí lhůta (10 let)
- Prohlášení o uznání dluhu – **dlužní úpis** (při splnění musí být vrácen)

30 Zánik závazků splněním. Zánik nesplněného závazku na základě právního jednání a právní události.

- Závazky mohou zaniknout splněním nebo jinými způsoby (není-li závazek splněn)

ZÁNİK ZÁVAZKŮ SPLNĚNÍM

- Podle toho, na základě, jakých skutečností dochází k zániku, lze rozlišit zánik závazku na základě:
  - **Jednostranného právního jednání** (např. splnění, odstoupení od smlouvy, zaplacení odstupného)
  - **Dvoustranného právního jednání** (např. dohoda, započtení pohledávek dvoustranným právním jednáním)
  - **Právní události** (např. uplynutí doby, smrt dlužníka nebo věřitele)
  - **Právní skutečnosti** (např. prodlení u fixní smlouvy, neuplatnění práva)
  - **Jiné skutečnosti**
- Splnění představuje nejčastější způsob zániku závazků
- Aby mohl závazek takto zaniknout, musí být **splněn řádně a včas**

Řádně

- **Místo plnění** – nemusí být zapsáno ve smlouvě, když smlouva uzavřená mezi stranami neobsahuje určení místa plnění; nepeněžitý závazek v místě sídla dlužníka; u peněžitého závazku probíhá plnění v místě sídla věřitele
- **Vadné plnění** – není-li závazek splněn řádně, pak nedojde k zániku závazku, ale ke změně závazku (úroky)

Včas

- **Doba plnění** – není nutné ji zahrnout do smlouvy, pokud není sjednána, platí, že doba plnění nastává vyzváním věřitele. Ve smlouvě může být sjednáno, že dobu plnění je oprávněn určit dlužník.
- **Doba plnění může být stanovena ve prospěch:**
  - **Dlužníka** – dlužník může plnit dříve, než je určen termín plnění, a věřitel takové plnění nemůže odmítnout jako předčasné; zároveň věřitel před termínem nemůže plnění požadovat (smlouva o dílo)
  - **Věřitele** – opravňuje věřitele žádat dlužníka o splnění před daným termínem a dlužník takovou výzvou věřitele musí plnit závazek, bez výzvy dlužník plnit svůj závazek nesmí
  - **Obou** – závazek musí být splněn až ve stanovené době plnění; před touto dobou nemůže ani věřitel plnění požadovat ani dlužník plnit (kupní smlouva)
- **Pozdní plnění** – dlužník se dostává do prodlení, **pokud svůj dluh neplní řádně a včas**
  - věřitel může trvat na splnění
  - odstoupit od smlouvy
  - požadovat úrok z prodlení a náhradu škody
- pokud dlužník vše splní, může požadovat **důkaz o převzetí** (jména, předmět, místo a čas)

Částečné plnění

- Je možné, **neodporuje-li povaze závazku** (smontovaný obráběcí stroj nelze dodat po částech, ale 10 obráběcích strojů lze dodat po kusech)
- Je-li závazek splněn jen z části, zůstává co do zbytku nesplněn s důsledky, které se váží k prodlení s plněním

ZÁNÍK NESPLNĚNÉHO ZÁVAZKU NA ZÁKLADĚ PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ

- K zániku závazku může dojít i tehdy, nedojde-li k jeho splnění (právní úkon = projev vůle vede ke vzniku nebo zrušení smluvního vztahu)

Dohoda

- Dvoustranná dohoda věřitele a dlužníka o tom, že jejich závazky zanikají
- Forma ústní i písemná
- Zvláštní typ dohody – novace a narovnání

Započtení

- Jednostranné, či dvoustranné právní jednání, jehož výsledkem je vzájemná kompenzace
- Dochází k němu tehdy, mají-li věřitel a dlužník vzájemné pohledávky, jejichž plnění je **stejného druhu**, a jestliže některý z účastníků učiní vůči druhému projev směřující k započtení
- Podmínky **jednostranného** započtení
  - Přípustnost započtení (újma na zdraví, výživné)
  - Započitatelnost pohledávky – uplatitelná u soudu
  - Plnění stejného druhu
  - Promlčená pohledávka pouze, pokud promlčení nastalo až po době, kdy se pohledávky staly způsobilé k započtení
- Podmínky započtení **dohodou (dvoustranné)** – lze započíst vše kromě výživného nezletilého

Odstoupení od smlouvy

- Smlouva nebo zákon
- **Účinky:**
  - Závazek je zrušen od počátku
  - Plnil-li dlužník zčásti, může věřitel od smlouvy odstoupit jen od zbytku plnění
- **Při podstatném prodlení** – druhá strana může odstoupit, pokud to bez zbytečného odkladu prodlévající straně oznámí
- **Při nepodstatném prodlení** – poté, co prodlévající nesplní povinnost ani v dodatečně přiměřené lhůtě (*dlužník má datum splnění, nesplní nebo jen z části, když je v prodlení, věřiteli to dává možnost odstoupení od smlouvy po uplynutí lhůty*)
- **Častým důvodem je porušení smluvních povinností dlužníkem či věřitelem**
  - 1. ze smlouvy – podmínky, za kterých lze odstoupit od smlouvy, jsou stanovené ve smlouvě
  - 2. ze zákona – odstoupit od uzavřené smlouvy lze ze zákona z důvodu prodlení dlužníka nebo věřitele a z důvodu dodání vadného plnění

Odstupné

= strany si v rámci smlouvy ujednají, že jedna může smlouvu zrušit zaplacením odstupného – ruší se závazek jako při odstoupení

- **Právní titul:** smlouva
- **!!!** Právo zrušit závazek zaplacením odstupného však nemá strana, která již, byť i jen z části, plnění druhé strany přijala nebo druhé straně sama plnila

Prominutí dluhu

- *Konkludentně*
  - Věřitel vydá dlužníku **kvitanci** (=písemné potvrzení o splnění dluhu)
  - Vráť **dlužní úpis** (=písemné prohlášení dlužníka věřiteli o existenci svého dluhu) dlužníkovi, aniž ten splní dluh

Výpověď

- Jednostranný právní úkon osoby, který vyjadřuje její vůli nastolit zánik závazku
- **Právní titul:** smlouva nebo zákon
- **Důsledek** – uplynutím výpovědní doby závazek zaniká, pokud lze vypovědět bez výpovědní doby – zaniká účinnost výpovědi
- **Délka výpovědní doby** – dle smlouvy nebo dle zákona (většinou 3-6 měsíců)
- **Výpověď smluv na dobu neurčitou** – při nepřetržité nebo opakované činnosti lze závazek zrušit ke konci kalendářního čtvrtletí výpovědí podanou alespoň 3 měsíce předem
- **Výpověď smluv na dobu určitou** – výpověď musí být předem sjednána ve smlouvě, jinak je smlouva nevypověditelná

Dohoda

- V případech, kdy žádná ze stran nemá zájem na splnění závazků ze smlouvy.

Zvláštní typy dohody:

- **Novace** – dohoda mezi věřitelem a dlužníkem o tom, že dosavadní závazek bude nahrazen závazkem novým.
- **Narovnání** – úprava jednoho nebo všech práv, která jsou mezi účastníky smlouvy sporná či pochybná
  - Dosavadní závazek nahrazen závazkem novým, který plyne z narovnání

ZÁNÍK NESPLNĚNÉHO ZÁVAZKU NA ZÁKLADĚ PRÁVNÍHO UDÁLOSTI

Splynutí

- Právo a povinnost zaniknou, jestliže dluh a pohledávka splyne v jedné osobě (splynutí osoby věřitele a dlužníka)
  - **Dědění** – věřitel zdědí pohledávku vůči své osobě bude sám sobě dlužníkem
  - **Sloučení nebo splynutí právnických osob**
  - **Prodej závodu**

Smrt dlužníka nebo věřitele

- **Smrt dlužníka (FO)** – závazky nezanikají, ale přecházejí na dědice do výše hodnoty nabytého dědictví
  - Zanikají jen ty závazky, které měly být plněny osobně dlužníkem (podle smlouvy či z povahy věci)
- **Smrt věřitele (FO)** – nezanikají pohledávky a v plném rozsahu přechází na dědice
  - Zanikají práva, která byla vázána jen na jeho osobu

Následná nemožnost plnění

- Povinnost dlužníka plnit zanikne, stane-li se plnění, které původně při uzavírání smlouvy bylo možným, následně nemožným
- **Počáteční nemožnost plnění** – smlouva absolutně neplatná
- **Následná nemožnost plnění** – plnění, které by původně možným, se stane dodatečně nemožným – závazek zaniká pro nemožnost plnění
  - **Objektivní** – závazek zaniká – plnit nemůže dlužník ani nikdo místo něj (nezávislá na osobě a vůli dlužníka – obraz shoří)
  - **Subjektivní** – závazek nezaniká – za dlužníka může plnění poskytnout věřiteli jiná osoba, pokud není uvedeno jinak

Prodlení dlužníka u fixních smluv

- **Fixní smlouva** – smlouva, ve které si strany ujednaly přesnou dobu plnění a zároveň ze smlouvy vyplývá, že **věřitel nemůže mít na opožděném plnění zájem**
- **Právní důsledek** – závazek zaniká počátkem prodlení dlužníka, ledaže věřitel dlužníku bez zbytečného odkladu oznámí, že na splnění smlouvy trvá

Zánikem právnické osoby

- Zánik s likvidací (zánik bez právního nástupce) – zanikají všechna práva a závazky
- Zánik bez likvidace (zánik s právním nástupcem) – všechna práva a závazky přecházejí na právního nástupce

SMLOUVA

= dvou nebo vícestranné právní jednání, které vzniká konsenzem, tj. **úplným a bezpodmínečným přijetím** návrhu na uzavření

Smlouvy typové a netypové

- **Pojmenované/typové** (nominátní, smluvní typy) – kupní smlouva
- **Nepojmenované/netypové** (inominátní) – smlouvy, které nejsou nijak obsažené v zákoně
  - Franšízová smlouvy, leasingová smlouva
- **Smíšené** – kombinace, většinou složité

- **Smlouvy o převodu vlastnického práva**

KUPNÍ SMLOUVA

= prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdal věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu **kupní cenu**

- Dvou nebo vícestranné právní jednání
- **Smluvní strany:** prodávající x kupující
- **Předmět smlouvy:** věc v právním smyslu
- **Úplatnost:** kupní cena
- **Forma smlouvy:** písemná, je-li předmětem nemovitá věc

Náležitosti kupní smlouvy

- Určení smluvních stran – prodávající a kupující.
- Určení předmětu koupě – věci
- Určení kupní ceny nebo způsobu, jakým bude dodatečně určena.
- Určení doby plnění
- Určení rozsahu a délky záruky

Práva a povinnosti stran

- **Prodávající** – odevzdat kupujícímu zboží řádně a včas + odevzdat doklady, které jsou nutné k převzetí zboží (náložný list) a jeho užívání (návod) + upozornit kupujícího na vady věci, o nichž ví
- **Kupující** – řádně a včas dodané zboží převzít, zaplatit dohodnutou kupní cenu nebo cenu určenou v souladu se smlouvou, prohlédnout věc
  - Vlastnické právo nabývá kupující okamžikem sjednaným ve smlouvě
  - Nemá-li možnost prohlédnout dodané zboží, není povinen zaplatit kupní cenu

KOUPĚ ZÁVODU

- **Závod** = organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti
- Převod vlastnického práva k obchodnímu závodu
- **Koupí kupující nabývá vše, co k závodu jako celku náleží** (kupující se stává věřitelem všech pohledávek a jen těch dluhů, o kterých věděl, nebo alespoň musel rozumně předpokládat
  - Dochází k převodu majetku (hmotný, nehmotný, movitý, nemovitý), dluhů
  - Smlouva nemusí být písemná
  - Doklad o koupi závodu (musí být písemný) se zakládá do sbírky listin
  - **Nabytí** – okamžikem zveřejnění údaje, že kupující uložil doklad o koupi závodu do sbírky listin

Vedlejší ujednání v souvislosti s kupní smlouvou

= zvláštní ujednání, která mohou strany zahrnout do kupní smlouvy a modifikovat její obsah

- **Výhrada vlastnického práva** – kupující se stane vlastníkem až po splnění sjednané podmínky, pokud žádná není, stane se vlastníkem zaplacením kupní ceny
- **Výhrada lepšího kupce** – právo prodávajícího dát přednost jinému kupci (3 dny věc movitá, 1 rok věc nemovitá)
- **Výhrada zpětné koupě** – právo prodávajícího požadovat na kupujícího vrácení prodané věci, jestliže kupujícímu vrátí kupní cenu
- **Koupě na zkoušku** – vzniká uzavřením smlouvy s podmínkou, že kupující zboží po uplynutí zkušební doby schválí (3 dny věc movitá, 1 rok věc nemovitá)
- **Cenová doložka** – ujednání ve smlouvě, které umožňuje dodatečnou úpravu ceny s ohledem na změny cen výrobních nákladů

DAROVACÍ SMLOUVA

= dárce **bezplatně** převádí vlastnického právo k věci nebo se zavazuje obdarovanému věc bezplatně převést do vlastnictví a obdarovaný dar nebo nabídku přijímá

- Dvoustranné právní jednání
- **Smluvní strany:** dárce x obdarovaný
- **Předmět:** věc v právním smyslu
- **Úplatnost:** bezúplatné
- **Forma smlouvy:** písemná

SMĚNNÁ SMLOUVA

= každá ze stran se zavazuje převést druhé straně vlastnické právo k věci výměnou za závazek druhé strany převést vlastnické právo k jiné věci

- Dvoustranné právní jednání
- **Smluvní strany:** zcizitel x přijímatel
- **Předmět smlouvy:** věc v právním smyslu
- **Forma smlouvy:** písemná, je-li předmětem nemovitá věc
- Barterové ochody

SMLOUVA O DÍLO

= zhotovitel se zavazuje k provedení určitého díla na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu

- Za účelem vytvoření díla (věc v právním smyslu)
- **Smluvní strany:** zhotovitel x objednatel
- **Předmět smlouvy:** dílo (**činnost**) – pro zhotovení je použit materiál objednavatele (zákazník)
  - Ušití šatů na zakázku z vlastní látky
- **Úplatnost:** sjednaná cena (alespoň způsob jejího určení)
- **Forma smlouvy:** libovolná

Smlouva o dílo s nehmotným výsledkem

- Spočívá v **jiném výsledku činnosti**, než je zhotovení věci nebo údržba, oprava či úprava věci
- **Smluvní strany:** zhotovitel x objednatel
- **Předmět smlouvy:** dílo (**činnost**) – pro zhotovení je použit materiál objednavatele (zákazníka)
  - Projekt, napsání hudební skladby
- **Úplatnost:** sjednaná cena (alespoň způsob jejího určení)
- **Forma smlouvy:** libovolná

- Smlouva o dílo **X** kupní smlouva
  - O smlouvu o dílo se zpravidla jedná, pokud práce stála více než materiál (týká se například služeb krejčího, či zhotovení šperku, stavebních prací)

Náležitosti smlouvy o dílo

- Určení stran – objednatel a zhotovitel
- Určení předmětů smlouvy
- Určení ceny nebo způsobu jejího určení – může to být cena obvyklá, či na základě rozpočtu
- Určení věcí, které má opatřit objednatel
- Určení rozsahu a délky záruky

Práva a povinnosti stran

- **Zhotovitel** – může dílo provést osobně nebo pověřit jinou osobu, pokud není provedení díla vázáno na jeho vlastnosti
  - Musí převést na objednatele vlastnické právo k dílu
  - Provádí dílo samostatně s odbornou péčí, na svůj náklad a své nebezpečí
  - Nese nebezpečí škody na věci a je vlastníkem díla až do okamžiku splnění
  - Zhotovuje-li se věc u objednatele nebo na jeho pozemku, je vlastníkem díla a nese nebezpečí škody objednatel – nedochází k převodu vlastnického práva k dílu jako celku
- **Objednatel** – v průběhu tvorby díla má právo kontroly, právo požadovat odstranění zjištěných závad
  - V případě neodstranění vad a nezhotovení včas může od smlouvy odstoupit
  - V případě smrti objednatele závazek neruší (ledaže se tím splnění závazku stane nemožným nebo zbytečným)

Odpovědnost za porušení smlouvy o dílo

- Dílo je vadné – neodpovídá smlouvě (posuzuje se v okamžiku předání díla)
- Byla-li na dílo poskytnuta záruka, odpovídá zhotovitel v rámci záruky

SMLOUVA

= dvou nebo vícestranné právní jednání, které vzniká konsenzem, tj. **úplným a bezpodmínečným přijetím** návrhu na uzavření

SMLOUVY PŘÍKAZNÍHO TYPU

= smlouvy, ve kterých je předmětem obstarání záležitosti

PŘÍKAZ – PŘÍKAZNÍ SMLOUVA

= Příkazník se zavazuje **obstarat** záležitost příkazce – jménem osoby, pro kterou obstarává

- **Strany smlouvy:** Příkazce x příkazník
- **Úplatnost:** úplatná (odměna)
- **Předmět smlouvy:** obstarání určité záležitosti
  - Advokát zastupující klienta
- **Forma smlouvy:** libovolná

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ – SMLOUVA O ZPROSTŘEDKOVÁNÍ

= Zprostředkovatel se zavazuje že zájemci zprostředkuje **uzavření určité smlouvy** s třetí osobou a zájemce zaplatí **provizi** (jednorázové)

- Podtyp příkazové smlouvy
- **Strany smlouvy:** Zprostředkovatel x zájemce
- **Úplatnost:** úplatná (odměna)
- **Předmět smlouvy:** zprostředkování uzavření smlouvy
  - Booking.com – podnikatel zprostředkuje jinému podnikateli uzavření smlouvy se zákazníkem
- **Forma smlouvy:** libovolná

KOMISE – KOMISIONÁŘSKÁ SMLOUVA

= Komisionář se zavazuje obstarat pro komitenta na jeho účet vlastním jménem určitou záležitost – vlastním jménem

- **Strany smlouvy:** Komisionář x komitent
- **Úplatnost:** úplatná (odměna)
- **Předmět smlouvy:** obstarání určité záležitosti
  - Autobazar prodává auto jménem autobazaru, ne jménem vlastníka
- **Forma smlouvy:** libovolná

OBCHODNÍ ZASTOUPENÍ – SMLOUVA O OBCHODNÍM ZASTOUPENÍ

= Obchodní zástupce se zavazuje **dlouhodobě** vyvíjet pro zastoupeného činnost směřující k uzavírání nebo ujednání obchodů jménem zastoupeného, zastoupený platí obchodnímu zástupci **provizi**

- **Strany smlouvy:** Obchodní zástupce x zastoupený (oba dva musí být podnikatelé)
- **Předmět smlouvy:** činnost obchodního zastupování
- **Úplatnost:** úplatná (provize)
- **Forma smlouvy:** písemná!

ZASÍLATESTVÍ – SMLOUVA ZASÍLATELSKÁ

= Zasílatel se zavazuje příkazci (jeho jménem a na jeho účet) **přepravit zásilku** z určitého místa do jiného určitého místa, případně i provést úkony s přepravou související, příkazce platí **odměnu**

- **Strany smlouvy:** Zasílatel x příkazce
- **Předmět smlouvy:** přeprava zásilky
- **Úplatnost:** úplatná (odměna)
- **Forma smlouvy:** libovolná (x písemná zasilatelský příkaz)

- 33 Smlouvy o přenechání věci k užití jinému – nájemní smlouva, pacht, výpůjčka, zápůjčka, úvěr, licenční smlouva.

SMLOUVA

= dvou nebo vícestranné právní jednání, které vzniká konsenzem, tj. **úplným a bezpodmínečným přijetím** návrhu na uzavření

SMLOUVY O PŘENECHÁNÍ VĚCI K UŽITÍ JINÉMU

= určitá věc, která je ve vlastnictví osoby, tato osoba umožňuje někomu jinému, aby tu věc dočasně užívala, aniž by získala vlastnické právo

VÝPROSA – SMLOUVA O VÝPROSE

= **půjčitel** přenechá **výprosníkovi bezplatně** věc k užívání (bez ujednání doby i účelu)

- Neformální smlouva
- **Předmět smlouvy:** nezužitelná věc
  - Zapůjčení knihy od babičky
- **Úplatnost:** bezúplatné
- **Forma smlouvy:** libovolná

NÁJEM – NÁJEMNÍ SMLOUVA

= pronajímatel se zavazuje přenechat nájemci věc k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné

- Účel použití může, ale nemusí být stanoven
- **Strany smlouvy:** Pronajímatel x nájemce
- **Předmět smlouvy:** nemovitě i movité nezužitelné věci
  - Byt, jízdní kolo
- **Úplatnost:** úplatná
- **Forma smlouvy:** libovolná

PACHT – PACHTOVNÍ SMLOUVA

= propachtovatel se zavazuje přenechat pachtýři věc (plodonosná – strom, cenné papíry) k dočasnému **užívání a požívání** a pachtýř se zavazuje platit pachtovné nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci

- **Strany smlouvy:** Propachtovatel x pachtýř
- **Předmět smlouvy:** věc (závod, zemědělský pozemek)
- **Úplatnost:** úplatná
- **Forma smlouvy:** libovolná

VÝPŮJČKA – SMLOUVA O VÝPŮJČCE

= **půjčitel** přenechá **vypůjčitel** bezplatně věc na dočasné užívání – vrácení stejné věci

- **Strany smlouvy:** Půjčitel x vypůjčitel
- **Předmět smlouvy:** nezužitelná věc
  - Půjčení knihy v knihovně
- **Úplatnost:** bezúplatné
- **Forma smlouvy:** libovolná

ZÁPŮJČKA – SMLOUVA O ZÁPŮJČCE

= **půjčitel** přenechá **vypůjčitel** zastupitelnou věc na libovolné a dočasné užívání – vrácení věci stejného druhu

- **Strany smlouvy:** Zapůjčitel x vyluhitel
- **Předmět smlouvy:** zastupitelná věc (peníze, materiál, potraviny)
  - Půjčím si od babičky 10 vajec a vrátím jiných 10 vajec
- **Úplatnost:** úplatná i bezúplatná
- **Forma smlouvy:** libovolná

ÚVĚŘ – SMLOUVA O ÚVĚŘU

= úvěrující se zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch **peněžní prostředky** do určité částky – úvěrovaný se zavazuje je vrátit a zaplatit úroky

- To stejné jako **zápůjčka**, ale pouze s penězi
- Účel použití může, ale nemusí být stanoven
- **Strany smlouvy:** Úvěrující x úvěrovaný
- **Předmět smlouvy:** peněžní prostředky
- **Úplatnost:** úplatná
- **Forma smlouvy:** libovolná

LICENCE – LICENČNÍ SMLOUVA

= poskytovatel poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva **duševního vlastnictví** v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje poskytnout poskytovateli odměnu

- **Strany smlouvy:** Poskytovatel x nabyvatel
- **Předmět smlouvy:** výkon práva duševního vlastnictví
  - Autor dá licenci nakladateli na vydávání jeho knihy
- **Úplatnost:** úplatná (bezplatná, pokud je to ujednáno)
- **Forma smlouvy:** libovolná x výhradní licence - písemná

PRACOVNÍ POMĚR

= výkon závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli

- Závislá práce:
  - ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance
  - jménem zaměstnavatele
  - podle pokynů zaměstnavatele
  - zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně

VZNIK – PRACOVNÍ POMĚR

- Pracovní poměr – vznik
  - Smlouvou
  - Jmenováním - Vedoucí místo
- Pracovní smlouva musí obsahovat
  - druh práce, který má zaměstnanec pro zaměstnavatele vykonávat
  - místo nebo místa výkonu práce
  - den nástupu do práce
- Pracovní smlouva musí být uzavřena písemně

ZKUŠEBNÍ DOBA

- 3 měsíce
- 6 měsíců u vedoucích zaměstnanců

DOBA

- Určitá
- Neurčitá

POVINOSTI

- Přidělovat práci – zaměstnavatel
- Konat práci osobně v pracovní době - zaměstnanec

ZMĚNY PRACOVNÍHO POMĚRU

- Převedení na jinou práci
- Pracovní cesta
- Přeložení

ZÁNIK – PRACOVNÍ POMĚR

- Lze rozvázat
  - Dohodou
  - Výpovědí
  - Okamžitým zrušením
  - Zrušením ve zkušební době
- Končí také uplynutím sjednané doby
- Končí smrtí zaměstnance
- Končí doručením odvolání z pracovního místa vedoucího zaměstnance nebo vzdání se tohoto místa

DOHODY O PRACÍCH KONANÝCH MIMO PRACOVNÍ POMĚR

DOHODA O PROVEDENÍ PRÁCE

- Rozsah práce nesmí být větší než 300 hodin v kalendářním roce
- Musí být uvedena doba, na kterou se tato dohoda uzavírá

DOHODA O PRACOVNÍ ČINNOSTI

- Není možné vykonávat práci v rozsahu překračujícím v průměru polovinu stanovené týdenní pracovní doby
- Musí být uvedeny sjednané práce, sjednaný rozsah pracovní doby a doba, na kterou se dohoda uzavírá

PRÁVA A POVINOSTI

- Obdobné jako u pracovního poměru
- Pokud není sjednáno neplatí ustanovení
  - Převedení na jinou práci a přeložení
  - Dočasné přidělení
  - Odstupné
  - Pracovní dobu a dobu odpočinku; výkon práce však nesmí přesáhnout 12 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích
  - Překážky v práci na straně zaměstnance
  - Dovolenu
  - Skončení pracovního poměru
  - Odměňování (dále jen „odměna z dohody“), s výjimkou minimální mzdy
  - Cestovní náhrady

UKONČENÍ (DISPOZITIVNÍ USTANOVENÍ)

- Dohodou smluvních stran ke sjednanému dni
- Výpovědí danou z jakéhokoli důvodu nebo bez uvedení důvodu s patnáctidenní výpovědní dobou, která začíná dnem, v němž byla výpověď doručena druhé smluvní straně, nebo okamžitým zrušením
- Okamžité zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti však může být sjednáno jen pro případy, kdy je možné okamžitě zrušit pracovní poměr.

PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

= nutnost nést důsledky za nějaké jednání nebo opominutí

- Rozsah a meze právní odpovědnosti stanovují zákony v souladu s ústavním pořádkem a Listinou základních práv a svobod
- **Retrospektivní** odpovědnost – odpovědnost za něco, co se už stalo (právní, trestní)
- **Aktivní** (prospektivní) odpovědnost – odpovědnost za budoucí jednání

PŘEDPOKLADY VZNIKU PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

- Právní odpovědnost vzniká jen tehdy, jsou-li splněny právními normami stanovené předpoklady
  - **Objektivní**
    - Protiprávní jednání nebo protiprávní stav
    - Existence negativního důsledku protiprávního jednání (újma)
    - Příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním a újmou
  - **Subjektivní**
    - Všechny předpoklady objektivní odpovědnosti
    - Zavinění – úmyslné, nedbalostní

FUNKCE PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

- **Preventivní** – předcházení porušení práva
- **Reparační** – odstranění újmy tomu, komu byla protiprávním jednáním nebo stavem způsobena
  - **Sankční povinnost** – náhrada vzniklé újmy, kompenzace
  - **Satisfakční povinnost** – poskytnutí zadostiučinění (veřejná omluva)
- **Represivní** – postih odpovědného subjektu

DRUHY PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

- **Podle charakteru společenských vztahů, k jejichž ochraně slouží**
  - Trestní, správní, občanskoprávní, pracovněprávní
- **Podle předpokladů jejího vzniku**
  - **Subjektivní odpovědnost**
    - Musí být splněny všechny předpoklady objektivního předpokladu a navíc zavinění
  - **Objektivní odpovědnost**
    - k jejímu vzniku stačí objektivní předpoklady (odpovědnost za vady a prodlení)
- **Podle toho, kdo nese nepříznivé právní následky**
  - **Vlastní** – následky nese ten, kdo porušil právní povinnost
  - **Cizí** – následky nese někdo jiný než ten, kdo se provinil nebo je nesou oba dohromady (osoby nezletilé)
- **Závazková a mimo závazková**
  - Podle toho, zda povinnost, která byla protiprávním jednáním porušená, byla součástí závazkového vztahu, nebo ne

= **Odpovědnostní závazek** – zvláštní právní vztah mezi škůdcem a poškozeným, který vyplývá z předchozího porušení právní povinnosti ze strany škůdce

- **Delikt = protiprávní čin**
- Povinnost škůdce nahradit poškozenému způsobenou újmu právo poškozeného tuto náhradu po škůdci žádat (domáhat se u soudu)
  - Odpovědnost za škodu (újmu)
  - Odpovědnost za prodlení
  - Odpovědnost za vady

PŘÁVNÍ ODPOVĚDNOST

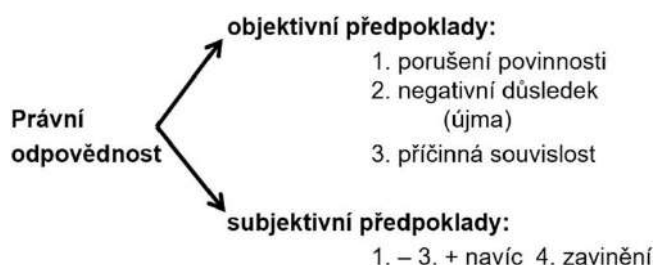
= je závislá na splnění určitých předpokladů

OBJEKTIVNÍ ODPOVĚDNOST

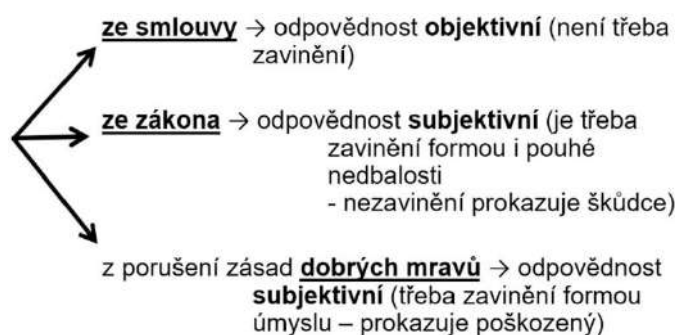
- Aby osoba byla právně odpovědná za svoje jednání, musí porušit povinnost (dána smlouvou, zákonem)
  - Osoba, která neporuší žádnou povinnost = **není odpovědná**
- Pokud by porušila, ale nezpůsobila by tím žádnou újmu (negativní důsledek) = **není odpovědná**
- Přímo z povinnosti musí plynout újma (újma je následkem)

SUBJEKTIVNÍ PŘEDPOKLADY

- Aby osoba byla právně odpovědná za svoje jednání, musí porušit povinnost (dána smlouvou, zákonem)
  - Osoba, která neporuší žádnou povinnost = **není odpovědná**
- Pokud by porušila, ale nezpůsobila by tím žádnou újmu (negativní důsledek) = **není odpovědná**
- Přímo z povinnosti musí plynout újma (újma je následkem)
- **Zavinění**

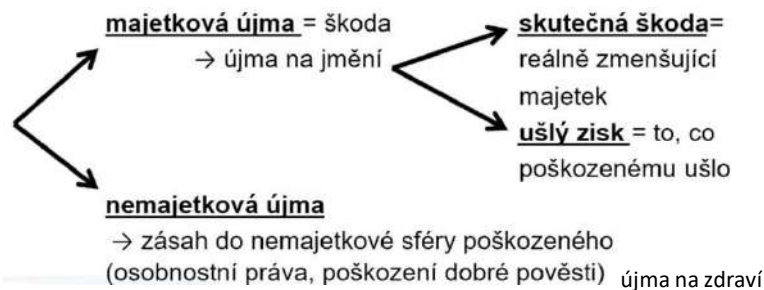

PORUŠENÍ PRÁVNÍ POVINNOSTI

ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU (Újmu)

- **Újma** – každá majetková a nemajetková ztráta, která vznikla na straně poškozeného v důsledku a příčinné souvislosti s porušením právní povinnosti ze strany škůdce

NÁHRADA ÚJMY

- **Náhrada škody (majetkové újmy)** – vždy
  - Uvedení do původního stavu (naturální restituce)
  - Není-li to možné nebo požádá-li poškozený (náhrada v penězích)
- **Náhrada nemajetkové újmy**
  - Ujednají-li si to
  - Stanoví-li zvlášť zákon
  - **Právo na zadostiučinění** – v penězích, pokud jiný způsob nezajistí skutečně a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy (omluva)

BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ

= kvazidelikventní závazkový vztah založený i nezaviněným získáním majetkového prospěchu bez právem aprobovaného důvodu

- **Není třeba zavinění, ani porušení povinnosti**
- **Nikdo se nemá bez právního důvodu obohacovat na úkor jiného**
  - Plnění bez právního důvodu
  - Plnění z právního důvodu, který odpadl
  - Protiprávní užití cizí hodnoty
  - Plnění poskytnuté třetí osobou, které měl obohacení poskytnout sám
- Jelikož nemáme právní důvod, nemůžeme si plnění ponechat = **musíme to vrátit**

Důsledky bezdůvodného obohacení

- Obohacený je **povinen vydat** bezdůvodné obohacení
  - Uvedením do původního stavu
  - Náhradou v penězích
- **Poctivý obohacený**
  - Vydá jen v rozsahu, jakém obohacení trvá při uplatnění práva ochuzeným (obohacený to musí vrátit pouze pokud bude osloven) – je v dobré víře, vrací jen to, co z toho zbylo
- **Nepoctivý obohacený**
  - Vydá, co nabyl v době, kdy obohacení získal – nebyl v dobré víře = musí vrátit vše
- **Promlčecí lhůta** – 10 let

= **Odpovědnostní závazek** – zvláštní právní vztah mezi škůdcem a poškozeným, který vyplývá z předchozího porušení právní povinnosti ze strany škůdce

- **Delikt = protiprávní čin**
- Povinnost škůdce nahradit poškozenému způsobenou újmu právo poškozeného tuto náhradu po škůdci žádat (domáhat se u soudu)
  - Odpovědnost za škodu (újmu)
  - Odpovědnost za prodlení
  - Odpovědnost za vady

ODPOVĚDNOST ZA VADY

- Vadné plnění – **nebylo plněno řádně a včas = dlužník nese odpovědnost**
- **Povinnost věřitele**
  - Včas oznámit vady
    - **Promlčecí lhůta – subjektivní** (po zjištění vad), **objektivní** (6 měsíců od převzetí)
  - **Předat předmět plnění dlužníkovi**
- **Odstranitelné vady**
  - Věřitel má právo na opravu/ doplnění toho, co chybí
  - Právo na přiměřenou slevu z ceny
- **Neodstranitelné vady** – předmět nelze řádně užívat
  - Právo odstoupit od smlouvy
  - Právo na přiměřenou slevu z ceny
  - **+ právo na náhradu nákladu** účelně vynaložených při uplatnění svého práva
  - **+ možnost náhrady vzniklé škody**

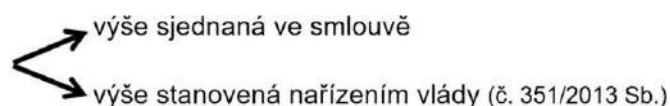
ODPOVĚDNOST ZA PRODLENÍ

- Objektivní odpovědnost (není třeba zavinění)
- **Prodlení** = případ, kdy povinná osoba nesplní řádně a včas
prodlení dlužníka

PRODLENÍ DLUŽNÍKA – DŮSLEDKY

- Prodlením **závazek nezaniká** – věřitel může požadovat splnění povinnosti i po uplynutí
  - Věřitel má povinnost opožděné plnění převzít
- Možnost **odstoupení věřitele od smlouvy** – závisí na míře porušení smluvní povinnosti
  - **Podstatné porušení smluvní povinnosti** – věřitel může odstoupit ihned, dlužníkovi to pouze oznámí (po tom co se o prodlení dozvěděl)
  - **Nepodstatné porušení smluvní povinnosti** – vyzve dlužníka k plnění a stanoví přiměřenou lhůtu – pokud ani v ní nesplní = závazek zaniká
  - **Fixní závazky** – prodlení závazek automaticky zaniká
    - Poznámky na konkrétní datum – vyplývá ze závazku
    - Jinak se uvádí přímo do smlouvy
- Předání nebo vrácení věci – **dlužník nese nebezpečí škody věci**
- Prodlení peněžitého dluhu – právo na **úroky z prodlení**

- Vznikne-li prodlením věřiteli škoda – **právo na náhradu škody**

PRODLENÍ VĚŘITELE

- **Nesplnění povinnosti na straně věřitele**
  - Nepřevzme řádně nabídnuté plnění dlužníka
  - Neposkytne součinnost nutnou ke splnění
- **DŮSLEDKY**
  - Dluh **nezaniká** – dlužník může požadovat splnění povinnosti
- Možnost **odstoupení od smlouvy** závisí na míře porušení smluvní povinnosti
  - **Podstatné porušení smluvní povinnosti** – věřitel může odstoupit ihned, dlužníkovi to pouze oznámí (po tom co se o prodlení dozvěděl)
  - **Nepodstatné porušení smluvní povinnosti** – vyzve dlužníka k plnění a stanoví přiměřenou lhůtu – pokud ani v ní nesplní = závazek zaniká
  - **Fixní závazky** – prodlení závazek automaticky zaniká
- Věřitel **nese nebezpečí škody** na věci (pokud nezpůsobil dlužník)
- Právo na **náhradu vzniklé škody**

- 38 Zneužití účasti v hospodářské soutěži. Ochrana a omezení hospodářské soutěže (obecně). Nekalá soutěž. Kartelové právo.

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

= souběžná snaha subjektů nabídky a poptávky na trhu ohledně určitého zboží nebo služeb, jejímž cílem je dosažení hospodářských výhod před ostatními soutěžiteli (vyšší zisk, prosazení nových výrobků)

- Probíhá mezi podnikateli i neziskovými institucemi
- Musí mít **hospodářské aspekty** (o získání sponzora, většího počtu spotřebitelů) – odlišení od jiných soutěží

PODMÍNKY

- Na trhu musí být více než jeden účastník (soutěž **potenciální** = na trh by reálně mohl vstoupit další účastník)
- Demokratické, svobodné a ekonomické tržní prostředí
- Účastníkům musí být účast a podmínky ostatních účastníků známy (= **transparentní** trh)
- Soutěž nesmí být vyloučena objektivními příčinami (krize, válka aj.)

FUNKCE

- **Soutěž mezi dodavateli** – vede k vyšší kvalitě nabízených produktů, ke snížení ceny a k optimální alokaci zdrojů
- **Soutěž mezi odběrateli** – soutěž mezi odběrateli může vést ke zvyšování ceny a snížení kvality produktu

DRUHY HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- **PODLE POSTAVENÍ ÚČASTNÍKŮ SOUTĚŽE NA** (setkávají se na stejném trhu):
  - **Horizontální** – účastníci jsou na stejné fázi ekonomického procesu
    - Mezi výrobci podobného produktu
    - Označujeme je jako **konkurenty**
  - **Vertikální** – účastníci jsou navzájem v různém ekonomickém postavení
    - Mezi výrobcem a distributorem)
- **PODLE POSTAVENÍ ÚČASTNÍKŮ SOUTĚŽE NA** (nesetkání účastníků na stejném trhu)
  - **Konglomerátní** – účastníci se na tomtéž trhu nesetkávají, ale ovlivňují soutěžním chováním druhého a to:
    - Výrobově – např.: cena aut ovlivní cenu autodoplňků
    - Teritoriálně – dovoz výrobku do jiné země může ovlivnit vznik potřeby jiných výrobků i jejich cenu

ZNEUŽÍVÁNÍ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- Účastníci hospodářské soutěže, musí dodržovat právně závazná pravidla soutěže a nesmějí svou účast v soutěži zneužívat, ani účast jiných v hospodářské soutěži omezovat
- **Zneužitím je:**
  - Nekalá soutěž
  - Nedovolené narušení hospodářské soutěže (dohodami nebo spojením soutěžitelů, zneužitím dominantního postavení na trhu)

NEKALÁ SOUTĚŽ

= stav, který nastane, pokud soutěžitel (účastník hospodářské soutěže) jedná v rozporu s dobrými mravy soutěže a toto jednání je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům (=delikt)

- **Soutěžitelé** – FO nebo PO, musí mít vždy právní subjektivitu (na rozdíl od kartelového práva), nemusí být podnikateli, ale mohou soutěž svou činností ovlivňovat
- Nekalá soutěž **není prvotně „nezákonná“**, ale nekalá a o její nezákonnosti (nekalosti) v konkrétním případě rozhoduje soud
- **GENERÁLNÍ KLAUZULE**
  - Zavádí pojem „**dobré mravy soutěže**“, který není v zákoně nikde

definován = umožňuje postihovat širokou škálu protisoutěžního jednání různého druhu

- **ÚJMA SOUTĚŽITELŮ ČI SPOTŘEBITELŮ**
  - Škoda (materiální újma) včetně ušlého zisku, újma nemotná, na pověsti
  - Nemusí nastat, stačí, když hrozí
  - Poškozen může být i spotřebitel (i to je postihováno)

Zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže – typy nekalé soutěže

- **Pojmenované skutkové podstaty**
  - Rozhoduje se o nich podle **generální klauzule**, zda jsou nekalou soutěží či nikoliv
  - Klamavá reklama
  - Klamavé označení zboží a služeb
  - Vyvolání nebezpečí záměny
  - Parazitování na pověsti
  - Podplácení
  - Porušování obchodního tajemství
- **Nepojmenované skutkové podstaty**
  - **Nejsou v zákoníku výslovně uvedeny**
  - Využití zákazníka pro získání dalšího zákazníka (lavina)
  - Diskriminace
  - Otrocké napodobení – okopírování produktu soutěžitele bez vyvolání záměny s ním
  - Vázání nákupů zákazníků na výhry a prémie

OCHRANA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE - SOUTĚŽNÍ PRÁVO

= soubor právních norem veřejného i soukromého práva upravujících společenské vztahy týkající se hospodářské soutěže

- Základní funkcí je zajišťovat podmínky pro fungování efektivní soutěže
  - Z hlediska její struktury a chování účastníků
  - Soutěžní právo spadá jak do **práva soukromého** (právo proti nekalé soutěži) tak do **práva veřejného** (kartelové právo, ochrana spotřebitelů před klamáním)
- **Princip teritoriality** – použije se jen právo státu, kde probíhá narušená hospodářská soutěž (zásada účinku)

SYSTÉM SOUTĚŽNÍHO PRÁVA

- Dělí se na dvě části: (obě části spolu souvisejí)

KARTELOVÉ PRÁVO

= soubor právních norem, které upravují vztahy vznikající při narušení hospodářské soutěže dohodami soutěžitelů, zneužitím jejich dominance, jejich spojováním nebo zásahy orgánů veřejné správy do soutěže (= systém **hmotného kartelového práva**)

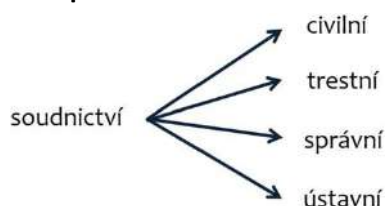
- Zaměřeno proti narušení struktury soutěže, z pohledu „makrosféry“ ekonomiky (veřejné právo)
- **Kartel** = forma obchodní dohody mezi soutěžiteli, která narušuje hospodářskou soutěž
  - Cílem je omezení, nebo vyloučení konkurence a maximalizace zisku celého odvětví
  - V ČR jsou tyto dohody **zakázané a neplatné**
- Řeší **odpovědnost** soutěžitele vůči státu
- Jeho aplikace přísluší **Úřadu na ochranu hospodářské soutěže** (může nařídit opatření k nápravě či uložit pokutu)
  - Brno
  - V čele je předseda jmenovaný prezidentem na 6 let
- **Kartelové právo EU**
  - Má-li na území ČR či jiného státu EU narušení soutěže „evropský rozměr“
  - V těchto případech dochází k úzkému propojení evropského a národního práva
  - Aplikuje ho **komise**, respektive její **Generální ředitelství pro soutěž**

- 39 Soudní systém v ČR (soustava obecných soudů a Ústavní soud). Druhy civilního procesu, zásady soudních řízení.

SOUDNÍ SYSTÉM V ČR

= činnost nezávislých soudů jako státních orgánů, vykonává podle stanovených pravidel a spočívají v závazném řešení konkrétních případů podle právních norem

- Kontrolní systém, který po porušení práva opět obnoví právní stav a který zabrání porušení práva v případě jeho ohrožení
- Jeho orgánem je **soud**
- Činnost soudu je specifická svou nezávislostí, vázaností pouze zákonem a veřejností
- Realizace toho, co bylo stanoveno soudem v nalézacím řízení – jen pokud nedošlo k dobro-volnému plnění
- **4 stupňová soustava – 2 instanční**

APLIKACE PRÁVA

= uskutečňování práva orgány veřejné moci (zejména **soudy**) při jejich rozhodovací činnosti, jejichž výsledkem je vydávání individuálních právních aktů (akty aplikace práva)

2. **Posouzení skutkových otázek** (skutková podstata)
3. **Posouzení právních otázek**
4. **Subsumce** skutkové podstaty právní normě
5. **Vydání individuálního právního aktu**

SOUSTAVA OBECNÝCH SOUDŮ

OKRESNÍ SOUDY

- Nejnižší článek soudní soustavy
- V prvním stupni rozhodují o věcech vyplývajících z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů; rozhodují o vině a trestu
- Tvořeny předsedou soudu, místopředsedy, soudci a přísedícími
- Rozhodují samosoudcem nebo v senátech
- **Praha** – obvodní soud pro městské části, **Brno** – městský soud

KRAJSKÉ SOUDY

- **Druhý stupeň** soudní soustavy
- V prvním stupni rozhodují ve věcech právně nesnadných, společensky významných, tam kde jim to svěřuje zákon (ochrana soudnosti, autorská práva)
- Jsou subjektem ve správním soudnictví – rozhodují v prvním stupni
- Ve druhém stupni rozhodují, pokud k řízení v prvním stupni byl příslušný okresní soud
- Tvořeny předsedou soudu, místopředsedy, soudci a přísedícími
- Rozhodují samosoudci nebo v senátu
- **Praha** – městský soud

VRCHNÍ SOUDY

- Praha a Olomouc
- Působí jako soudy druhého stupně, pokud v prvním stupni rozhodoval soud krajský
- Rozhodují v senátech tvořených předsedou a dvěma soudci

NEJVYŠŠÍ SOUD + NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUDY (BRNO)

- Nejvyšší stupeň soudní soustavy
- Sleduje a vyhodnocuje rozhodnutí soudů a zaujímá k nim stanoviska

- Rozhoduje v prvním stupni, pokud tak stanoví zákon, je příslušný k řízení o dovolání
- Rozhoduje v senátu, který tvoří předseda a dva soudci, popř. s počtem soudců stanoveným zákonem

ÚSTAVNÍ SOUD ČR

- Nejvýznamnější soud v ČR – Brno
- Dohlíží na dodržování ústavy ČR
- Má pravomoc zrušit zákon, který je v rozporu s ústavou
- Může soudit prezidenta za velezradu
- Tvoří ho 15 soudců, kteří jsou jmenováni prezidentem republiky se souhlasem senátu na dobu 10 let
- Soudcem ústavního soudu ČR – bezúhonný občan ČR starší 40 let, který má vysokoškolské právnické vzdělání a min. 10 let působil v právnickém povolání

CIVILNÍ PROCES

= postup rozhodujícího orgánu, účastníků řízení a dalších zúčastněných subjektů při projednávání a rozhodování soukromoprávních sporů a jiných právních věcí

NALÉZACÍ ŘÍZENÍ

= druh civilního procesu, ve kterém soud buď zjišťuje, co je právem anebo právo vyvádí = **nalézání práva**

- Hlavní soudní řízení
- Počíná od **podání žaloby** (návrh na zahájení)
- Končí **pravomocným rozhodnutím**

VYKONÁVACÍ A EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ

- Realizace toho, co bylo stanoveno soudem v nalézacím řízení – jen pokud nedošlo k dobrovolnému plnění
- Donucuje právními prostředky povinného, aby splnil, co mu soud uložil
- Pokud jedna ze stran nalézacího soudu neplní povinnosti, které mu soud stanovil po uplynutí lhůty se **rozhodnutí stane vykonatelným**
- Vykonávací řízení = u soudu
- Exekuční řízení = exekutor

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ

ZAJIŠŤOVACÍ ŘÍZENÍ

INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

ZÁSADY SOUDNÍCH ŘÍZENÍ

- **Zásada rovnosti účastníků** – strany mají před soudem rovná práva
  - **Zásada nestrannosti a nezávislosti soudu** – nikdo nesmí být soudcem ve své věci
  - **Zásada ústnosti** – jako podklad rozhodnutí lze použít jen to, co bylo při jednání u soudu ústně předneseno
  - **Zásada písemnosti** – soud může rozhodnout jen na základě spisů
  - **Zásada přímosti** – soud může činit skutková zjištění jen z těch důkazů, které sám provedl
  - **Zásada veřejnosti** – soudní řízení je vždy veřejné – jsou nějaké výjimky (rozsudek vždy!)
  - **Zásada hospodárnosti** – soud při řízení postupuje co nejhospodárněji tak, aby byly náklady i zátěž pro strany minimální
- Zásada koncentrace řízení** – určuje limit pro doložení

40 Řešení sporů před soudy – průběh občanského soudního řízení, opravné prostředky.

SPORY MEZI PODNIKATELI SE PROJEDNÁVAJÍ V:

- V občanském soudním řízení
- Alternativní řešení sporů
  - V rozhodčím řízení
  - Další alternativy
    - Negociace
    - Facilitace
    - Mediacce
    - Ombudsman

PRAMENY PRÁVA PRO ROZHODOVÁNÍ SPORŮ V ČR

- Občanský soudní řád – základní pramen rozhodování sporů mezi podnikateli v soudním řízení
- Ústava ČR
- Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
- Vstupem ČR do EU vznikla povinnost ČR a soudů aplikovat komunitární evropské právo společně s vnitrostátním právem.

CIVILNÍ PROCES

= postup rozhodujícího orgánu, účastníků řízení a dalších zúčastněných subjektů při projednávání a rozhodování soukromoprávních sporů a jiných právních věcí

NALÉZACÍ ŘÍZENÍ

= druh civilního procesu, ve kterém soud buď zjišťuje, co je právem anebo právo vyvádí = nalézání práva

- Hlavní soudní řízení
- Počíná od **podání žaloby** (návrh na zahájení)
- Končí **pravomocným rozhodnutím**

ŘÍZENÍ SPORNÉ

(žaloba o zaplacení dlužné částky)

- Dvě strany – **žalobce a žalovaný**
- **Kontradiktorní** postavení (každý tvrdí něco jiného = soupeři)
- Soud (nestranný, třetí člověk) rozhoduje = nestranný rozhodčí
- Řízení je v rukou účastníku řízení (více v rukou žalobce)
  - Řízení lze zahájit jen na **návrh žalobce**
  - „Kde není žalobce, není soudce.“
- Zpravidla **deklaratorní rozhodnutí**
  - Pouze potvrzuje, že určité v právo, které vzniklo v minulosti existuje
- Odpovědnost za **zjištění skutkového stavu: účastníci**
- Žalobce může kdykoliv říct, že už nechce pokračovat

ŘÍZENÍ NESPORNÉ

(řízení ve věcech obchodního rejstříku, řízení o pozůstalosti)

- Nejde o vítězství jednoho nad druhým
- Nestojí proti sobě dvě strany
- Nejde o rozhodnutí, kdo má pravdu
- Mohou být zahájeny **samotným soudem**, nemusí být **návrh**
- Zpravidla **konstitutivní rozhodnutí**
  - Zakládá nová práva a povinnosti účastníkům, která dříve neexistovala
- Řízení má v rukou **soud**

PRŮBĚH NALÉZACÍHO ŘÍZENÍ

- **ZAHÁJENÍ CIVILNÍHO PROCESU**
  - **Řízení zahájené na návrh**
    - Dnem, kdy dojde návrh na jeho zahájení soudu
  - **Řízení zahájené bez návrhu (ex offa)**
    - Dnem vydání usnesení o zahájení řízení
  - **Forma:** písemná – listinná nebo elektronická podoba (do 3 dnů doplnit originálem / shodným písemným podáním)
    - Počet stejnopisů: 1 soud + 1 každý účastník
- **PŘÍPRAVNÉ JEDNÁNÍ**
  - V případech, kdy není možné o věci samé rozhodnout bez nařízení jednání nebo není-li možná či se jeví jako neúčelná výzva k vyjádření ani kvalifikovaná výzva – probíhá písemně
  - Soud vyzve účastníky, aby doplnili svá tvrzení a návrhy na provedení důkazů či splnili další procesní povinnosti
  - Soud zjišťuje, zda jsou splněny podmínky řízení
  - Soud se pokusí se o smírné řešení
- **JEDNÁNÍ I.**
= zasedání soudu v jeho zákonném obsazení určené k projednání věci samé
  - Soud předvolá účastníky (dostatek času k přípravě, zpravidla nejméně 10 dnů předem)
  - **Jednání řídí předseda senátu:**
    - Nejprve vyzve žalobce, aby přednesl žalobu
    - Vyzve k vyjádření žalovaného
    - Sdělí výsledek přípravy jednání
    - Sdělí, které důkazy lze provést a které nikoli
    - Provádí důkazy v dokazování
- **DOKAZOVÁNÍ (v rámci jednání)**
  - Při jednání (za přítomnosti účastníků)
  - Účastníci sporu mají právo a povinnost navrhopat důkazy k prokázání svých tvrzení
  - Jiné, než účastníky navržené důkazy může soud ve sporném řízení provést jen tehdy, jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu
  - **Důkazní prostředky:**
    - Výslech svědků
    - Znalecký posudek
    - Zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob
    - Listinné důkazy
    - Ohledání místa
- **HODNOCENÍ DŮKAZŮ (v rámci jednání)**
  - Soud hodnotí důkazy z hlediska: (neexistují formální pravidla, jak má soud důkazy hodnotit)
    - Důkazní síly
    - Zákonnosti
    - Věrohodnosti
  - **Zásada volného hodnocení důkazů** = nejsou žádná formální pravidla pro to, jak má soud důkazy hodnotit
    - Soudce vychází jen ze svého vnitřního přesvědčení
    - Podle své úvahy, každý zvlášť a všechny ve vzájemných souvislostech
    - Musí si je následně obhájit
- **JEDNÁNÍ II.**
  - Účastníci jsou vyzváni ke shrnutí návrhů a vyjádření se dokazování,

skutkové a právní stránce věci

- Jednání může být odročeno jen z důležitých důvodů, které musí být sděleny.
- V průběhu jednání soud pořizuje zvukový nebo zvukově obrazový záznam = součást soudního spisu
- Není-li pořízení záznamu možné nebo stanoví-li tak zákon, sepisuje se protokol o úkonech rozhodnutí

- **SKONČENÍ JEDNÁNÍ**

- Po skončení jednání soudu:
- **Senát** = porada senátu / **Samosoudce** = přestávka a vyhlášení rozhodnutí
- Rozsudek se zpravidla vyhláší hned po skončení jednání, které rozsudku předcházelo (pokud ne hned, tak do 10 dnů)
- Rozsudek vyhláší **předseda senátu** jménem republiky vždy veřejně
- Po vyhlášení jsou účastníci vyzváni, aby se vyjádřili, zda se **vzdávají odvolání** (urychlení řízení = rozhodnutí je pravomocné)
- Pokud tak neučiní = je možné **odvolání** (lhůta: 15 dní od přijetí rozsudku v písemné formě)
  - **Odvolací řízení**

OBČANSKÉ SOUDNÍ ŘÍZENÍ

- Slouží k ochraně soukromého práva
- Spadá pod **civilní právo (civilní proces)**
- **Civilní pravomoc soudů** – celá oblast soukromého práva
  - Občanské právo
  - Obchodní právo
  - Pracovní právo
  - Rodinné právo
  - Autorské právo

SUBJEKTY ŘÍZENÍ

= osoby, které svou činností právně ovlivňují civilní proces

- **Soud**
- **Účastníci řízení** – žalobce a žalovaný
- Zvláštní subjekty řízení (jen v některých řízeních)
  - Státní zastupitelství
- + osoby zúčastněné nařízení (nejsou účastníky) = svědek, znalec, tlumočník atd.

PODMÍNKY ŘÍZENÍ

- Soud zkoumá z úřední povinnosti **v průběhu celého řízení**
- Pokud zjistí nějaké nedostatky v podmínkách – **soud přeruší řízení**

- Pokud jsou **odstranitelné** – soud dá lhůtu, ve které se podmínky doplní
- Pokud tak v lhůtě neučiní, nebo jsou **neodstranitelné** = **řízení zastaveno**
  - Pokud by v dané věci bylo již rozhodnuto a podmínky by nebyly splněny = **podání opravných prostředků**

- **PODMÍNKY ŘÍZENÍ NA STRANĚ SOUDU**

- **PRAVOMOC** – rozsah záležitostí, které může soud projednat a rozhodnout
  - U **civilních** soudů zahrnuje celou oblast soukromého práva
  - Vyloučit pravomoc může rozhodčí smlouva
  - **Nedostatek pravomoci soudu** – zastavení řízení a postoupení věci příslušnému orgánu (rozhodčí smlouva)
  - **Rozhodčí řízení** – založeno smlouvou, pravomoc rozhodce rozhodnout v rozhodčím řízení, zároveň vylučuje pravomoc

soudu rozhodnout

- **PŘÍSLUŠNOST** – určuje konkrétní soud, který má určitou věc projednat
  - **VĚCNÁ** – který z článků soudní soustavy je povolán v rámci prvního stupně jednání projednat a rozhodnout (obecně okresní soudy)
    - Ve speciálních případech **krajské soudy** – skutkové či právně složitější kauzy nebo méně často se vyskytující kauzy (spory mezi obchodními korporacemi, práva duševního vlastnictví, ochrana názvu a pověsti PO)
    - **Nedostatek příslušnosti** – postoupení věci příslušnému soudu (ne zastavení)
  - **MÍSTNÍ** – který konkrétní v jednom stupni bude projednávat
    - Obecná místní příslušnost (**obecný soud žalovaného**)
    - **Fakultativní** místní příslušnost – žalobce si může vybrat
    - **Výlučná** – je dána pro taxativně vymezená řízení
    - **Prorogační dohoda** – účastníci se dohodnou na místní příslušnosti soudu (pouze ve vztazích mezi podnikateli)
  - **FUNKČNÍ** – rozsah působnosti soudů různých článků soudní soustavy při postupném projednání téže věci
    - **Nedostatek funkční příslušnosti** = zastavení řízení

Soud 1. stupně	Odvolací soud (soud 2. stupně)	Dovolací soud
Okresní soud	Krajský soud	Nejvyšší soud
Krajský soud	Vrchní soud	Nejvyšší soud

- **PODMÍNKY ŘÍZENÍ NA STRANĚ ÚČASTNÍKŮ**
  - **Procesní subjektivita** – právní způsobilost být nositelem procesních práv a povinností = ten, kdo má dle hmotného práva právní osobnost
    - Při nedostatku = zastavení řízení (konec řízení)
  - **Procesní způsobilost** – způsobilost jednat právně a samostatně před soudem
    - Při nedostatku = přerušování řízení
- **PODMÍNKY NA STRANĚ NÁVRHU**
  - **Náležitosti návrhu**
    - Kterému soudu je návrh určen
    - Kdo návrh činí
    - Které věci se týká
    - Co návrh sleduje
    - Datum a podpis navrhovatele
  - **Nedostatek návrhu**
    - Něco chybí/nesrozumitelnost/neurčitost – soud vyzve k opravení či doplnění x bez nápravy – návrh odmítnut
    - Není zaplacen poplatek za řízení – soud vyzve a stanoví dodatečnou lhůtu x nezaplaceno – řízení zastaveno

- **NEGATIVNÍ PODMÍNKY ŘÍZENÍ (PŘEKÁŽKY ŘÍZENÍ)**

= podmínky, které nesmí být naplněny v okamžiku, kdy soud rozhoduje o věci samé

- **Překážka litispendence** – překážka již zahájeného řízení
  - Pokud již probíhá u jiného soudu probíhá jiného soudu a mělo by být zahájeno nové ve stejné věci
- **Překážka rei iudicatae** – překážka věci již pravomocně rozhodnuté
  - Nemůže být dvakrát rozhodnuto o stejné otázce

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

ŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

= směřují proti rozhodnutí, která ještě nenabyla právní moci

- **Odvolání**

PODMÍNKY ODVOLÁNÍ

- Existence **nepravomocného rozhodnutí** soudu 1. stupně (rozsudek i usnesení)
- **Přípustnost odvolání** proti rozhodnutí
  - Zákon taxativně vyjmenovává rozhodnutí bez možnosti odvolání
  - Usnesení procesní povahy, bagatelní spory = peněžité plnění do 10 000 Kč atd.
- **Dodržení lhůty** = 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí

ODVOLACÍ DŮVODY

- Nesplnění procesních podmínek
- Procesní pochybení (=pochybení mající za následek nesprávné rozhodnutí ve věci)
- Pochybení při zjišťování skutkového stavu
- Nesprávné závěry (=soud dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním)
- Nesprávné právní posouzení věci

ROZHODNUTÍ O ODVOLÁNÍ

Odvolací soud svým rozhodnutím: (odvolací soud rozhoduje rozsudkem, pokud potvrzuje nebo mění původní rozsudek, jinak usnesením)

- Odvolání **odmítne**
  - Bylo podáno neoprávněnou osobou
  - Odvolání nebylo přípustné
  - Bylo podáno opožděně
- Odvolání **zamítne a potvrdí rozhodnutí** soudu 1. stupně
- Napadené rozhodnutí **zruší a věc vrátí** soudu prvního stupně k novému projednání
- Napadené rozhodnutí **změní**
- Odvolací soud rozhoduje rozsudkem, pokud potvrzuje nebo mění původní rozsudek, jinak usnesením

MIMOŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

= směřují proti rozhodnutím, která již nabyla právní moci (pouze ve výjimečných případech)

- **Dovolání k nejvyššímu soudu**
- **Žaloba na obnovu řízení**
- **Žaloba pro zmatečnost**

DOVOLÁNÍ K NEJVYŠŠÍMU SOUDU

- **Plní 2 funkce:**
  - Nápravná funkce (ve vztahu k rozhodnutím soudů nižších článků soudní soustavy)
  - Sjednocující funkce (judikatura)
- **Dovolací soud** – Nejvyšší soud ČR
  - Neposuzuje skutkový stav, ale pouze rozhodnutí po právní stránce
- **Lhůta:** do 2 měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu → podává u soudu 1. stupně

ŽALOBA NA OBNOVU ŘÍZENÍ

= prostředek pro doplnění zjištění skutkového stavu věci (rozhoduje soud v 1. stupni)

- Zcela nové řízení
- **Právní důvod:**
  - Existence skutečností, rozhodnutí nebo důkazů, které nemohl účastník bez své viny použít v původním řízení, pokud mohou přivodit pro něj příznivější rozhodnutí ve věci (např. nová skutečnost)
  - Možnost provést důkazy, které nemohly být provedeny (např. svědek již není nezvěstný)
- **Lhůta:** Subjektivní = 3 měsíce, objektivní = 3 roky

ŽALOBA PRO ZMATEČNOST

= náprava zásadních procesních pochybení zrušení pravomocných rozsudků (trpících zmatečností)

- **Právní důvody:**
  - **Nesplněny podmínky řízení** (pravomoc soudu, procesní subjektivita a způsobilost, litispendence, rei iudicatae)
  - **Závažné procesní vady** (chybí návrh, chybné obsazení soudu, nezákonný soudce atd.)
  - Nepříznivé rozhodnutí v důsledku **trestného činu soudce** nebo předsedícího
  - Nesprávný postup vedoucí k **odnětí možnosti** jednat před soudem
- **Lhůta:** do 3 měsíců od doručení napadeného rozhodnutí
- Věcně příslušný soud 1. stupně

- 41 Mimo soudní způsoby řešení sporů. Rozhodčí řízení a alternativního způsoby řešení sporů.

SPORY MEZI PODNIKATELI SE PROJEDNÁVAJÍ V:

- V občanském soudním řízení
- Alternativní řešení sporů
  - V rozhodčím řízení
  - Další alternativy
    - Negociace
    - Facilitace
    - Mediace

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ (ARBITRÁŽ)

= postup, kterým je odstraňován spor mezi stranami soukromého práva vedoucí k závaznému řešení právního sporu

- Účastníci právního vztahu se mohou dohodnout, že v případě sporu se neobrátní na soud, ale vyřeší jej prostřednictvím rozhodce nebo rozhodčího soudu (rychlejší)
- Na základě **rozhodčí smlouvy** (=odňata pravomoc soudu a založena pravomoc rozhodce)
- Rozhodce je osoba, na které se obě strany dohodnou
- Výsledkem rozhodčího řízení: **rozhodčí nález**
- **Jednoinstanční řízení**
- **Arbitrabilita** = možnost rozhodnout daný spor v rozhodčím řízení
  - Spor majetkového charakteru
  - Spor k jehož projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu
  - Spor, který lze uzavřít smírem

ROZHODČÍ SMLOUVA

= smlouva o rozhodčím řízení uzavřená mezi stranami sporu, která zahrnuje oprávnění rozhodců rozhodnout spor a zavazuje strany sporu z rozhodčího nálezu

- 2 formy:
  - V případě již vzniklého konkrétního sporu = **smlouva o rozhodci**
  - Pro spory v budoucnu = **rozhodčí doložka**

ROZHODCE

- **Podmínky:**
  - Zletilý
  - Občan ČR (nebo cizinec způsobilý k právním jednáním)
  - Bezúhonný
  - Plně svéprávný
- Nemusí mít žádnou odbornou způsobilost (např. právnické vzdělání)
- Spotřebitelské smlouvy – rozhodce ze seznamu rozhodců (vede Ministerstvo spravedlnosti)
- **Vyloučeny osoby:** soudce, soudce ÚS, státní zástupce, exekutor

ROZHODČÍ SOUD

Ad hoc – rozhodci jmenovaní stranami sporu pro konkrétní spor

Institucionální rozhodčí řízení – před rozhodčími soudy podle jejich řádu (především v mezinárodních sporech)

- V ČR 3 stálé rozhodčí soudy:
  - Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR
  - Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů a.s.
  - Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno

ZAHÁJENÍ ROZHOČNÍHO ŘÍZENÍ

- Rozhodčí řízení zahájeno **podání žaloby**
- **Jednání** zpravidla ústní a vždy neveřejné
- **Neformálnost** – postupují dohodnutým způsobem
- Rovnost stran
- Výslech příp. svědků, znalců ad. – rozhodci nemohou vynucovat procesní povinnosti tak jako soud
  - Procesní úkony, které nemohou sami provést, provede na dožádání soud
- Rozhodnutí ve věci samé: **rozhodčí nález**

ROZHODČÍ NÁLEZ

- Musí se shodnout **většina rozhodců** (podpisy)
- **Písemné** vypracování
- Obsahuje **odůvodnění** (nevyloučí-li to strany)
- **Doručení** účastníkům rozhodčího řízení
- Proti rozhodčímu nálezu **není odvolání přípustné** (x zrušení soudem)
  - Pokud se tak dohodnou v rozhodčí smlouvě, mohou nález přezkoumat jiní rozhodci, nebo může jít k soudu
  - Soud může pouze zrušit
- **Právní moc** rozhodčího nálezu = konec rozhodčího řízení Rozhodčí nález uložen u okresního soudu (pokud nejde o stálý rozhodčí soud) nebo u stálého rozhodčího soudu
- **Zrušení rozhodčího nálezu soudem**
  - Pouze na návrh, do 3 měsíců od doručení nálezu navrhovateli a z taxativně vymezených důvodů
  - Rozhodčí nález zrušen soudem – soud ve věci sám rozhodne (další rozhodčí řízení je vyloučeno)

VÝHODY ROZHODČÍHO ŘÍZENÍ

- Menší časová náročnost
- Neformálnost – možno postup přizpůsobit potřebám
- Menší finanční náročnost
- Možnost „win-win“ řešení
- Možnost narovnání obchodních vztahů
- Neveřejnost jednání

ALTERNATIVNÍ ZPUSOBY ŘEŠENÍ SPORŮ

- Strany se snaží se navzájem domluvit, aby nastal **win-win** efekt

NEGOCIACE

= neformální způsob odstranění sporu bez prostředníka

- Strany samy zahájí jednání za účelem odstranění sporu a nového uspořádání vzájemných poměrů
- Výsledkem je **dohoda stran** (dohoda o narovnání)

FACILITACE

= způsob řešení sporu s prostředníky – **facilitátoři**

- Facilitátoři jako zástupci stran či zprostředkovatelé jednají na základě smluvního vztahu (příkazní smlouva / smlouva o zprostředkování)
- Výsledkem je **dohoda stran**
- Facilitátor není nezávislá autorita, která by spor rozhodla, ale má za úkol dovést spor k dohodě stran a narovnání vztahů

MEDIACE

= způsob řešení sporu za pomoci nezávislého prostředníka – **mediátora**

- Princip dobrovolnosti – postup během mediace je neformální a je na dohodě obou stran (může být ujednáno smluvně)
- Pro konflikty vzniklé v budoucnu / pro již vzniklé spory (ad hoc) mediátor neprovádí důkazy, ale prostřednictvím vedení rozhovorů a řízené komunikace nalézá přijatelné řešení
- Cílem je **dohoda stran a uspořádání vztahů** do budoucna (win-win efekt)